

DARBININKAS

Vol. LIX, Nr. 39

Rugsėjis-September 27, 1974

Penktadienis-Friday

SECOND-CLASS
Postage paid at Brooklyn, N.Y.

341 Highland Blvd.
Brooklyn, N. Y. 11207

15 centų

Savaitės įvykiai Rugsėjo 17-24

Ekonominė taika ar varžybos?

Jungtinių Tautų sesijai, prasidėjusiai rugsėjo 17, toną duoda "trečiasis pasaulis", vadinamas "beišsivystančios tautos". Viena, jų atstovas (Alžiro užsienio reikalų min. Bouteflika) išrinktas sesijos pirmininku. Antra, jų vaidmuo pabrėžiamas sprendžiant didžiausią šio meto problemą — maisto bei energijos trūkumą. Prezidentas Fordas trečiadienio kalboje pabrėžė tarpusavio priklausomybę tarp energijos ir maisto. Tarp energijos turėtojų ir energijos vartotojų. Energijos pagrindiniai šaltiniai yra to "trečiojo pasaulio" ribose — arabuose, persuose. Jos vartotojai — vadinami Vakarų kraštai. Maisto didžiausias gamintojas tebėra Amerika. Energijos pabranginimas verčia brangti maisto gamybą. Vartotojų ir gamintojų interesai turi susiderinti tarptautiniu mastu.

Prezidento pareikimą "trečiojo pasaulio" atstovai suprato kaip išspėjimą, jog naftos pakeltos kainos atsilieps maisto eksportui ir "beišsivystančias" tautas. Tos tautos, konkrečiai arabai ir persai, pamatę, kaip sėkmingai veikė nafta karo su Izraeliu metu, dabar savo ekonominį ginklą nori kaip tik labiau panaudoti — dar prieš J. Tautų sesiją naftos kainas ne sumažino, bet priešingai — pakėlė (išskyrus Saudi Arabiją).

Eiti toliau šių ekonominių varžybų keliu ar interesų suderinimo keliu — yra didelė problema, dėl kurios įsėjo Fordas ir kuri bus mėginama svarstyti "maistinio" konferencijoje Romoje lapkričio mėn.

Sen. Jacksonas kapituliavo

Prezidentas Fordas nukreipė akis į kitą pusę — į Amerikos ir Sovietų santykių gerėjimą ir galimą tolimesnį bendradarbiavimą. To bendradarbiavimo du konkretūs klausimai buvo pastumti pirmyn jau už J.T. ribų.

Pirmas klausimas — didžiausio palankumo principas ir kreditų suteikimas Sovietams buvo teigiamai sprendžiamas Fordo ir Gromyko pasitarimuose, prieš tai Kissingeriui spaudžiant sen. Jacksoną dėl jo reikalaujamos laisvos emigracijos už kreditus ir didžiausią palankumą. Buvo suvestas su Jacksonu ir pats Gromyko. Ir rezultatas — Jacksonas nusileido, kai Gromyko privočiai pažadėjo išleisti kasmet po 60,000 žydų.

Antru klausimu — strateginio nusiginklavimo — atnaujintos derybos Ženevoje.

Ryšium su pirmuoju klausimu — emigracijos laisve — "Monitor" rugsėjo 20 vedamajame atkreipė dėmesį į vienašališką Jacksono reikalavimą ir sutarimą. Rašė: "Ne tik daugelis žydų nori išvykti iš Sovietų Sąjungos. Kitos tautybės — lietuviai, armėnai, ukrainiečiai — taip pat yra tarp tų sovietinių piliečių, kurie vargais negalais mėgina rasti kelią į vakarus. Deja, jie randa mažą pasaulinio atgarsio. Jie neturi tokių galingų vakarų organizacijų kaip sionistai, kurie galėtų už juos kelti balsą. Jie neturi didelės politinės atramos užsienio parlamentuose. Tačiau jie stengiasi šaukiantis."

Laikraštis atkreipia dėmesį į vokiečius, kurių Sovietuose esą 1.8 mil. ir kurių 15,000 iš Azijos šaukėsi kanclerio Schmidto pagalbos. Laikraščio nuomone, vakariečiai "neturėtų užmiršti

POLITINIS PASAULIS PO 50 METŲ

Jame Baltijos valstybės bus nepriklausomos — rašo Milovan Djilas

Saturday Review World (gaustas R.Ž. dėka) išsiuntinėjo porai dešimčių pasaulio žinomų politinio mokslo ar meno specialistų anketą: kaip atrodys pasaulis 2024 metais, vadinasi, po 50 metų.

Pirmasis atsiliepė Milovan Djilas, buvęs Jugoslavijos parlamento pirmininkas ir Tito vice-prezidentas, bet 1954 išmestas iš partijos ir 1956-61 sėdėjęs kalėjime už raštus, neprimtinus komunizmui.

Djilas pažūrį į pasaulio geopolitinę padėtį po 50 metų. Apie tuos ateities laikus kalba, atsižvelgdamas į dabartines visuomeninės raidos kryptis ir tos raidos galimas įtakas į politinį geografinį pasaulio persigrupavimą. Jo pagrindinės mintys tokios:

1. Djilas laikosi teorijos, kad žmonijos raidą formuoja labiau nacionalinės jėgos negu ideologinės ir ekonominės. Tai esą matyti jau dabar. Šioje raidos kryptyje internacionalizmo jėgos reikšmė mažės, nacionalinės didės.

Nacionalinės izoliacijos nebus. Ekonominė integracija neišvengiama. Bet toje integracijoje stiprės noras išryškinti etninę, kultūrinę kiekvienos tautos veidą, identitetą. Jau dabar ideologinis valstybės pagrindas yra dirbtinis dalykas, o iš tikrųjų ir tos ideologijos virsta nacionalinėmis — leninizmu Sovietuose, maoizmu Kinijoje.

2) Nacionalinės idėjos augimas turės reikšmės valstybių teritorinėms sienoms pakeisti tose pasaulio dalyse, kur yra imperialistinių nukariavimų likučiai ir kur tautos ima savo tapatybę jausti (senuoju įprastiniu žodžiu sakant: kur ima busti tauti-

nė sąmonė). Tai vyksta Azijoje ir Afrikoje. Šiaurės ir pietų Australija ir vakarų Europa tos įtakos žymiai nepajus, nes ten tautos yra laisvos ir iš svetimo imperikalizmo išsivadavusios.

3. Pasauliui žymiausias atmainos per ateinančius 50 metų turės Sovietų Sąjungos imperijos dezintegracija — sueižėjimas. Visos imperijos jau sugriuvo, išskyrus Sovietus. Totalistinė ideologija, kuria laikosi Sovietų imperija, jau eižėja. Jos valdomos tautos ima sąmonėti, siekdamos laisvės. Tam eižėjimui esminiai veiksniai bus fermentacija viduje ir spaudimas iš Kinijos. Ir čia nėra negalimas karas tarp Kinijos ir Rusijos, o taip pat sukilimai rytų Europoje.

4. Šioje raidoje Kinija užims viršutinę Mongoliją ir teritorijas į rytus nuo Baikalo ežero ir Lenos upės. Teritorijos į rytus nuo Kaspijos jūros (Turkėstanas, Uzbekėstanas, Kirgėzija ir Tadžikėstanas) atkris ir virst atskirom nepriklausomomis valstybėmis Kinijos įtakoje.

Baltijos valstybės ir Ukraina atsiskirs nuo europinės Rusijos ir sudarys nepriklausomas valstybes.

Kaukazo tautos (Gruzija, Armėnija, Azerbaidžanas), gal būt, atsiskirs ir sudarys atskirą federaciją. Bielorūsių (Gudija) pasiliks federacijoje su Rusija.

Eižėjant sovietinei imperijai, pati rusų tauta pagaliau gaus laisvę ir pastovumą, nors didžiosios valstybės biurokratai ir imperialistai nacionalistai laikys tai Rusijos suskaldymu.

Kongresmanas Robert P. Hanrahan (R. III.) dalyvaus Amerikos lietuvių kongrese Chicagoje.

Kongresmanas Frank Annunzio (D. III.) dalyvaus Amerikos lietuvių kongrese.

"MANO METINIS RAPORTAS"

Kun. Prano Geiščiūno laiškas

"Mano metinis raportas" — taip savo ranka užrašė kun. Pranas Geiščiūnas ant kampo laiško, kurį, multiplikuotą, jis buvo pasiuntęs 1973 metų Kalėdų proga savo buvusiems parapiečiam ir draugam.

Laiškas parodo jo pergyvenimus kentėjimuose. Kentėjimai jį labiau priartino prie Dievo, o taip pat ir prie Žemės.

Kentėjimuose jis pajuto tiesioginį ryšį su Dievu; kentėjimuose jis išmoko branginti tas Žemės dovanas, kurių vertės nepažįstame kasdieninio gyvenimo sąlygose.

Laiškas rašytas angliškai. Čia pateikiame jį sulietuvintą. Jo cituojamų Šv. Rašto žodžių vertimą paimame iš kun. Č. Kavaliausko versto Naujojo Testamento ir arkivyskupo J. Skvirecko versto Senojo Testamento (nors abiem atvejais angliškojo teksto niuansai labiau atitiko laiško autoriaus pergyvenimų nuotaiką).

-o-

Tebus pagarbintas Jėzus Kristus, naujai gimęs Taikos Kunigaikštis!

Metų eigoje aš nepaslinkau atsakyti į daugelį malonių laiškų, kuriuos gavau iš jūsų. Tad dabar

darbiavimas tarp baltųjų ir juodųjų lygybės pagrindus. Portugalijos Mozambikas, Angola bus nepriklausomos valstybės (jau yra. Red.).

Arabų pasaulį tarpusavio kovų sunaikins arabų tautos mitų. Arabų centrais bus Kairo, Alžiras ir Jidda (su Jordanija, Yemen, šiek valstybėlėmis), Sirija ir Irakas susijungs, Izraelis išsilaikys kaip nepriklausoma valstybė ir turės didžios kultūrinės reikšmės. Kurdai gaus iš Persijos autonomiją. Egiptas ir Sudanas sudarys federaciją. Libija bus padalyta tarp Egipto ir Alžiro arabų. Mauritanija ir Ispanijos Sachara bus nepriklausomos teritorijos. Alžiras praplės savo įtaką, susifederuodamas su Tunisu ir Maroku.

Apskritai — teigia Milovan Djilas — vyks pasiskirstymas nacionaliniu pagrindu; tatau jau dabar pastebima.

Senatorius Roman L. Hruska (R. Nebr.) bus pagrindinis kalbėtojas Amerikos lietuvių kongreso bankete.

AMERIKOS LIETUVIŲ KONGRESAS ŠI SAVAITGALĮ CHICAGOJ

Aštuntasis Amerikos Lietuvių Kongresas vyks šį savaitgalį Chicagoje.

Rugsėjo 28, šeštadienis, 10 val. Pick Congress viešbuty iškilmingas kongreso atidarymas. Sveikina Chicago Lietuvos Tarybos pirm. Juozas Beliušas ir Amerikos Lietuvių Tarybos pirm. dr. Kazys Bobelis. Po prel. Jono Baltusevičiaus invokacijos sveikinimai žodžiu ir raštu. Sudarius prezidiumą ir komisijas, penkerių metų veiklos pranešimą padarys Altos pirmininkas.

Po pietų pertraukos paskaitos: dr. Bronis Kaslas "Žmogaus teisės Sovietų Sąjungoje", prof. Cherif Bassiouni "Lietuvos apsisprendimo laisvė tarptautinės teisės požiūriu", inž. Antanas Rudis "Amerikos Lietuvių Tarybos darbų apžvalga".

Vakare banketo programą atidaro Ona Gradinskienė. Po Altos pirm. dr. K. Bobelio žodžio programai vadovauja Rūta Lee Kilmonytė, televizijos ir filmų artistė. Dainuoja sol. Audronė Simonaitytė ir sol. Algirdas Brazis, akomponuoja muz. Aladona Brazis.

Po vysk. Vincento Brizgio invokacijos sveikin kongresmanas Edward Derwinski. Pristatė Murray Seeger, Los Angeles Times atstovą, sveikina kongresmanas Robert Hanrahan, ir kongresmanas Frank Annunzio. Pagrindinę kalbą pasakys senatorius Roman Hruska. Baigiamą kun. Anso Trakio palaiminimu. Šokiam gros Ažuolo Stelmoko orkestras.

Rugsėjo 29, sekmadienis, Šv. Petro bažnyčioje 9:30 val. ryto pamaldos. Mišias koncelebruoja vysk. Antanas Deksnys, vysk.

Vincentas Brizgys, kun. Kęstutis Trimakas ir kun. Vytautas Bagdavičius. Kun. Stasys Neimanas, Lietuvių evangelikų reformatų Bažnyčios generalinis superintendantas, sukalbės užbaigos maldą po mišių kongreso pamaldose. Pamokslą anglų ir lietuvių kalba pasakys prel. Jonas Balkūnas, P. A. Per mišias giedos Dainavos ansamblis, diriguojamas muz. Audronės Simonaitytės. Vargonais gros muz. Mary Mondeikaitė-Kutz.

1 val. popiet viešbuty Jūratės Jasaitytės paskaita "Jaunosios kartos lietuvių vaidmuo Lietuvos laisvinime", kun. dr. Juozo Prinsko perduodamos kongreso išvados, skelbiami kongreso nutarimai.

Kongresą uždarys Ameriko Lietuvių Tarybos garbės pirmininkas Leonardas Šimutis.

bent šiuo būdu tikiuosi duoti pranešimą ne tiek apie save, kiek apie tai, ką gerasis Viešpats su manim daro. Psalmė 88, aš manau, geriausiai išreiškia mano dabartinę fizinę padėtį:

"Mano siela soti nelaimėm, Ir mano gyvenimas artėja prie mirusiųjų buveinės.

Aš įskaitomas į žengiančius į duobę, Aš pasidariau panašus į palieglį".

Taigi aš negaliu nei girtis savo išorėje nuveiktais darbais, nei galiau išmatuoti ar pasakyti apie savo gyvenimo kokią dvasinę pažangą ar nuosmukį. Vienas Dievas tam yra teisėjas. Tačiau:

"Man gera, kad esu užgautas, Kad išmokčiau Tavo nuostatus" (Ps. 119).

Kai aš pagalvoju apie visa tai, kas man teko — ir tenka — patirti, ir — jei tai priklausytų nuo manęs, — ar aš pasirinkčiau tą nueitą kelią pakartoti, — atsakymas būtų: tikrai TAIP!

Per šias patirtis aš pažinau savo gyvenime Dievo artumą ir Jo globą. Praeityje aš apie Jį žinočiau, dabar aš išmoku Jį pažinti.

Aš taip pat dabar moku branginti daugelį dalykų, kurie buvo duoti man naudotis kaip dovana. Dabar aš žinau, koks didis pasitenkinimas yra galėjimas dirbti valandą ar dvi: koks džiaugsmas yra momentui neturėti jokio skausmo, noras valgyti, galėjimas miegoti ir turėjimas jėgų atsikelti, pavaikštinėti, truputį pavažinėti etc. Iš tikrųjų tai tik eiliniai maži dalykai, normalaus gyvenimo dalis. O betgi tai yra dovanos — kiekvienas iš jų. Tik kai jie esti atimti vienas po kito, mes pradedame juos branginti ir suvokti, kokia tai brangenybė.

Reguliariai aš lankau savo daktarus New Yorke. Jie yra labai puikūs ir sumanūs daktarai, nuostabūs žmonės ir geri draugai. Jie daro viską, ką tik gali, vartodami pažangiausią technikos ir medicinos mokslo priemones. Bet visi žmogiškieji mokslai ir gebėjimai turi savo ribas. Ir aš išmoku priklausyti nuo Vieno, kuriam nėra jokių ribų:

"Aš buvau smarkiai stumdomas, kad parpulčiau, bet Viešpats padėjo man."

"Mano jėga ir stiprybė yra Viešpats, ir Jis pasidarė mano gelbėtojas" (Ps. 118).

Mano ateitis yra Jo rankose, ir tai yra geriausias rankos, kuriose tik gali būti:

"Aš nemirsiu, bet būsiu gyvas Ir pasakosiu Viešpaties darbus."

Plakte plakė mane Viešpats, Bet mirčiai neatidavė" — dar ne (Ps. 118).

Tas eilutes rašydamas, aš pamąstau, kad kai kurie iš jūsų nėra sunkesnius kryžius nei manasis ir kad, gal būt, suabejoja, ar Jo jungas iš tikrųjų yra malonus ir Jo našta lengva. Tokiais momentais prisiminkime, kad "mes taip pat didžiuojamės savo sielvartais, žinodami, kad sielvartas gimdo ištvermę, ištvermė — išbandytą dorybę, išbandyta dorybė — viltį. O viltis neapgauja, nes Dievo meilė yra išlieta mūsų širdyse Šventosios Dvasios, kuri mums duota" (Rm. 5, 3-5). Pasitikėkime Jui ir paveskime Jam visa. "Per daug nesirūpinkite, bet visuose reikaluose maldą ir prašymą su padėka jūsų troškimai tesidaro žinomi Dievui. Ir Dievo ramybė, praneokstanti visokią išmintį, sergės jūsų širdis ir mintis Kristuje Jėzuje" (Pl. 4, 6-7).

Dėkui Dievui, aš tebegaliu aukoti Eucharistiją kiekvieną dieną ir tikiuosi tai galėsiąs Viešpaties Gimimo Dieną. Jūs būsite tada dalininkai. Tai bus mano nuoširdžiausia išraiška padėkos Jam ir jum.

Tegul ši Šventė suteikia jums ir jūsų mylimiesiems paguodą, džiaugsmą ir ramybę, ir tegul naujesiems metams bus gausi Jo palaima.

Dėkingas,

Pr. Geiščiūnas
P. S. Ačiū jums už jūsų maldas.

PERSEKIOJAMOJE LIETUVOS BAŽNYČIOJE

GINČAS TARP PARTIJOS IR
TIKINČIŲJŲ TEBEEINA

Mūsų taksistas pasiūlė vykti keleiviams per Antakalnį ir ties Valakumpiais valtimį persikelti per Nerį. Deja, atvykę į Valakumpius per Nerį persikelti negalėjome, nes čia budinti milicija neleido. Vietiniai Valakumpių gyventojai stengėsi maldininkams padėti. Jie pamokė mus eiti pakrančių krūmais Nemenčinės link. Ten milicijos nesą. Tačiau ir čia, persikėlus per Nerį, valtininką užpuolė draugovinėms ir prigrasino, kad daugiau nebekeltų.

Susprogdino Vilniaus Kalvarijas

Trukdymo priemonės pasi-

rodė neefektyvios. Tikintieji pėsčiomis būriais plaukė į Vilniaus Kalvarijas. Panerio miškai skambėjo giesmėmis ir litanijomis. 1962 m. ateistai, pasitelkę kariuomenę, išsprogdino Vilniaus Kalvarijų koplytėlę, o griuvėsius tą pačią naktį išvežė. Vietas, kur stovėjo koplytėlės, užpylė žemėmis ir užlygino. Nuo tada šventos vietos lankymas tikrai sumažėjo, bet neišnyko. Sekminėse renkasi maldininkai iš įvairių Lietuvos kampelių ir melsdamiesi eina 7 kilometrų tais takeliais, kur stovėjo Kalvarijų koplytėlės. Kažkieno pamaldžios rankos koplytelių vietoje iš akmenėlių išdė-

to kryžius ir papuošia gėlėmis.

Bet žmonės tebeplaukia į
nugriautas vietas

Veprių Kalvarijas (Ukmergės rajonas) ateistai taip pat sunaikino, tačiau maldininkų minios per Sekminės tebeplaukia į sugriautų koplytelių vietas.

Buvo bandyta sugriauti ir Žemaičių Kalvarijos koplytėlę. Net paveikslai jau buvo nukabinėti. Tačiau žemaičiai išmėrė pulkais ir keliolika dienų ejo sargybą, pasiryžę iki paskutiniųjų ginti šventą vietą. Taip ir liko Žemaičių Kalvarijos koplytėlės nesugriautos.

Baigiant trumpas pastabas apie P. Mišuko straipsnius ir kalbas, tenka pridurti, kad šie straipsniai ir kalbos tikrovėje yra ne jo, o partijos balsas, klaidinąs nekritiškus protus.

Už ką įrašoma į karakteristiką, už ką — ne

Baisiogala. Baisiogalos vidurinės mokyklos direktorius Šerkšnys ir XI klasės auklėtoja Šidlauskaitė barė ir įžeidinėjo vienuoliktosios klasės moksleives Reginą Jagelaitę ir Vandą Aleksandravičiūtę vien už tai, kad šios per Velykas barstė procesijoje gėles. Mokytoja prieš visą klasę gėdino mergaites. Kai šios pasiaiškino, kad motinos liepusios eiti į bažnyčią, Šidlauskaitė

tė atkirto: "Gal motinos jums lieps ir į lovą su klebonu gultis!"

Nors mergaitės visą laiką buvo ir gerai mokėsi, tačiau už gėlių barstymą joms sumažintas elgesio pažymys, o į charakteristikas įrašyta: "Nors mergaitės buvo komjaunuolės, bet ateistinės pažiūros nesusiformavusios, nes vienuoliktroje klasėje lankė bažnyčią."

Šitoks oficialus įrašas į mokyklų charakteristikas diskriminuoja tikinčiuosius ir demaskuoja tarybinį teiginį, kad apie Tarybų Sąjungos piliečių religinius įsitikinimus oficialiuose dokumentuose nieko nepažymiama.

Tėvai stebisi, kaip auklėtoja Šidlauskaitė gali auklėti jaunimą, jei jai pačiai reikia auklėti.

Už bažnyčios lankymą buvo barama ir kompromituojama X kl. mokinė Lionė Urbonavičiūtė. Auklėtoja žadėjo jai įrašyti į charakteristiką, kad lankanti bažnyčią.

Baisiogalos mokyklos vadovė, kur kas švelniau reaguojanti kitokius moksleivių nusikaltimus. Prieš keletą metų Vidas Varnas išplėšė bažnyčioje penkias auksines dėžutes ir nuplėšė nuo altoriaus 12 votų (padaryta nuostolio daugiau nei 220 rub.). Šiemet, kai V. Varnas baigė vidurinę mokyklą, jo dokumentai buvo švarūs.

PRIEŠ 40 METŲ BUVO SUDARYTA
PABALTIOJO SANTARVĖ

Prieš 40 metų, 1934 rugsėjo 12, Zenevoj, kuri tuo metu buvo Tautų Sąjungos būstinė, buvo pasirašyta Lietuvos, Latvijos ir Estijos draugiškumo ir bendradarbiavimo sutartis — Pabaltijo Santarvė. Sutarties signatarai buvo trys užsienių reikalų ministrai: Lietuvos — St. Lozoraitis, Estijos — J. Seljamas, Latvijos — V. Munters. Pagrindinis Santarvės organas buvo periodinės trijų užs. reik. ministerių konferencijos. Tarp 1934 ir 1940 įvyko 11 tokių konferencijų. Pabaltijo Santarvės sudarymas sustiprino trijų valstybių politinį svorį.

Santarvės tikslams vykdyti buvo sudaryti pagalbiniai ir patariamieji organai: juristų biuras, ekspertų komisija ir kt. Speciali komisija buvo sudaryta tarifų suvienodinimo projektui. Juristų biuras išskėlė sumanytą suvienodinti trijų valstybių įstatymus.

Santarvė leido bendrą žurnalą — Revue Baltique, su straipsniais anglų, prancūzų ir vokiečių kalbomis. Paskutinė laida buvo sovietų konfiskuota 1940 birželį, jiems okupavus Pabaltijo valstybes. Sovietai taip pat apkaltino Pabaltijo vyriausybės tuo, kad Pabaltijo Santarvė buvo militarinė sutartis, nukreipta prieš Sovietų Sąjungą.

Lygiagrečiai su oficialiomis baltietiško bendradarbiavimo pastangomis kilo visų trijų kraštų visuomenės nuosirdus kooperavimas ir draugiškumas. Sudaryta eilė organizacijų: buvo rengiamos "pabaltiečių savaitės"; tautinių švenčių progom buvo iške-

liamos atitinkamos valstybės vėliavos kituose pabaltiečių kraštuose; nuolat buvo pasiekiama studentų, savivaldybių ir kitų organizacijų ekskursijomis, ir pan.

Tas tradicinis bendradarbiavimas tęsiasi ir išsivijoj. (Elta)

Savaitės įvykiai

(atkelta iš 1 psl.)

ginkluojamos; prikišamas Kipras, santykių nesutvarkymas su Nato ir t.t. Prezidentas J. Tautose griežtai kėlė Kissingerio nuopelnus, tarsi gindamas nuo graikų plakatų, kuriuose Kissingeris buvo vadinamas "žudiku". Ir baltieji Rūmai paneigė gandus apie Kissingerio pakeitimą. Aiškinama, kad kai kurie senatoriai prieš Kissingerį pasisako ne dėl to, kad jo aureolė prietemydams, bet svarbu jiems rinkimuose parodyti, kad su Fordu ateina nauji žmonės. O Fordas atleidinėja humaniškai, parūpindamas atleistiems kitas vietas.

Trečias ir didžiausias rūpestis — infliacija. Rugsėjo mėn. kainos pakilo 10,8 proc., palyginti su pereinamųjų metų rugpjūčiu. Spėja, kad metinis kilimas gali pasiekti 20 proc. Užsienio prekyba per antrą ketvirtį davė 2,7 bil. nuostolio; 1,6 bil. priklauso nuo pakilusių naftos kainų. Šių metų doleris, palyginus su 1967, yra vertas 63,2 cn. Prezidento ūkinė taryba nesutaria dėl priemonių kovai su infliacija.

Amerikos Valstybių Organizacijų taryba rugsėjo 20 nutarė artimiausioji konferencijoje lapkričio 8 svarstyti ūkinių sankcijų prieš Kubą atšaukimą. Sankcijos veikė 10 metų.

U.S. News... aiškina, kad nepalanki opinija apie Kissingerį platina sovietai, nepatenkinti, kad nebuvo pritarta jų planui dėl Kipro.

Jugoslavijos Titas kaltino sovietines valstybes subversija. Suimta 40 stalinistų pogrindis.

Sovietai, paveikti užsienio opinijos, leido modernistams rengti antrą parodą. Bet paskyrė jai rugsėjo 28 — šeštadienį, kuri Sovietuose yra darbo diena.

Anglijos parlamentas paleistas. Darbiečių vadas Wilsonas nori turėti daugumą kovai su infliacija, kuri pasiekė 20 proc. Rinkimai bus spalio 10. Paleistasis parlamentas buvo išrinktas vasario mėn. Jame darbiečiai turėjo 298, konservatoriai 296, liberalai 15, kiti 23.

Hondure nuo hurikano žuvo 5000.

ANTANAS J. ŠAVELSKIS — lietuvis advokatas — 88-03 Jamaica Avenue, Woodhaven, N. Y. 11421; tel. 441-1182; namų TW 7-3061 (nuo 9 r. iki 9 v.).

SHALINS FUNERAL HOME, Inc., 84-02 Jamaica Ave. (prie Forest P-way St.), Woodhaven, N. Y. 11421. Suteikia garbingas laidojimo. Koplyčios parūpinamos visose miesto dalyse. Tel. 296-2244.

MATTHEW P. BALLAS FUNERAL HOME — Moderni koplyčia, Air-conditioned, A. J. Balton-Baltrūnas, Licensed Manager and Notary Public. 660 Grand St., Brooklyn, N. Y. 11211; ST 2-5043.

TAISOM RADIOJO IR TELEVIZIJOS APARATUS spalvotus ir paprastus. Pilnas patarnavimas įdedant naujas dalis. Aptarnaujam Queens ir apylinkės lietuviams. Naujų aparatų neparduodam. Kreiptis tel. 847-0887. Adresas: Mr. Joe Kazlas, 87-15 Myrtle Avenue, Glendale, N. Y. 11227 (2 blokas nuo Woodhaven Blvd.).

BUYUS FUNERAL HOME, Mario Teixeira, Jr. laidojimų direktorius, 426 Lafayette St., Newark, N. J. 07105; tel. 344-5172. Paruošiamas garbingos laidojimo. Modernios koplyčios, oras vėdinamas.

RIMOS IR JUOZO BRUŽŲ siuntinių įstaiga atlieka visus patarnavimus sudarant siuntinius ir užsakant kitas dovanas į Lietuvą. Didelis prekių pasirinkimas. Sąžiningas ir greitas patarnavimas — 94-08 Jamaica Avenue, Woodhaven, N. Y. 11421. Telef. 441-4712.

JUOZO ANDRUSIO Real Estate, Insurance. Apdraudimas gyvybės, namų, automobilių, baldų ir k. Namų pardavimas, apdraudimas, Income Tax užpildymas, Mutual Funds — pinigų investacijos. Kasdien nuo 9 iki 8 val.; šeštadieniais iki 6 v. pp. 87-09 Jamaica Ave., Woodhaven, N. Y. 11421; VI 7-4477.

VYTAUTAS BELECKAS, sav. Winter Garden Tavern, 1883 Madison St., Ridgewood, N. Y. 11227, EV 2-6440. Salė vestuvėms ir kt. pramogoms. Be to, duodami palaidotuviui pietūs. Pirmos rūšies lietuviškas maistas prieinama kaina.

SIDABRINIO VARPO KEPYKLA — Silver Bell Baking Co. Lietuviška ir europietiška duona ir pyragai, šventėms, vestuvėms bei pokyliams tortai, Dalia ir Albertas Radziūnas, sav. — 43-04 Junction Blvd., Corona, Queens, N. Y. 11368. Telef. 779-5156.

MOVED TO LARGER QUARTERS — KORDOL FABRICS by SUPERIOR PIECE GOODS, CORP. 194 Orchard St. New York, N. Y. 10002, telef. AL 4-8319. Vilnonės medžiagos jūsų artimiesiems — importuotos ir vietinės. Vilnonės medžiagos kostiumams, paltams ir suknelėms. Taip pat šilkinės maišytos, spalvotos, lovoms, užtiesalai, vilnonės skaros ir šalikai — geriausios rūšies pigiausiomis kainomis. Specialius patarnavimus paruošiant paketus į Europą. Užsilkite ir įsitikinsite!

ALICE'S FLORIST SHOP, lietuviškam rajone — lietuviška gėlių parduotuvė. Gėlės įvairiomis progoms. 846-5454—9527; vakare: 935-4149. 107-04 Jamaica Ave., Richmond Hill, N. Y. Čia veikia Darbininko spaudos kioskas.

NEW YORK — Lietuvos atsiminimų valanda, šeštad. 4-5 val. WEVD 1330 AM ir 97.9 FM. Music of Lithuania, pirmad. 7:30-8:30 val. vak. WSOU-FM 89.5 anglų kalba. Dr. J. J. Stukas, 1467 Force Dr., Mountainside, N. J. 07092. Tel. (201) 232-5565.

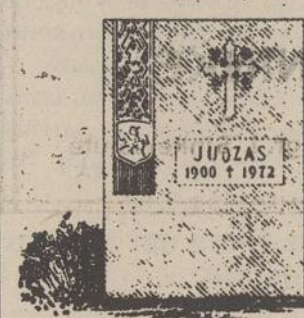
NEW YORK — Laisvės Žiburys, sekm. 9-10 val. ryto WHBI 105.9 FM. R. Kezys, 217-25 54th Ave. Bayside, N. Y. 11364. Tel. (212) 229-9134.

BOSTON, MASS. — WLYN 1360 ir FM 101.7 sekmad. 1-1:30. St. Mikus, 502 E. Broadway, So. Boston, Mass. 02127. Tel. 268-0489.

BOSTON, WORCESTER, BROCKTON, MASS. — WHIL 1430 ir FM 107.9, sekmad. 11-12 val. P. Viščinis, 173 Arthur St., Brockton, Mass. 02402. Tel. JU 6-7209.

Geriausios medžiagos gaunamos pigia kaina ypač siuntiniam į Lietuvą.
(Polyester-Knits yardas 2.50, Arnel Jersey yardas 89 c.)

AMERICAN FABRICS
55-35 Myrtle Ave. (Putnam kampas)
Ridgewood, N. Y. 11227 Tel. 456-5046
(Traukinio stotis Wyckoff, Autobusas Putnam)
Kam pirkti iš svetimų, jei gaunam pas savus
Monika Macežinskaitė, sav.

Lietuviško stiliaus paminklų sukūrimas ir veltui pristatomi į visas kapines New York, New Jersey ir Connecticut valstijose

Fasolino
Memorials CO.

66-86 80th Street (prieš St. John's kapines)
Middle Village, N. Y. Queens, N. Y. 11379
(212) DAvenport 6-3150

— Tai yra mūsų vienintelė vieta
Gausi parodų salė

Lietuviška
KELIONIŲ
AGENTŪRA
VYTIS

Romas Kezys, Pres.

2129 Knapp St., Brooklyn, N. Y. 11229 — Tel. 769-3300

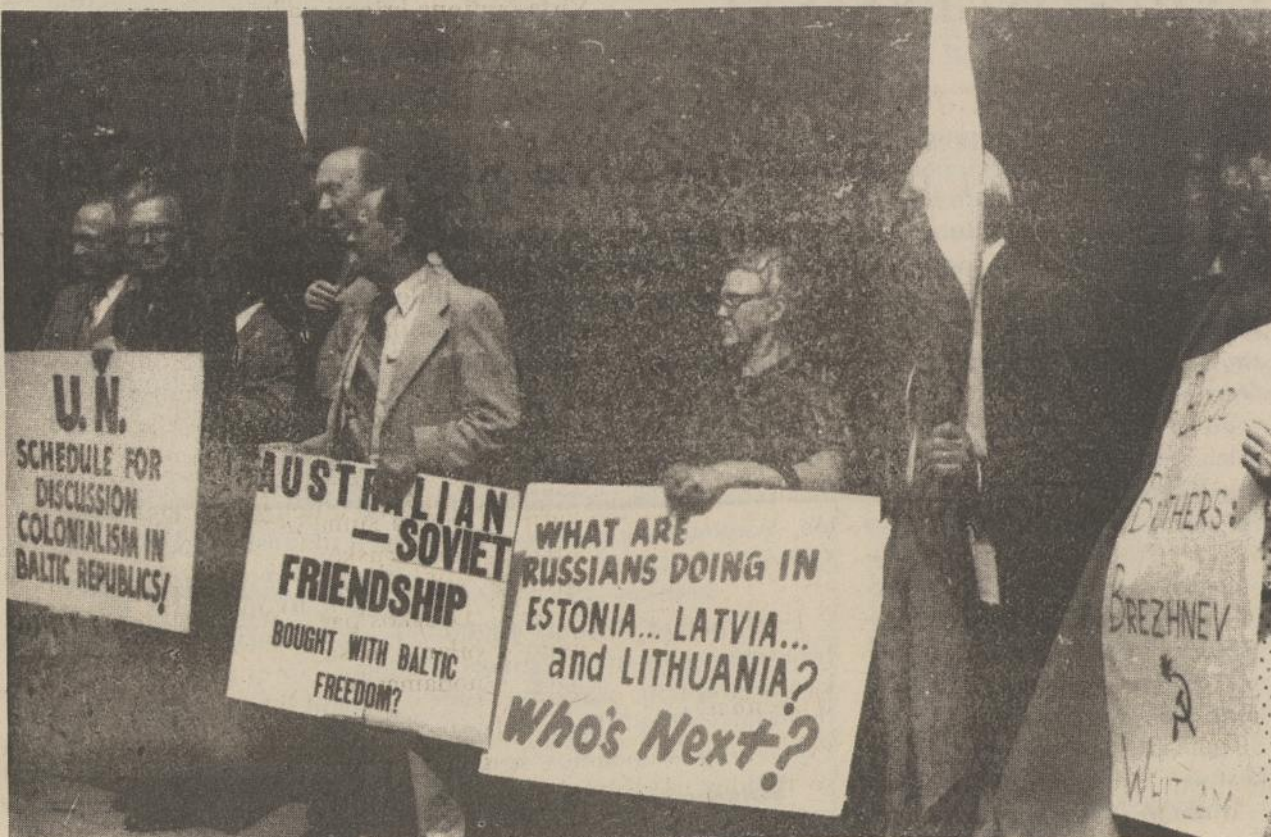
- Paskutinės informacijos apie žemiausias kainas
- Kelionės į visus pasaulio kontinentus
- Lietuvių grupinės kelionės atostogų metu

Patarnaujama visuose
kelionių reikaluose:

Specialios nuolaidos:

LEKTUVAI
VIESBUČIAI
LAIVAI (Cruises)
AUTOBUSAIS įdomių vietų
lankymas
TRAUKINIAI

INDIVIDAMS
(ekskursiniais bilietais)
GRUPĖMS
JAUNIMUI
SEIMOMS

Baltiečių protesto demonstracija prie Australijos misijos prie Jungtinių Tautų, 2nd Ave. ir 47th St. New York rugsėjo 18. Nuotr. L. Tamošiūčio

DARBININKAS

The Lithuanian Weekly Published
by Franciscan Fathers341 Highland Blvd.
Brooklyn, N. Y., 11207Editorial Office (212) 827-1352
Business Office (212) 827-1351Second-class postage paid at Brooklyn, N. Y., Post Office
Subscription per year — \$10.00. Single Copy 15 cents.Eina nuo 1915 m., 1951 m. sujungė AMERIKA, LDS organą DARBININKĄ ir LIET. ŽINIĄS • Pre-
numerata metams \$10.00 • Straipsnius ir korespondencijas redakcija taisy savo nuostata •
Pavarde pasirašyti straipsniai nebūtinai išreiškia redakcijos nuomonę • Už skelbimų turinį
ir kalbą redakcija neatsako.

Redaguoja REDAKCINĖ KOMISIJA

Veikloje dėl Simo Kudirkos

Kudirkos laisvinimo byla eina prie galo. Tikimasi, kad greitai laiku Simas kartu su savo šeima gaus leidimą išvykti į Ameriką.

Peržvelgiant bylos eigą, reikėtų atkreipti dėmesį, kokiais būdais buvo pasiekta ligšiolinio rezultato. Čia nepaprastai efektinga akcija buvo atlikta atskirų asmenų iniciatyva. Šie veikėjai, dirbdami organizacijos rėmuose, įtaigojo žmones aukštuose Amerikos valdžios sluoksniuose nuosekliai siekti Kudirkos ir jo šeimos laisvės. Vien patirtas faktas, kad Kudirkos motina gimė Amerikoje, nebūtų nieko davęs be efektingai vykdomo vadina-mojo "lobbying campaign" valdžios pareigūnų tarpe, naudo-jantis JAV spaudos užnugariu.

Lietuvių spauda gan plačiai aprašė "Americans for Simas" komiteto ir JAV LB KV akciją Kudirkos reikalui, tačiau gan mažai buvo informuojama apie nepaprastai efektingą akciją, kuria atliko "Seamen's Education Federation" organizacija, vadovaujama latvio dr. Roland Paegle ir jo žmonos Gražinos Paegle-Kulikauskaitės.

Gražina Paegle, atstovaudama SEF, drauge su LB KV delegacija pereitų metų gruodžio mėnesį važiavo į Washingtoną informuoti JAV valdžios apie Kudirkos motinos gimimą Amerikoje. Nuo tos dienos p. Paegliai aktyviai įsijungė į Kudirkos laisvinimo akciją. Savo organizacijos vardu jie kreipėsi į Kongreso narius, teisinius patarėjus, Valstybės departamento pareigūnus ir Amerikos prezidentą, kad būtų ištirtas Kudirkos ir jo motinos pilietybės reikalas.

SEF ranka į ranka dirbo kartu su AFS komitetu. Abi organizacijos kas dieną dalinosi informacijom ir bendrai planavo efektingiausią akciją, kaip paveikti sunkiai išjudinamą JAV valdžios biurokratiją.

Šalia šios veiklos p. Paegliai savo lėšom pradėjo siųsti nišius Kudirkos motinai. Po ke-

letu savaitių, sužinoję Griškabūdzio pašto telefoną, jie užmezgė telefoninį ryšį su Marija Šulskiene Lietuvoje. Šių telefoninių pokalbių išlaidas taip pat dengė savom lėšom.

Šis telefoninis ryšys buvo nepaprastai svarbus bylos eigoje, nes jis suteikė labai daug informacijų Kudirkos laisvinimo veikėjams ir taip pat Amerikos valdžios pareigūnams. Per šį ryšį buvo taip pat galima perduoti p. Šulskienei svarbias direktyvas. Be abejo, nebuvo jokių iliuzijų dėl šių pokalbių privatumo, tačiau tas, kaip matome rezultatus, nepakenkė bylos eigai.

Telefoninių pokalbių informacijom p. Paegliai dalinosi su AFS komitetu, kas nepaprastai padėjo šio komiteto akcijai. Šie telefoniniai pokalbiai taip pat sudomino Amerikos spaudą, o spaudos dėmesys yra labai svarbus įrankis bylai laimėti.

Nėra abejotina, kad Kudirkos paleidimas iš kalėjimo buvo laimėtas aukštų valdžios pareigūnų iniciatyva ir sprendimu. Tačiau paruošti dirvą šiai iniciatyvai reikėjo eilinių veikėjų su užsispyrusiu pasišventimu, gera vaizduote ir atvira pinigine. Šių veikėjų tarpe Gražina ir Rolandas Paegliai nusipelnė garbingą vietą.

Paeglių išlaidos yra tūkstantinės. Mes kiekvienas gerai žinome, kaip sunku šiomis dienomis vesti galą su galu. JAV LB KV yra atidariusi specialų Kudirkos fondą, iš kurio lėšų bus taip pat remiama ir SEF organizacijos veikla Kudirkos reikalui.

Atminkime, kad Kudirkos byla dar nebaigta. Nepagailėkime finansinės paramos tiem žmonėms, kurie yra pasiryžę ištesėti akciją iki galo.

Aukas siųsti: Kudirka Fund, Liberty Federal Savings and Loan Assn., 202 North Broad St., Philadelphia, Pa.

2 (Tęsa iš praeito nr.)

Daugiausiai tai galėjau pasiekti Papilėje, nes ne tik šventėm, bet ir šokiadieniais klebonas mane kviesdavo: si pas save pietų ar vakarienės... Kviesdavo mane tas gerasis klebonas net į kunigų rekolekcijas, kurios dažniausiai būdavo Papilės klebonijoje. Tos rekolekcijos man padėdavo išsklaidyti kai kurias abejones ir nepasitikėjimą kunigais". (Atsiminimai, 95.) Nėra jokios abejonės, kad klebonas kunigas Jurskis kvietė M. Krupavičių į kleboniją ir net į kunigų rekolekcijas, kadangi pastebėjo jame pašaukimo daigus kunigystėn. Palaikydamas su juo tamprius ryšius, jis tikriausiai siekė anuos daigus puoselėti ir nepastebimai ugdyti.

Greičiausiai jau Veiveriuose, besirengdamas mokytojo profesijai, M. Krupavičius bus galvojęs ir apie kunigystę. Juk jis ten

MYKOLAS KRUPAVIČIUS — KUNIGAS

PREL. L. TULABA

pradėjo mokyti lotynų kalbą (Plg. Atsiminimai, 108.) Negalėdamas toliau mokytojauti Papilėje, M. Krupavičius pradėjo spręsti savo ateities klausimą. Šiuo kartu šalia miškininko profesijos jis jau pradėjo atvirai svarstyti ir kunigiško pašaukimo kelią. Po bandymų ir svarstymų apsisprendė pagaliau už kunigystę. Kai savo apsisprendimą dėl kunigystės pasakė motinai, ji, kuri tikriausiai ilgus metus meldė savo Mykoliukui šios malonės, pareiškė: "Jei Dievas laimingai turėdama sūnų gerą kunigą." (Atsiminimai, 110.) Motina tuojau pranešė žinią kle-

bonui kun. J. Katiliui. Klebonas Krupavičių šeimą ir patį Mykolą gerai pažinojo. Jis, sužinojęs, kad Mykolas ketina stoti į seminariją, pasikvietė jį pas save, kad pagirtų ir padrąsintų, kartą pasiryžus, atkakliai siekti kunigystės. Po pasimatymo su klebonu kun. J. Katiliumi, kaip jis pats prisipažįsta, jokių abejonių jau neturėjo. (Plg. Atsiminimai, 110.)

1908 rudenį M. Krupavičius įžengia į Seinų kunigų seminariją. Seminarijoje savo gabumais ir savo tvirta asmenybe tuojau atkreipė dėmesį kaip kolegų klierikų, taip ir profesorių bei vadovybės. Seminarijoje reikėsi pasidalinimas ir net kova tautiniais sumetimais tarp lietuvių ir lenkų. M. Krupavičius tuojau įsijungė į lietuvių klierikų slaptą veiklą ir šalia J. Raitelaičio tapo vienu iš pagrindinių veikėjų bei vadų. Lenkus klierikus globojo seminarijos vadovybė, ypač vicerektorius Jalbzykowskis. Lietuvius — kai kurie profesoriai (J. Laukaitis, kun. Totoraitis) ir Seinuose įvairias pareigas einą lietuviai kunigai. Nežiūrint tautinių rietenų, Seinų seminariją M. Krupavičius vertino teigiamai. Ypač šil-tai jis atsiliepdavo apie kun. J. Laukaitį. "Tai buvo žmogus, — sakė jis vienos savo paskaitos metu klierikams Vilkaviškyje, — nors prie širdies dėk!"

Recenzuodamas Mykolaičio-Putino "Altorių šešėly" I tomą, M. Krupavičius apie Seinų seminariją šitaip išsireiškė: "Mano kurso draugas Mykolaitis-Putinas savo romane nupiešė Seinų seminariją juodą, kaip juodžiausias velnias; o ji tokia nebuvo. Joje buvo šviesių asmenybių, gerų profesorių. Vienas iš jų ir pačiam Putinui talentą atkasė." M. Krupavičius tačiau labai neigiamai atsiliepė apie tuometinį vicerektorių, vėliau Vilniaus arkivyskupu tapusį kun. Jalbzykowskį. Tai visai suprantama, kadangi vicerektorius spausdavo lietuvių ir palaikydavo lenkus. Žinodamas, kad M. Krupavičius yra lietuvių klierikų vadas, aišku, Jalbzykowskis nerodė jam prielankumo; priešingai, nuolat ieškojo prie jo priekabių ir grasino atleidimu iš seminarijos.

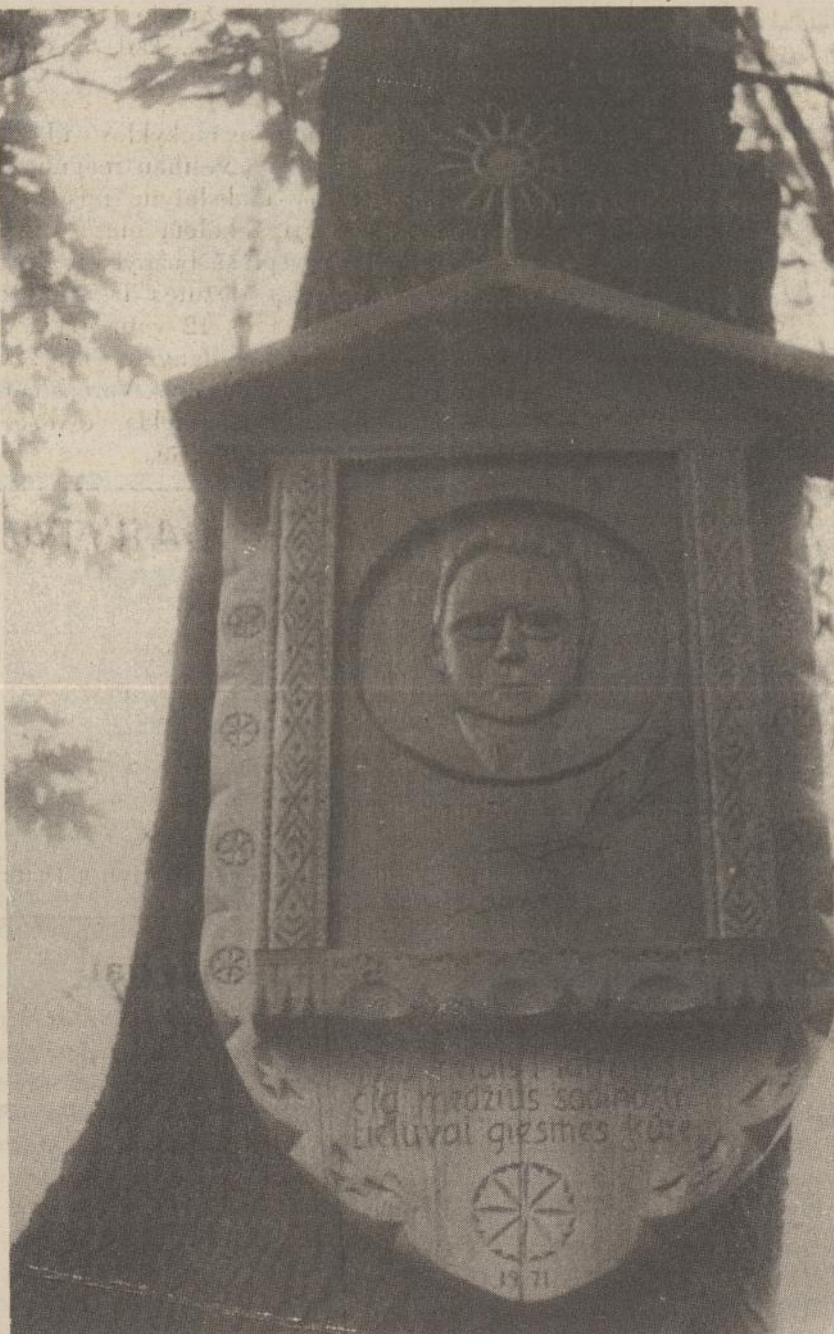
Jei kun. Jalbzykowskis puolė M. Krupavičių, tai lietuviai kunigai jį gynė ir pasirūpino, kad vysk. A. Karosas pasiųstų aukštesnės studijoms į Petrapilio dvasinę akademiją. Seminarijoje

kova tarp lietuvių ir lenkų siekė kartais kraštutinumus. Lietuviai klierikai rinko faktus, kurie galėjo kompromituoti lenkus ar lenkuojančius, o lenkai tą pat darė lietuvių atžvilgiu. Surinktus faktus lietuviai perduodavo savo globėjams lietuviams kunigams; o lenkai — vicerektoriui kun. Jalbzykowskiui. Seminarijoje profesoriavo kun. Misevičius. Jis buvo lietuvis, kilęs iš Krokialaukio parapijos, bet dėjo si prie lenkų. Per paskaitas jis mėgdavo pasakoti visokius anekdotus, kurie kartais būdavo gana dviprasmiški. Lietuviai klierikai visus tuos anekdotus surašė ir perdavė, rodos, kun. Šeškevičiui, katedros vikarui. Šis rinkinys per kun. P. Kuraitį buvo pasiųstas į Šveicariją; tarpinkaujant Gabriui, jis buvo perduotas vysk. A. Karosui, kuris tuo metu atostogavo Šveicarijoje. Įteikiant, vyskupas buvo paprašytas išleisti M. Krupavičių į akademiją, o kun. Misevičius atleisti iš profesoriaus pareigų. Gabrys pagrąsė: jei vyskupas to nepadarys, visa kaltinamoji medžiaga būsianti pasiųsta į Romą. Vysk. A. Karosas pažadėjo ir vienu ir antru klausimu pasirūpinti. Savo žodį vyskupas, kaip jam buvo įprasta, tesėjo. M. Krupavičius, nežiūrint didelės seminarijos vadovybės opozicijos, buvo išsiųstas į akademiją; o kun. Misevičius buvo atleistas iš dėstytojų seminarijoje ir pasiųstas atlikti ilgą rekolekciją.

2. Į akademiją paprastai būdavo siunčiami prieš tai pašventinus kunigais. M. Krupavičiui šventimai buvo sulaukyti, seminarijos vadovybei reikalaujant. Jis buvo gavęs tik subdiakonato šventimus. Į Petrapilį taigi atvyko tik subdiakonas ir čia išbuvo metus, kol pagaliau buvo pašventintas kunigu 1914 birželio 13. Kaip Seinų seminarijoje, taip ir Petrapilio dvasinė akademijoje M. Krupavičius, be studijų, tuojau įsijungė į lietuvišką, tautinę ir socialinę veiklą.

Jei Dievas apdovanojo M. Krupavičių daugeliu ypatingų malonių, tai jis nesuteikė jam stiprios sveikatos. Jau seminarijoje Seinuose jo sveikata pradėjo šlubuoti. Akademijoje, Petrapilyje, jis negalėjo pasinerti studijose, kiek norėjo, nes sveikatos stovis neleido. Ši buvo pa-

(nukelta į 5 psl.)

Krekenavos šventoriuje prie medžio yra prikalta koplytėlė su poeto Maironio reljefu. Koplytėlė padaryta 1971 m., medyje išpauštas ir poeto autografas. Apačioje yra toks įrašas: "1918 metais Maironis čia medžius sodino ir Lietuvai giesmes kūrė". Krekenavoje poetas Maironis gyveno pirmojo pasaulinio karo metu, pasitraukęs iš Kauno.

TAUPI ŠEIMININKĖ

Spaudai paruošė dipl. agr. I. Sinkevičiūtė

34

Riebuliai

- 1 sv. geros jautienos,
- 1 sv. lajaus,
- 1 svogūnas, pipirų ir druskos,
- 2 šaukštai sultinio, truputis sviesto.

Mėsa sumalama mėsai malti mašinėle kartu su sviestu pakepintais svogūnais, o lajų geriau smulkiai sukapti. Į maltą mėsą sudedamas lajus, pipirai, ir viskas gerai išmaišoma. Tešla:

- 4 stiklinės kvietinių miltų,
- 2 kiaušiniai, druskos ir vandens.

Iš miltų, kiaušinių, vandens ir druskos užminkoma minkštesnė, kaip lakštiniam, tešla, ir plonai iškočiojama. Daromi maži mėsos kukulaičiai; jie dedami ant iškočiotos tešlos krašto į vieną eilę, užlenkiant tešlos kraštą pridengiami ir su taurele ar tam tikru riebuliams ir virtiniams daryti mediniu įrankiu nuspaudžiami — atskiriami maži pyragėliai. Kraštai gražiai apspaudžiami ir verdami sultinyje ar pasūdytame vandenyje prieš pat duodant į stalą. Duodant į stalą, užpilti tuo pačiu sultiniu, kuriame virė (turi būti karšti).

Riebuliai galima gaminti ir iš avienos mėsos. Duoti į stalą karštus, taip pat karštas lėkštes.

Šviežias jaučio liežuvis

Nuskusti jaučio liežuvį, gerai ištrinti druska, nuplauti, įdėti į verdantį pasūdytą su daržovių prieskoniais vandenį ir virti, kol suminkštės. Išėmus nuplūpti odą, supiaustyti plonomis skiltelemis, duoti karštą su žirniukais ir bulvių koše. Į dubenio vidurį dedama eilė žalių žirniukų ir eilė bulvių košės, apdedama liežuviu skiltelemis ir užpilama baltu padažu.

Virta jautiena

- 3 sv. geros jautienos,
- 1 svogūnas, pipirų, druskos, lauro lapelių,
- 2 morkos, porų, salierų, petražolių ar krapų.

Mėsa nuplaunama ir dedama į verdantį su daržovių prieskoniais vandenį. Iš pradžių verdama ant didesnės ugnies, vėliau ugnis sumažinama ir uždengus verdama apie 3 val. Kai mėsa minkšta, išėmus pabarstoma sausainiais ir pastatoma 15 min. į karštą krosnį. Duodant į stalą, skersai raumenis supiaustoma, sudedama į pusdubėnį, apdedama bulvėmis ir užpilama stipriu padažu.

Tinka duoti krienai, garstyčios, rauginti agurkai, švieži kopūstai su alyva, pomidorų salotos ir kt.

Virta jautiena su daržovėmis

- 3 sv. jautienos be kaulų,
- 0,5 sv. žiedinių kopūstų,
- 0,5 sv. morkų,
- 0,5 sv. bulvių,
- 0,5 sv. žalių žirnių ar pupelių,
- 4 unc. itališkų makaronų,
- 4 unc. sviesto,
- 2 šaukštai džiovėselių, pipirų ir druskos.

Mėsa išmušama, aplyginama, suteikiama apvali forma, surišama siūlais ir dedama į verdantį su daržovių prieskoniais vandenį. Pradžioje virinama ant didelės ugnies, vėliau ugnis sumažinama ir verdama ant lengvos ugnies, kol mėsa bus minkšta. Verdama uždengus. Išėmus supiaustoma skersai raumenis, sudedama į pusdubėnį, aplink apdedama atskirai išvirtomis daržovėmis (daržovės išvirtos supiaustomos ir atskirai patroškinamos su sviestu) ir pabarstoma džiovėseliais. Užpilama stipresniu padažu.

Virta jautiena su sūriu

- 3 sv. jautienos be kaulų,
- 2 unc. sviesto,
- 1 svogūnas,
- 1 stiklinė grietinės,
- 2 tryniai,
- 3 šaukštai sutrinto olandiško sūrio,
- 6 pipirai, druskos, daržovių prieskonių.

Mėsa išmušama, aplyginama, suteikiama apvali forma, surišama siūlais ir dedama į verdantį su daržovių prieskoniais van-

denį. Pradžioje virinama ant didelės ugnies, vėliau ugnis sumažinama ir verdama ant lengvos ugnies, kol mėsa bus minkšta. Verdama uždengus. Išėmus supiaustoma skersai raumenis ir sudedama į pusdubėnį.

Smulkiai sukapti svogūnai pakepinami su sviestu, įberiami šaukštas miltų, pakaitinama, praskiedžiama grietine, ir įpilama stiklinė sultinio. Užvirinus įplakami tryniai, pridedama pipirų, druskos ir užpilama mėsa. Apibarstoma sutrintu sūriu ir pastatoma į karštą krosnį, kad paraustų. Į stalą duodama tame pačiame inde.

Atskirai paduodamos virtos ar pakepintos bulvės; vietoje bulvių galima duoti itališki makaronai ar ryžiai.

Salotos: pomidorai, agurkai, žali kopūstai ir kit., bet tik su alyva.

Virta jautiena krienų padaže

- 3 sv. jautienos be kaulų,
- 1 svogūnas, pipirų, lauro lapas, daržovių,
- 1 vidutinio didumo šaknelė krienų,
- 0,5 stiklinės grietinės,
- 2 tryniai,
- 1 stikl. sultinio, truputį sviesto, cukraus.

Mėsa išmušama, aplyginama, suteikiama apvali ar pailga forma, surišama siūlais ir dedama į verdantį su prieskoniais vandenį. Pradžioje verdama ant didelės ugnies, vėliau verdama ant visai lengvos, kol mėsa būna minkšta. Verdama uždengta. Išvirus supiaustoma skersai raumenis, sudedama į pusdubėnį ir užpilama krienų padažu.

Padažas: krienai nuskutami, pamirkomi šaltame vandenyje, sutrinami ant tarkos ir sumaišomi su grietine, dedama pagal skonį druskos ir cukraus.

Padažas kitaip: sutrinti krienai sumaišomi su grietine, išplaktais tryniais, dedama pagal skonį druskos ir pakaitinama.

Padažas be grietinės: į stiklinę verdančio sultinio įdedamas sviestas ir užpilami krienai. Druskos pagal skonį.

Iš šių padažų vienu užpilama mėsa ir pastatoma kelioms minutėms į karštą krosnį. Duodama su virtomis ar pakepintomis bulvėmis.

VERŠIENA

Skaniausia mėsa yra 2-6 savaičių vėselio. Kepsniui, muštiniams, vyniotiniui imamas vėselio pasturgalis, maltiniams — pirmgalis, srovelei — petys, galva ir kojos — drebutienai.

NAUJOJOS LITURGIJOS UŽDAVINIAI AMERIKOS LIETUVIAMS VARGONININKAM— MUZIKAM

Kun. Kazimiero Pugetičiaus, Amerikos Lietuvių Katalikų Tarnybos vedėjo, pranešimas vargonininkų-muzikų sąjungos seime Brooklyne 1974 rugsėjo 2.

(Tęsa iš praėito nr.)

Tautų muzikinės tradicijos

119. Kai kur, ypač mišijų kraštuose, yra tautų su savomis muzikos tradicijomis, kurios turi didžios reikšmės jų religiniam ir visuomeniniam gyvenimui. Tebūnie rodoma derama pagarba ir skiriamas tinkama vieta tų tautų muzikai, formuojant jų religinę sąmonę ir pritaikant jų savitumus apeigose.

Todėl, mokant misinių muzikos, tebūnie stropiai žiūrime, kad jie kiek galėdami geriau pajęgtų ugdyti tų tautų muzikinę tradiciją mokyklose ir šventose apeigose.

120. Romos Bažnyčioje tebūnie aukštai vertinami vazoniniai vargonai kaip tradicinis muzikos instrumentas, kurio garai padeda įstabiai padidinti Bažnyčios apeigų žavumą ir galiną kelti dvasią į Dievą ir dangų.

Kompetentingai vietos Bažnyčios vyresnybės apsvačius ir sutikęs, kaip numatyta Liturgijai leidžiama naudoti ir kitus instrumentus, kiek jie tinka arba gali būti pritaikyti šventam vartojimui, kiek derinasi su šventovės kilnumu ir tikrai kelia tikinčiųjų dvasią.

Bažnytinės muzikos kūrimas

121. Krikščioniškąją dvasią gyveną kompozitoriai tesijaučia esą pasaukti plėtoti bažnytinę muziką ir ją praturtinti.

Tekuriai tikros bažnytinės muzikos išvystymui pasižymintis melodijas, trinkančias ne tik dielėmis, bet ir mažesniems choram, padedančias visai bendruomenės dalyvauti pamaldose. Bažnytiniam giedojimui skirteji tekstai tesusiderina su krikščionybės mokslu; pirmoje eilėje tebūnie imami iš Šventojo Rašto ir liturgijos šaltinių.

(Citata baigiama.)

-o-

Vietovėse pradėjus įgyvendinti II Vatikano suvažiavimo Šventosios Liturgijos Konstituciją, kai kurie vargonininkai, chorvedžiai ir muzikai nusiminė, sakdami, kad jau jiems nebėra vietos bažnyčioje. Anaipatol, mano įsitikinimu, liturginiai pakeitimai, o ypačingai sugrąžinimas į mišias žmonių kalbos, didesnis liaudies dalyvavimas giedojime ir atsakinėjime kaip tik pareikalauja iš vargonininkų, chorvedžių, o ypačingai iš kompozitorių naujų pastangų, kad būtų sukurta naujoji muzika, naujiems laikams.

Pavyzdžiui, mum verkiant reikia paprastų, liaudžių įkandamų melodijų tokiom mišių dalim, kaip įžanginiam priegiesmiui, giesmėi "Garbė Dievui aukštybėse". Atkartotinėm psalmėm, Tikėjimo išpažinimui. Tikinčiųjų maldom, šventas, šventas, Tikėjimo paslapties prisimi-

rubrikose nustatytų normų, galėtų skambėti tikinčiųjų balsai.

Aš neabejoju, kad Lietuvių Vargonininkų-Muzikų Sąjungos tarpe yra pakankamai talento ir pasišventimo imtis minėtų darbų. Jei norėtumėt, toks darbas galėtų techniškai būti koordinuojamas per nesenai įsteigtą Amerikos Lietuvių Katalikų Tarnybą. Čia leiskite jus trumpai su ja supažindinti.

AMERIKOS LIETUVIŲ KATALIKŲ TARNYBA

Istorija

Nuolatinio, visus Jungtinių Amerikos Valstybių lietuvių katalikus jungiančio ir jiems tarnaujančio, centro reikalingumas buvo jaučiamas ir keliamas nuo pat pirmųjų lietuvių atvykimo į Ameriką. Čia daug padarė 1906 įsteigta Amerikos Lietuvių Romos Katalikų Federacija ir 1909 — Amerikos Lietuvių Kunigų Vienybė.

Centro klausimas pagyvėjo 1966 rudenį paskleidus pasaulio lietuvių kunigų statistiką. Lapkričio mėnesį savarankiškos katalikų vadovybės reikalą iškėlė Clevelando jaunimas, kiek vėliau, 1968 spalio 22, susiformavęs į tikinčio lietuvių jaunimo atstovybę, Jaunimo Žygio už Tikėjimo Laisvę vardą.

Kunigų Vienybės seimas 1972 rugsėjo 10 sudarė komisiją, kuri kitų metų seime pristatė lietuvių katalikų sielovados centro planą ir 1973 spalio 27-28 Dainavoje sukvietė kunigų, seselių bei pasauliečių pasitarimą plano vykdymui aptarti. Vysk. V. Brizgys, Katalikų Federacijos pirmininkas dr. J. B. Jerome ir Kunigų Vienybės pirmininkas prel. J. Balkūnas 1974 balandžio 16 "Drauge" paskelbė, kad centras sudarytas ir kad daug prie jo organizavimo prisidėjęs Baltimorės arkivyskupijos radijo informacijos vadovas kun. Kazys Pugetičius nuo 1974 balandžio 1 pradėjo eiti šio centro vedėjo pareigas.

Tikslai

Iki šiol nuolatinės centrinės įstaigos, su apmokamais, visą laiką jos darbu galinčiais skirti asmenimis, Amerikos lietuviai katalikai neturėjo. Amerikos Lietuvių Katalikų Tarnyba todėl yra nauja, brangi ir gal nebegrįžtama proga duoti savo tautai ir visai Katalikų Bažnyčiai, ko niekas kitas (ypač Lietuvos katalikai) šiuo metu duoti negali — gaivinti ir jungti visus lietuvių Kristuje (asmenis, šeimas, bendruomenes) ir praturtinti savo tautą, Bažnyčią bei pasaulį krikščioniškosios lietuviybės rezultatais.

Aš, kaip mėgėjas, nedrįsčiau jį su mokymu muzikos. Čia kalbu grynai kaip kunigas, kuriam rūpi pastoraciniai reikalai, ir todėl rūpi, kad žmonės mūsų parapijose turėtų progos, kaip moko II Vatikano suvažiavimas, aktyviai dalyvauti mišių giedojimuose ir kad būtų juose gražiai išbalansuota ir dvasinis, ir liturginis turinys, ir grožis.

Cia norėčiau pateikti jums dar vieną konkretų pasiūlymą. Jau treči metai kas mėnuo sekmingai yra leidžiamas sekma-dieninių mišių mišiolėlis lietuviškai. Tas mišiolėlis susilaukė daug susidomėjimo, ir žmonės jaučiasi laimingi, jį turėdami.

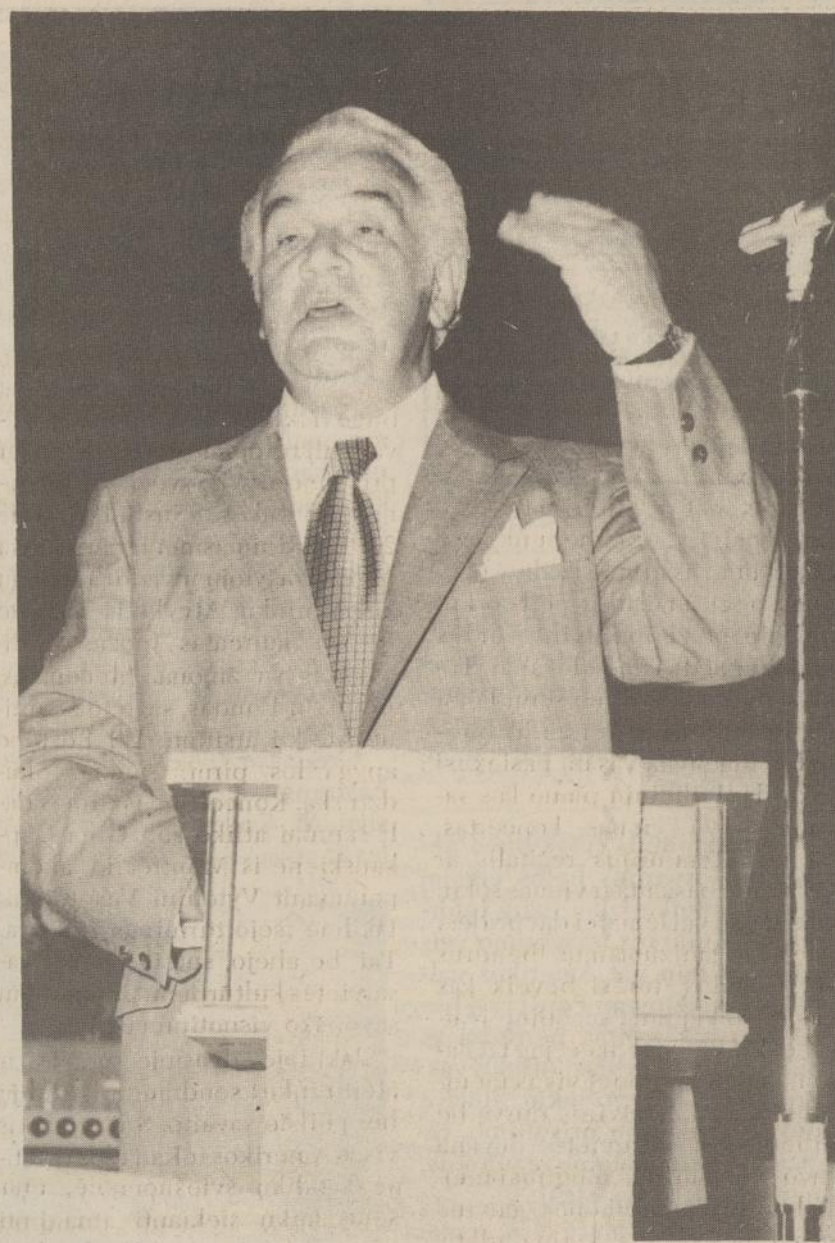
Ar dabar jau neatėjo laikas tą leidinį truputį praturtinti, išspausdinant kiekviename numerio keturias giesmes su tekstu ir su gaidomis? Aš manau, kad, jei vargonininkai ir chorvedžiai tam pritartų ir sutiktų, kiek įmanoma, pravesti reikalą parapijose, būtų įgyvendintas II Vatikano suvažiavimo nutarimas: "Tebūnie sumaniai puoselėjamos populiarios religinės giesmės, kad ir neliturginės pamaldumo pratybose ir net liturginiuose veiksmuose, laikantis

Tarnyba siekia:

- ugdyti lietuvių katalikų asmeninę atsakomybę, iniciatyvą bei įtaką tiek savųjų tarpe, tiek ir vietos bei krašto Bažnyčios gyvenime;
- atverti progą kiekvienam, norinčiam jungtis su kitais į pastangas padėti mūsų tautos nariams Kristaus laisvės ir pilnutinio gyvenimo siekime;
- atkreipti dėmesį į bendru darbą atsiliepti į svarbiausius atskirų lietuviškųjų bendruomenių ir visos tautos (Lietuvoje ir pasaklyje) religinius reikalus.

Kai muzikas Bronius Budriūnas gyveno Detroite, ten jis turėjo savo vyrų kvartetą. Su kvartetu reikiškes plačiai ir įdainavo plokštelių. Kvartetas veikė nuo 1951 vasario 9 iki 1953 gegužės 10, kada muzikas Bronius Budriūnas persikėlė į Los Angeles, Calif. Išleista 5 plokštelės.

Cia turime plokštelių naują laidą. Techniškai ją pagaminio Povilas Jasiukonis, kuris tvarko Gintarą, filmų ir plokštelių gamybos bendrovę.

Dirigentas Vytautas Marijošius kalba apie muzikos meną ateitininkų sendaraugių studijų savaitėje Kennebunkporte. Nuotr. K. Ambrozaičio

NEW BRITAIN, CONN.

Vargonininkam besikeičiant

New Britaino Šv. Andriejaus lietuvių parapijos vargonininkas muz. Jonas Beinorius, išbuvęs čia 10 metų, liepos 30 išvyko į Waterbury. Ten Šv. Juozapo lietuvių parapijoje eis vargonininko pareigas.

Į jo vietą, į New Britaino Šv. Andriejaus parapiją, vargonininkais pakviesti du jauni žmonės: Elzbieta Liudžiūnienė - R. Ogevičiūtė, trečios kartos lietuvi, ir Robertas Keley, Onos Keley-Valinčiūtės sūnus, taip pat trečios kartos lietuvi.

Elzbieta Liudžiūnienė, kaip gerai kalbanti lietuviškai, tvarkys daugiausia tuos reikalus, kurie surišti su lietuvių kalba: lietuvių pamaldas sekma-dieniniams, lietuvių vestuves, laidotuves ir kita. Robertas Keley gros ir giedos, kur daugiau vartojama anglų kalba: pamaldose anglų kalba, amerikiečių vestuvių apeigose ir kitur.

Elzbieta Liudžiūnienė yra studijavusi muziką Šv. Juozapo kolegijoje ir mokėsi privačiai, o Robertas Keley yra baigęs muzikos studijas Hartford universitete.

B. BUDRIŪNO VYRŲ KVARTETO PLOKŠTELĖ

Kai muzikas Bronius Budriūnas gyveno Detroite, ten jis turėjo savo vyrų kvartetą. Su kvartetu reikiškes plačiai ir įdainavo plokštelių. Kvartetas veikė nuo 1951 vasario 9 iki 1953 gegužės 10, kada muzikas Bronius Budriūnas persikėlė į Los Angeles, Calif. Išleista 5 plokštelės.

Cia turime plokštelių naują laidą. Techniškai ją pagaminio Povilas Jasiukonis, kuris tvarko Gintarą, filmų ir plokštelių gamybos bendrovę.

Kvartetą sudaro: Pranas Zaranka — pirmas tenoras, Edvardas Skiotys — antras tenoras, Marijus Sodonis — baritonas ir Antanas Polikaitis — bosas. Akomponuoja komp. Bronius Budriūnas.

Plokštelėje įdainuota 15 dainų: Tėvynei — Br. Budriūno, I kovą — A. Raciūno, Gyvenimo aidu — Br. Budriūno, Vežė mane iš namų — liaudies daina, Šauksmas — Br. Budriūno, Žvakė ir plaštakė — M. Petrausko, Vabalas ir gėlė — W. H. Veit. Antroje pusėje — O. dalele — B. Vasiliausko, Klumpės — liaudies

IŠ MUZIKŲ VEIKLOS

— Kun. Pranas Raugas, Apreiškimo parapijos, Brooklyn, N.Y., klebonas, rugsėjo 2 Vargonininkų-Muzikų Sąjungos seimo pamaldose pasveikino seimo dalyvius. Tarp kitoko klebonas išsireiškė: "Mūsų išeivijos išsi-blaškymo tyruose lietuvių parapijos yra tartum oazės religiniam ir tautiniam gyvenime, o Jūs, mielieji muzikai, esate tų oazių šviesūs žiburiai. Nuo Jūsų tolimesnio veikimo bei pasiaukojimo priklausys tų lietuviškų oazių religinė, tautinė ir kultūrinė gyvybė".

— Sol. P. Ragienė ir M. Motekaitis atliko meninę programą dalį rugsėjo 15 minint Cicero, Ill., Šv. Antano parapijos vikaro kun. Antano Vilkaičio 80 m. amžiaus ir 50 m. kunigystės sukaktį.

— Vytauto Puškorius piano rečitalis įvyks gruodžio 8 Cleveland, Ohio, Lietuvių Namuose.

— Čiurlionio ansamblio 35 metų sukakties koncertas įvyks Clevelande 1975 balandžio 26.

— Vilniaus konservatorijos folklorinė ekspedicija, vadovaujama D. Krištopaitės, pirmą kartą lankėsi Kupiškio rajone. Aukštaičių muzikinį folklorą praturtino ekspedicijos dalyvių į magnetofono juostas įrašytų daugiau kaip 1000 dainų bei instrumentinės muzikos pavyzdžių. Ypač vertingi yra ganymo, šienapūties, vaikų ir vestuvių dainų Vilniui parsivežti įrašai.

— Palangos vasarinių koncertų metu specialia simfoninės muzikos programa buvo paminėta Palangoj palaidoto komp. Balio Dvariono 70-tasis gimtadienis.

— Pirmyn choras 65 metų jubiliejų švęs lapkričio 2 Chicagoj, Bel Air Chateau salė.

— Cleveland, Ohio, lietuvių tautos šventės proga Naujosios parapijos salėj įvyksiamė minėjime dainavo solistai svečiai — Anita Pakalniškytė iš Hamiltono, Ont., Kanados, ir Antanas Pavašaris iš Los Angeles, Calif.

— Čiurlionio ansamblis Cleveland, Ohio, išsirinko naują valdybą: pirm. Vladas Plečkaitis, vicepirm. R. Butkus, sekr. P. Mašiotienė, išd. D. Ramonienė, ūkvedžiai Pr. Mašiotas ir V. Sniečkus, narys ypatingim reikalam G. Lazdinis. Šio sezono meno vadovai: kanklių vadovė Ona Mikulskienė, chormeisteris Rytas Babickas, tautinių šokių vadovas Antanas Mockapetris, režisierius Petras Maželis, solistė Irena Grigaliūnaitė. Ansambliui vadovauja nepailsantis maestro Alfonsas Mikulskis.

— Pirmyn choras Chicagoj išsirinko naują valdybą: pirm. sol. Algirdas Brazis, vicepirm. Albertas Snarskis ir Aleksas Pocius, vykd. sekr. Zina Pocienė, sekr. Asta Snarskienė, išd. Juozap. Mileriūtė. Parengimus ir scenos reikalus tvarko Vytautas Lazauskas ir Juozapas Vieraitis, lėšų telkimo — Algirdas Mickevičius, koresp. amerikiečių spaudoj — Eleonora Zapolienė.

— Solistė Ona Birutė Aleksaitė, šiuo metu gyvenanti Boston, Mass., Margučio pakviesta, spalio 13 koncertuos Chicagoj. Solistė, gimusi Suvalkų trikampyje, yra baigusi Varšuvos muzikos konservatoriją.

šokis, Miegok, angelėli — P. Freire, Subatos vakarėlį — liaudies daina, Renkas aukso žvaigždės — Johannes Brahms, Spaudos baltas valsas — J. Banko, Per naktelę šokau — J. Zilevičiaus, Alutis — liaudies daina.

Plokštelės aplanką piešė Povilas Jasiukonis.

Plokštelės įgrojimai atlikti techniškai švariai.

Kaina 6 dol. Gaunama ir Darbininko administracijoje.

Br. Budriūno kvartetas, įdainavęs plokštelių. Iš k. Edvardas Skiotys — II-ras tenoras, Antanas Polikaitis — bosas, Pranas Zaranka — I tenoras ir Marijus Sodonis — baritonas.

Koncertuoja Kennebunkporto vasarvietės svečių choras, diriguoja Iz. Vasyliūnas. Nuotr. D. Vakarės

TURĖJOME SAULĖČIAUSIĄ VASARĄ

Žodžiai Kennebunkporto vasarotojam

TĖV. LEONARDAS
ANDRIEKUS, O.F.M.

Kai po gražios vasaros sezono jau beveik visai aptilo Kennebunkporto pajūris, atrodo itin patogus metas prabilti į Jus, mieli pranciškonų vasarvietės svečiai bei viešnios. Vasaros skubėje, susitinkant ir atsivėsinant, ne viską beįmanoma pasakyti. Vėliau brangių atsiminimų poveiky lengviau pinasi žodžiai.

Tarp daugelio išpūdžių...

Tarp daugelio mielų praėjusios vasaros išpūdžių labiausiai atmintin įsirašė tai, kad kiekvienas į Kennebunkportą atvykęs lietuvis yra giliai paveiktas gamtos grožio. Šiame pasaulio pakraštyje Atlantas atrodo lyg koks iškilmingas valdovas, kuris byloja žmogui apie jį supančią begalybę. Vandenynas čia viespatauja, ir jo prieglobstyje jaučiasi laiminga visa pajūrio gamta. Taip pat laimingas bei laisvas pasijunta ir žmogus. Jis atsigauna, išsivadavęs iš miestiško gyvenimo varžtų. Jis nuolat mėgsta sakyti: Kaip čia gražu, kaip čia gražu! Malonu stebėti tokius laimingus žmones, su jais bendrauti ir kuo nors papildyti jų džiaugsmą.

Nemažesnį išpūdį mūsų svečiai palieka ir savo prisirišimu prie pranciškonų vienuolyno, kaip lietuviškos institucijos. Vasarvietė su savo pastatais, įranga bei aptarnavimu yra tos institucijos dalis. Be vienuolyno ji negalėtų gyvuoti. Vienuolynas su savo meniška koplyčia, lietuviško stiliaus šventovėm bei paminklais, parku ir giria yra turtum kokie puošnūs rėmai, kuriuose laikosi mūsų vasarvietės paveikslas.

Čia atkeliavęs žmogus pajunta ne tik gamtos didybę, bet ir lietuviškos buities dvelkimą. Šia proga miela pateikti bent vieno laiško ištrauką: „Per tas dieneles aš taip ten įsigyvenau, kad nūnai Kennebunkportą regėtu regiu. Buvo gi taip miela ir gražu! Toks gaivesys nuosalybėje prie vandenyno! Ir turtum kažkas, kai pirmą kartą nukeliavau į Palangą... Trumpa ten buvo viešnage, bet atsiminimai pasiliko iki mirties. Ten žmonės sieja vidiniai ryšiai, kažkaip atviriau ir nuoširdžiau negu bet kur“. Tie vidiniai ryšiai greičiausiai ir bus brangiausias lobis mūsų amerikietiškoji buty.

Mes esame išsklaidyti po platų kontinentą. Susitikti artimus žmones sunku. Dar sunkiau tapti artimais su nepažįstamais bei tolimais. Taip pat ir mūsų ryšys su tauta tolydžio silpsta. Didmiesčiuose lietuvių nameliai išsklaidyti po gatves ir alėjas. Praeitės atminimai skubioje kasdienybėje apmirę. Mūsų vasarvietėje gi po tuo pačiu stogu gyvena apie 150 žmonių. Jie sykiu išsi, valgo, žaidžia, vaikščioja, kalbasi... Kas gali būti brangesnio tremty už tokį bendruomeninį telkinį! Čia lengvai užsimezga naujos pažintys bei draugystės, kurios kartais išsilaiko per visą amžių. Kai kas čia yra susiradęs net savo gyvenimo draugą bei draugę. Tokie ypač maloniai keliauja į Kennebunkportą atgaivinti meilės dienų. Čia niekad netrūksta ir lietuvių jaunimo, kuris savo linksmumu įsilieja į suaugusiųjų būrius.

Teisybė, Kennebunkporte žmonės sieja vidiniai ryšiai, dinga gamta ir lietuviška aplinka. Kai kurie svečiai į Kennebunkportą atvyksta kas vasarą net per 15 ar 20 metų iš eilės. Atvyksta iš tolimiausių vietovių, kaip Chicago, Detroito, Clevelando, Washingtono, Baltimorės, New Yorko, Montrealio, Toronto ir iš kitur, rėdos, nesiskaitydami su šimtais ar tūkstančiais mylių. Savaitgaliai tampa savotiškom džiaugsmo šventėm, kai pasitinkti tokius brangius žmones. Bet savaitgaliai apsiraukia ir liudėsiu, kai su jais atsivėsina. Čia

žmonės atkeliauja svečiais, iškeliauja bičiuliais.

Kultūriniai saitai

Toji bičiulystė turi net gilesnį pagrindą, nes žmonės suriša ne vien bendra pastogė, stalas, šnektos, bet ir kultūriniai saitai. Lietuviai į Kennebunkportą atkeliauja išsiilgę kažko daugiau, negu maisto ir poilsio kūnui. Jie čia tampa atviri ir imlūs kiekvienai dvasinei dovanai. Tokiose nuotakose nuo senų laikų iškilo kultūrinių renginių būtinybė, praėjusią vasarą pasiekusi rekordą. Renginių plane kas savaitę buvo vienas koncertas, vienas literatūrinis rečitalis ar kultūrinė paskaita ir vienas šokių vakaras su vaišėm. Jei dar pridėsi pačių organizuojamus bendrus vėžių stalus, turėsi beveik kas vakarą kokią nors socialinę įvairybę. Kiekvienas matė, jog tai daroma ne dėl pelno. Į visus meninius renginius atviros durys be bilietų. Tai vasarvietės dovana savo svečiam. Tie renginiai nuostabiai sujungia žmones, gaivina ir net juos pačius skatina telktis vasarvietės veiklon. Malonu priminti, jog čia kasmet iš svečių susiorganizuoja choras su savo solistais ir suruošia koncertus. Žmonės visus renginius spontaniškai lanko ir jais džiaugiasi. Išvada tokia: galima ir atostogas praleisti prasmingai; galima iš jų turėti naudos kūnui ir dvasiai. Ne tik spauda, organizacijos, suvažiavimai, bet ir vasarvietės gali būti lietuviybės atramos bei emigracinės mūsų jungtys. Jas įmanoma paversti net centrais, kur gali išsitemti platesnio masto kultūriniai planai.

Du išskirtiniai įvykiai

Ir tuo atžvilgiu Kennebunkporto pranciškonų vasarvietė šiam sezonui buvo laiminga. Joje įteikta Lietuvių Rašytojų Draugijos 1000 dol. premija ir atlikta ateitininkų sendraugijų stovykla su rimta programa. Abu įvykiai svarbūs ir įdomūs.

Lietuvių Rašytojų Draugijos premija turi garbingą praeitį tėvynėje ir tremty. Tenai ji buvo įteikiama tautos šventės išvakarėse, dalyvaujant aukštiesiems valdžios, švietimo ir visuomenės atstovams. Tremty ši premija paprastai duodama žymesniuose bendrinuose suvažiavimuose, kur gausiau suplaukia lietuviai. Nors premijai palankumo netrūksta, tačiau panašiais atvejais ji šiek tiek nustelbiama suvažiavimų programos. Atskirai suruošti LRD premijos iškilmingą įteikimą šiuo metu nesiseka. Visuomenė dar nėra premijos pilnai įvertinusi ir iš jos neišgavusi slypinčių teigiamybių lietuviškai knygai gelbėti. Balsai, kad LRD premijos įteikimą reikėtų jungti su Vasario 16-ja nesulaukia atgarsio. Bet ateis diena, kai šios premijos įteikimą ruoš Lietuvos Bendruomenės centrai didesniuose miestuose, padarydami tą iškilmingą lietuviškos knygos šventę.

Kol kas ta premija tebėra klajoklė emigraciniame pasaulyje. Bet tai nemažina jos vertės. Šiuo metu jos teikimas vasaros stovyklose anaipol neatrodo pažėminimas. Anksčiau premija jau yra buvusi tauriai įteikta stovyklavimui Šviesos-Santaros suva-

žiavime Taboro Farmoje Michigane, kai ją laimėjo rašyt. Eduardas Cinzas. Šią vasarą gi jos įteikimas Kennebunkporte taip pat buvo iškilus. Vasarotojų tą savaitgalį turėjome 160. Prie jų dar prisidėjo atvykę svečiai iš Bostono apylinkės. Susitelkę apie 200 rinktinių asmenų, tarp kurių būrelis rašytojų ir vadovaujančių kultūrininkų. Atvyko iš Toronto ir pats laureatas Juozas Krališkasis su žmona. Mecenatas, Lietuvių Fondas, savo tūkstanti nei įteikti atsiuntė LB Bostono apygardos pirm. Antaną Škudžinską. Koncertinę iškilmes daili šauniai atliko sol. Gina Čapkauskienė iš Montrealio, akomponuojant Vytenį Vasyliūnį. Iškilmė išėjo turininga ir rimta. Tai, be abejo, suteikė mūsų vasarvietės kultūrinėm programom savotiško visuotinio.

Pakilioje dvasioje praėjo ir ateitininkų sendraugijų studijų bei poilsio savaitė. Suvažiavo iš visos Amerikos ir Kanados rinktinė katalikų šviesuomenė, nuo senų laikų siekianti atnaujinti tautą Kristuje. Ateitininkų kasdienė programa buvo dvilypė — religinė ir pasaulinė. Pirmajai vadovavo T. Viktoras Gidžiūnas, OFM, antrajai — pakaitom paskirti asmenys. Paskaitų programa buvo įvairi, aktuali ir kelianti diskusijas. Ją pagyvino koncertas ir literatūros vakaras. Ta savaitė tikrai buvo pati linksmiausia visam sezonui. Ateitininkai sendraugiai pasiūžė grįžti į Kennebunkportą savo stovyklinei studijai savaitę. Taip pat ir Lietuvių Fronto Bičiuliai nutarė ateinančią vasarą čia stovyklauti liepos pradžioje.

Sezonui užsiskleidus

Dabar, kai jau vasarinis sezonas pilnai užsiskleidęs, reikalingas padėkos žodis visiems, kurie yra prisidėję prie jo sėkmės, ypačiai fiziniu darbu, paruošdami valgį (Chlamskai, Tamonšauskienė, Leleivaitė), prižiūrėdami švarą ir tt. Sezono pilnatvei buvo reikalingas ir kiekvienas asmuo, atkeliavęs čia fizinei bei dvasinei atgaivai. Bet tarp jų ryškiausiai stovi akys tie, kurie savo kultūrinį įnašą praturtino mūsų vasarvietės buitį.

Gili padėka priklauso dalyvavusiems programoje rašytojams — Juozui Krališkai, Kazui Bradūniui, Nelei Mazalaitėi, Algirdui Landsbergiui, Stasiui Stankai, Pauliui Jurkui; solistams — Ginei Čapkauskienei, Elenai Blandytei, Stasiui Liepui, Benediktui Povilavičiui; muzikam — Izidorui ir Vytenii Vasyliūnams, kun. V. Valkavičiui, David Mott'ui, Juliui Gaideliui, Sauliui Cibui, Matthew Mattui; meninių programų interpretatorėm — Elenai Vasyliūnienei, Felicijai Gaidelienei; paskaitininkam — dr. Juozui Girniui, dail. Kazimierui Žoromskui, Antanui Masioniui, dr. Jonui Jankauskiui, dr. Alfonsui

Poilsio valandėlė vasarvietės bibliotekoje. Iš k. Kožicienė (Chicago), Kučauskienė (Baltimorė), Reventienė (New Yorkas), Kučauskas (Baltimorė), Iz. Vasyliūnas (Bostonas), pranciškonų provincijolas Tėv. Jurgis Gailiusis, OFM, E. Vasyliūnienė (Bostonas), toliau A. Masionis (Patersonas), Alina Staknienė (New Yorkas) Nuotr. D. Vakarės

MYKOLAS KRUPAVIČIUS — KUNIGAS

(atkelta iš 3 psl.)

grindinė priežastis, kodėl studijas akademijoje baigė atsisakymas siekti magistro laipsnio.

Studijos akademijoje praplėtė M. Krupavičiaus ne tik mokslinį pasirengimą teologijos studijose, bet taip pat praturtino jį humanistinėje ir socialinėje kultūroje. Akademijoje jis turėjo laimės sutikti ir pažinti didžiulius mūsų tautos ir Bažnyčios vyrus: arkivysk. J. Matulaitį, vysk. P. Būčį, prel. Maironį, prel. B. Čėsnį ir kitus. Iš jų sėmė ir teoretines žinias ir mokėsi praktiškai veikti Dievo, Bažnyčios ir tautos tarnyboje. Iš akademijos M. Krupavičius išėjo vispusiškai subrendęs ir pilnai pasirengęs kunigas, kokio laukė anie XX amžiaus pradžios sunkūs ir pavojingi laikai. Kokį kunigą vadozavo, kokį sau idealu laikė, aprašė jis pats savo studijoje — „Kunigas XX amžiaus visuomenėje“ (1920).

-o-

3. M. Krupavičius savo kunigiškame pašaukime ir kunigiškoje veikloje turėjo laimės pasiekti visuotinio, kas retai kam yra pasiekiamas. Jis — kapelionas — moko ir auklėja jaunimą, vesdamas jį stebuklais Dievo malonės keliais. Jis — valstybininkas ir visuomenininkas — skelbia Evangelijos šviesą Seime ir vykdo Apiešimo tiesą ir teisingumą iš ministerio kėdės. Jis — vikaras ir klebonas — vadovauja sieloms ir veda jas žemės keliu į dangų. Jis — seminarijos profesorius — moko ir auklėja klierikus, rengdamas juos kovai už Kristaus karalystės įgyvendinimą žemėje. Visur ir visada, visose sąlygose ir kiekvienoje srityje jis dirbo ir aukojosi, kovojo ir

Stankaičiui, dail. Viktorui Vizgirdai, dirg. Vytautui Marijoniui, dr. Petriui Kisieliui; taip pat Onai Ivaškienei ir jos šokėjų grupei. Be jų visų įnašo mūsų vasarvietė būtų atrodžiusi kultūriškai blanki.

O dabar galutinis žodis Jums, mieli vasarotojai ir vasarotojos, kurie klausėtės kultūrinių programų ir savo atvykimu užtikrinote vasarvietės gyvastį. Nors kai kurie iš Jūsų jaučiatės tik eiliniai svečiai bei viešnios, bet Jūsų buvimas yra mūsų vasarvietės pagrindas. Ačiū Jums už kilnias pastangas ilgose kelionėse į Kennebunkportą, už daugelį palankių žodžių vasarvietės vadovybei, už supratimą jos kasdienių problemų, už pakentimą pasitaikančių nepriteklių, už aukas vienuolynui ir užsiregistravimą vasaroti ateinantį metų. Mūsų vasarvietė nestovi ant gryno komercinio pagrindo. Ji labiau laikosi Jūsų bičiuliško palankumo. Šiemet turėjome galbūt pačią saulėčiausią vasarą. Linkime Jums pilnų saulės dienų ir ateinančiame sezone. Be to, kiekvieną sykį čionai sugrįžę, Jūs rasite naujus pagerinimus bei įvairybę. Po tokio atgaivaus sezono gi, tarant — iki pasimatymo, belieka tik linkėti Jums geros sėkmės gyvenime ir lietuviškoj veikloj savose vietovėse.

(Bus daugiau)

— PLB valdyba gavo dvi telegramas iš Australijos, kuriomis ji yra prašoma neatidėti išvykos ir vykti į Australiją kaip numatyta, nes Australijos lietuviai mano, kad išvyka jiems bus naudinga ne vien tik ryžtui palaikyti ir stiprinti, bet ir dabartinei politinei situacijai. Telegramas atsiuntė prof. Kabaila, Sydney. Baltų grupės vardu ir Sydney lietuvių moterų socialinių reikalų draugija.

— Kun. Antanas Vilkaitis, Cicerio, III, Šv. Antano lietuvių parapijos vikaras, rugsėjo 15 atšventė 80 m. amžiaus ir 50 m. kunigystės sukaktis. Iškilmingų mišių metu pamokslą pasakė prel. J. Balkūnas, P.A., iš Maspeth, N.Y.

— Kun. Jonas Usas, sulaukęs 50 m. amžiaus, dirbęs Harrison, Wisc., Superior vyskupijoje, mirė rugsėjo 10.

— Prof. dr. Juozas Zaranka, Bogotos LB apylinkės valdybos pirmininkas, lietuvių vardu pasiuntė protesto laišką Australijos premjerui E. G. Whitlam, o taip pat laiško nuorašą su padėka Australijos opozicijos vadui B. M. Snedden.

— Prel. Vincas Mincevičius, atostogaudamas Italijos Alpėse, rugpjūčio 16 buvo krantinčių uolienų sunkiai sužeistas. Labai įtempęs savo jėgas, vos per tris valandas pasiekė už pusės kilometro paliktą automobilį. Yra sužalotųjų visame kūne. Kardinolo Samore pastangomis ambulanšu buvo nugabentas į Romą ir ten gydomas. (E)

— Kanados Lietuvių Kunigų Vienybės suvažiavime, kuris įvyko Hamiltone, Aušros Vartų parapijos patalpose, išrinkta nauja valdyba: pirm. prel. J. Tadauskas, išd. Tėv. Juvenalis Liauba, OFM, sek. Tėv. Augustinas Simanavičius, OFM.

— Lietuviškos televizijos programos, Toronto, Ont., Kanadoje, laikas pakeistas. Vietoj antradienio programa matoma pirmadieniais 4:30-5:00 val. popiet per McLean Hunter Cable, 10 kanalą, o ketvirtadieniais įprastą tvarką 7:30-8:00 val. vak. Programų vedėjas — J. R. Simanavičius.

— Washington, D. C., neseniai sudaryta Pasaulio lietuvių jaunimo trečiojo kongreso informacijos tarnyba (sutrumpintai „KITA“), kurios tikslas rūpintis III PLJK informacija. Pradedant 1975 sausio mėn. Chicago bus leidžiamas periodinis informacijų žiniaraštis „Kongresienos“.

— Philadelphijoj Lietuvos prezidento Antano Smetonos 100 metų gimimo ir 30 metų mirties sukaktį minėjimas įvyks spalio 5, šeštadienį, 5:30 val. Sheraton viešbuty. Kalbą pasakys prof. A. Augustinavičienė, meninę dalį atliks pianistas A. Smetona. Po akademijos — banketas. Spalio 6, sekmadienį, 10:30 val. ryto Šv. Andriejaus bažnyčioj iškilmingos pamaldos.

— Lietuvių Žurnalistų Sąjungos vykdomiesiems organams rinkti nominacijos baigtos rugsėjo 1. Į LZS centro valdybą yra nominuoti ir sutiko būti renkami šie asmenys (visi iš Chicago): Vladas Būtenas, Jurgis Janušaitis, Juozas Kapačinskis, Vytautas Kasniūnas, Emilija Pakštaitė, Algirdas Puzauskas, Juozas Vainys, SJ, ir Danutė Vakarė. Į kontrolės komisiją (visi iš Toronto): Leonas Adomavičius, Pranas Bastys, dr. Juozas Kaskelis ir Stepas Varanka. Į garbės teismą (visi iš Los Angeles): Jonas Kuprionis, Ignas Medziukas, dr. Petras Pamataitis ir dr. Grigas Valančius. Kandidatų sąrašas perduotas rinkiminei komisijai Chicagoje.

— Galina Gobienė, Detroito Šilainės vadovė, pakviesta būti vyriausia menininkė ateinančiam tautinių šokių šventei. Voj tautinių šokių šventė įvyks 1976. Pereitai šokių šventei vadovavo G. Breichmanienė iš Hamiltono, Kanados.

Dainuoja sol. Benediktas Povilavičius, akomponuoja Vytenis Vasyliūnas. Kairėje programos vedėja Elena Vasyliūnienė. Nuotr. D. Vakarės

ATEITIES AUŠRA

Straipsnius, korespondencijas, laikraščius bei kitas įdomybes siųskit:
"Ateities Aušra", 214 Elderts Lane, Woodhaven, N. Y. 11421
Redaguoja: Rasa Navickaitė — Tel. (212) 647-6294

PASAULĖŽIŪRA

Šia proga kviečiu visus pažvelgti į lietuviškos, katalikiškos, ateitininkiškos visuomenės pagrindus ir į šių pagrindų išvystymo darbą. Kviečiu visus pažvelgti į savo asmenišką pasaulėžiūros nusistatymus ir į savo pasaulėžiūros tobulėjimo reikalavimus. Mūsų organizacijos ideologinė eiga ir asmeniškai nusistatymai kitus įtaigos ir žmonių gyvenimus palies. Todėl visiems tenka asmeniškai prieivolt išaiškinti senus nusistatymus, išspręsti naujas problemas ir tiksliai nustatyti ateities kryptį.

Kokios mūsų dabartinės problemos?

Kaip ir visados, turime rimtas organizacines problemas: t.y. draugovių gyvumas, stovyklų paruošimas, projektų įvykdymas, finansų surinkimas, naujų narių įtraukimas ir visuotinių ryšių palaikymas. Tačiau visi tie organizaciniai užsiėmimai yra tik priemonės, per kurias sprendžiam mūsų pagrindinę problemą: kaip išlaikyti ir vis tobulinti giliai katalikišką dvasią tebesekuliarizėjančioje visuomenėje.

Visados turime prieš akis mūsų lietuviškų prosenelių pavyzdį. Pamažu, per ilgus metus, vargingai gyveną darbo žmonės sudarė ir išlaikė krikščionišką liaudies kultūrą. Antgamtinio pasaulio paslaptys jau anksčiau įprasmino jų dienas. Jų mintys pasisuko į Dievą kiekviename gamtos pasireišime, per derliaus pasėjimą ir nuėmimą, prie kiekvienos kryžkelės. Miesto centrą sudarė bažnyčia, o bažnyčios centrą — tabernakulis. Liaudies pasakos kalte kaldavo įspėjimus prieš velnio užsispyrusį apskrumą, jo pagundų patrauklumą.

Lietuvio tikėjimas ir pasaulėžiūra išaugo iš realiai galvojančios ūkininkų tautos. Jų pagrindiniai gyvenimo bruožai buvo sunkus darbas, gilus tikėjimas, gyva tautinė kūryba ir asmeniškai laisvė.

Mūsų dabartinės gyvenimo sąlygos kitokios, tačiau reikalavimai yra panašūs. Turime išsilaikyti katalikiškajame tikėjime. Turime kurti integraliai humanistišką pasaulėžiūrą, kuri tikėtų moderniam laikam ir mūsų asmeniškai padėčiai.

Dr. Petras Kisieliū, At-kų Federacijos vadas, šitaip apibūdino mūsų pagrindinį reikalavimą: "Tikėdami Dievu, mes suvokiame ir tikrąją mūsų gyvenimo paskirtį — būti pilnutiniu krikščioniu savo kasdieniniame darbe, mokyklos suole, namuose, draugų kompanijoj."

Visiems aišku, kiek mūsų sąlygos dabar skiriasi nuo praeities amžių žmogaus. Mūsų kasdieninis darbas ir dienos eiga tiek skiriasi nuo ūkininko būklės, kad net sunku daryti pa-

lyginimus. Kartu su europietiško ūkininko būkle dingio ir dauguma ženklių, kurie žmogui primindavo antgamtinį gyvenimą. Žmogus nebegyvena susijęs su gyvybės, augimo ir mirties paslaptimis; jisai visai atsiribojęs nuo gamtos. Savaitės pagrindinė kelionė nebėra važiavimas į sekmadienines mišias. Bažnyčia paskendus išsiplėtojusiame mieste ir dingsta nuo žmonių akių finansinių centrų papėdėje.

Mišrioje Amerikos visuomenėje nerandam grynų katalikiškų moralinių standartų; bažnyčios mokymas išniekintas. Tarptautinė politikoj vyrauja vien utilitariniai sprendimai; vargstantys neužtariai. Todėl pilnutinis krikščioniškas gyvenimas pasidarė neapsakomai sunkesnis nepalankioje kultūroje, kuri net atsisakius arba niekad neišvysčius krikščioniškos ženklių. Atsiradęs be šių ženklių, rodyklių, dažnas lietuvis studentas irgi susimaišo. At-kų moksleivių dienų pasiryžimai pamažu pasidarė "nebeaktualūs." Neišreikštos ir nepatvirtintos viltys pamažu nublunka. Išnyksta tie idealai, kurie negauna atramos iš kitų žmonių, iš organizacijos, iš tautos, iš bažnyčios.

Ateitininkijos pirma pareiga kaip tik yra teikti paramos studentų aukščiausiam idealam. Turime naujai pastatyti krikščioniško gyvenimo pamatus ir ženklus, kurie atitinka dabartinio pasauliečio sąlygas. Ateitininkija atnauja krikščionišką visuomenę, kai ji aiškiai išreiškia Kristaus duotus idealus ir kai ji aiškiai nurodo

konkrečias priemones, per kurias mes galim tarnauti Dievui ir tautai. Ateitininkam krenta šita pareiga: padėti visiem lietuviams katalikams įsisąmoninti dabartinius reikalavimus ir skatinti visus atlikti savo pareigas.

Jei paieškosime, pamatysime, kad katalikiškam pasauliečiui sąjūdžiui atinaujinti teologinių gairių jau nebetruksta. Galim semtis talkos iš Antro Vatikano ir iš lietuvių mastytojų. Antanas Maceina neseniai gražiai išryškino pasauliečio pareigas pasaulyje: "Viskas čia priklauso nuo... pergryvendamas Kristų ne kaip savos egzistencijos praeinantį svečią, bet kaip pasiliekančią Mokytoją... Visur tada Kristus yra jo egzistencijos viduje, o ne tik prie jo kasdienos stalo. Tai reiškia, kad kiekvienas krikščionis privalo būti Marija, o ne Morta."

Mūsų atinaujinimo tikslas yra aiškus. Dabar lieka surasti ne tik asmenišką, bet ir organizacinę priemonę, kaip padaryti Kristų egzistencijos centru. Kviečiu visus panagrinėti šį klausimą susirinkimuose, suvažiavimuose, sąskrydžiuose. Pažvelgę į problemas, nuspręskim, kaip geriausiai gydyti šių laikų žaizdas ir atsiekti šį tikslą.

Turime į ką atsiremti! Turime pagalbos iš kitų at-kų ir iš savo tradicijų. Lietuvių liaudies vertybės pasižymi ryžtingu ištikimumu ligi galo. Į vertybes tvirtai atsiremę, galėsime daug padėti savo draugam ir problemom apkrautai visuomenei. Pasiryžkim tikrai naujai kurti pasauliečių gyvenimą pagal žmogiškąsias ir krikščioniškąsias vertybes.

SAS CV Pirmininkas
Linas Sidrys

IKI PASIMATYMO

MAS STOVYKLA NERINGOJE

PIRMOJI SAVAITĖ

Rugpjūčio 11 visi namuose labai anksti atsikėlėme ir suvažiavome į Neringos moksleivių ateitininkų stovyklą. Susirinko daug seniai ir gerai pažįstamų veidų, bet taip pat ir nemažai naujų veidų.

Ir štai prabėgo popietė. Kol visi suvažiavo, išsipakavo ir su visais išsišnekojo, jau buvo laikas oficialiam atidarymui.

Per atidarymą mum buvo pristatyta stovyklos vadovybė. Ją sudarė: Ramūnas Underys — komendantas, Linas Vaitkus — berniukų vadovas, Kristina Cedrimaitė — mergaičių ir tautinių šokių vadovė, Danutė Sušinskaitė — sekretorė, Rūta Čepaitytė — meno vadovė, Arūnas Čiuberkis — vakarinių programų vadovas, Virgus Volertas ir Algis Maciūnas — sporto, laikraščio ir radijo programėlės vadovai.

Mišiom atidaryta stovykla. Po vėliavų nuleidimo aštuntą valan-

dą susirinkome į salę, ir prasidėjo "susipažinimo vakaras". Žaidėme įvairius žaidimus ir daug dainavome. Toliau, nužengę į paviljoną ir linksminomės, šokdami polkas, valsus ir tautinius šokius. Netrukus gana anksti baigėsi mūsų programa ir sušilę, nenoromis sugrįžome į namelius išmėginti savo atsargiai išrinktus "bunk beds".

Pirmadienį jau prasidėjo kasdieninė dienotvarkė, bet beveik kiekviena diena turėjo savo skirtumus. Vakare buvo laužas, kurio tema buvo "pasakos". Pasakos buvo pristatytos labai kūrybingai ir juokingai.

Antradienis buvo "kelių diena". Visi turėjo kaip nors nusidažyti savo kelius arba likti be pietų.

Stovykloje beveik kasdien per laisvalaikį vyko minkštasviedinio rungtynės. Nemaža berniukų sueidavo šį žaidimą lošti,

J. Sabaliūno paskaitos metu SAS stovykloje. Nuotr. Algio Norvilos

o mergaitės atvykdavo pralinksinti rungtyniaujančių.

Vakare turėjome cirką. Pasirodė visokie akrobatai, juokdariai ir talentai iš visų pasaulio kraštų. Po cirko dar įvyko kojų rungtynės. Sustoję visi į ratą sukalbėjome maldą, sugiedojome giesmę ir vėl nukeliavome į lovytes.

Trečiadienį nesukėme dienotvarkės, nes tą dieną įvyko didysis mūsų žygis. Pradėjome grupėmis žygiuoti dešimtą valandą ryto ir po trijų su pusę valandų ir devynių su puse mylių atsiradome prie Green River. Kai kurie žygiuotojai braidė upelyje, kiti maudėsi arba saldžiai po medžiais miegojo.

Netrukus jau buvo laikas grįžti į stovyklą, bet dauguma grįžo atgal automobiliais. Tik keletas narsuolių perėjo visas devynias su viršum mylias. Taip pat su pora stovyklautojų grįžo juodas šuo, kurį jie pavadino "doi". Gaila, kad savininkai jo pasiilgo ir atvažiavo šuniuko atsiimti. Tą vakarą susėdė dainavome ir laukėme, kol leis mum sugrįžti į lovas.

Ketvirtadienį buvo Marijos šventė — Žolinė. Kun. S. Yla atvažiavo iš Putnamo ir aukėjo mišias. Vakare buvo partizanų vakaras. Buvo proga susikaupti, pasiklausyti įvairių skaitymų ir padainuoti, prisimenant partizanų.

Penktadienį buvo lietuviškumo diena. Kas galėjo, apsi-
rėngė tautinėmis spalvomis. (Tik įdomu, kurios tai buvo tautos?).

Talentų vakaras buvo tikrai įspūdingas. Visi labai prašmatniai apsirengę ir išsipuošę. Berniukai pasikvietė ir nusivėdė mergaites į gražiai išpuoštą salę. Ten visi buvo susodinami ir gavo programas. Pranešėjai, kurie sėdėjo balkone, pristatė gabiuosius jaunuolius, kurie skambino pianinu, rodė skaidrių montažus, dainavo, grojo gitaromis, skaitė eilėraščius ir vaidino. Bet dar nesibaigė mūsų vakaras. Po naktiečių susirinkome į paviljoną links-mavariui. Vyrukai nuvedė paneles atgal į namelius, ir tada visi sugulė saldžiai pasapnuoti!

Šeštadienis. Jau viena savaitė beveik prabėgo. Bet taip pat atkeliavo lietus mus aplankyti. Lijo visą dieną ir vakarą. Linas Vaitkus pravedė tos dienos pokalbį.

Tą dieną daug dainavome ir ruošėmės vakarinei programai — šokiams! Ir vėl visi stovyklautojai gražiai išsipuošė. Nors lauke ir lijo, paviljone buvo labai šilta ir linksma.

Taip ir užbaigėme savo pirmą stovyklos savaitę.

Aura Osłapaitė

ANTROJI SAVAITĖ

Sekmadienį prasidėjo antroji stovyklos savaitė. Visi atsikėlėme, pavalgėm pusryčius ir pakylėme vėliavas. Tarp vadovų ir stovyklautojų tą dieną įvyko tinklinio rungtynės. Visi smarkiai lakstė po sporto aikštę, kad tik daugiau punktų surinktų.

Aišku, vadovybė laimėjo. Vienas stovyklautojas, Algis Šalčiūnas, ypatingai karščiavosi, nenorėdamas pasiduoti. Jisai žadėjo atsikėryti per krepšinio rungtynes.

Vakare įvyko laužas, kurio tema buvo "gyvuliai". Vyriausieji, berniukai labai originaliai suvaidino "žirginėlius".

Pirmadienio rytą mus pažadino linksmai šviečianti saulutė. Atlikome mankštą ir nuėjome pusryčiauti. Po pusryčių susiskirstėme į darbo būrelius. Vieni indus plovė, antri piešė plakatus vakaro programai, tretie salę šlavė, kiti ieškojo naujų lietuviškų žodžių stovyklos žodynui praplauti, rašė ryto ir vakaro maldas, vienas būrelis turėjo laisvalaikį.

Toliau buvo dainavimas ir pasikalbėjimas. Pokalbį pravedė vadovas Linas Vaitkus. Buvo mūsų paprašyta atsakyti į prof. Prano Dovydaičio iškeltus tris pamatinius klausimus: kas esu, kur aš einu ir ko aš noriu iš pasaulio? Keli asmenys buvo pakviesti išreikšti savo mintis. Per bendrą laisvalaikį vyko įvairūs žaidimai, pvz. minkštasviedinis, tinklinis ir kt. Pasimaudę ežere, pavalgėme pavakarius ir nuėjome į užsiėmimų būrelius.

Per dieną visiem buvo duota proga per pamokas parašyti apie gamtos vaidmenį. Vakare per literatūros ir kūrybos programą dauguma iš mūsų skaitė savo parašytas mintis. Vakaras buvo praleistas įdomiai, besiklausant ir besidalinant kūrybos mintimis.

Naktiepiam valgėme "hockey pucks". Tai pavadinimas bulketėms, kurios po kelių dienų sukietėdavo ir kurios tikrai atrodė kaip "hockey pucks".

Antradienio rytas praėjo kaip

ir visi, kiti rytai. Pokalbio tema buvo "Kas turi įtakos mano gyvenime?". Išgirdome daug įdomių ir įvairių nuomonių. Po pietų turėjome laisvalaikį, maudėmės ir dainavome. Tada visi susirinko stebėti krepšinio žaidynes: vadovybė prieš stovyklautojus. Ir vėl tie neprieteliai vadovai laimėjo. (Iš tikrųjų, stovyklautojai jiems leido laimėti, kad nebūtumėme gavę naktiepių).

Vakare buvo naujas užsiėmimas: traukinio stotys. Stovykla buvo padalinta į mažas grupes, kurios turėjo apeiti visas traukinio stotis. Prie kiekvienos stoties reikėjo atlikti tam tikrus uždavinius prieš einant prie kitos.

Ir vėl mus vadovybė kankino. Rūtai turėjome sudainuoti "ko daugiausia dainų. Arūnas mums įsakė risti kalną, lįsti po suolais ir vynioti dekiuose. Kristina sukinėjomės laikydami pagalius, o kai galva jau visiškai buvo apsisukusi, turėjome pamesti pagali ir iki jos atbėgti. Tai buvo neapsakomai sunkus uždavinys su įdomiais rezultatais.

Virgus dalino taškus už mikliausią pralindimą po kojom. Ramūnas pagedavo, kad jam surinktume dešimt svarų akmenų. (Kitą dieną seselės pastebėjo, kad trūko labai daug akmenų iš jų darželio). Linas mum statė klausimus, į kuriuos turėjome atsakyti, pvz. kiek šis asmuo sveria, kiek amžiaus turi šis vadovas ir t.t. Vargšo vadovo Arūno pavardės niekas neatspėjo — Čiulyšis, Čemodanas, Čadbernis. Iki šios dienos niekas jo teisingos pavardės ir nežino! Algiui sustatėme skatinus iš paskirų raidžių: o Danutė žengėme per dvi pakeltas lentas pagal jos komandas.

Atlikę pageidavimus, susirinkome prie obels išgirsti žaidimų rezultatų. Tuomet sustojome ratu vakaro maldai ir išsiskirstėme į barakus.

(Bus daugiau)

ATEITIES AUŠRA

bus ir kitame Darbininko numeryje. Ten bus baigtas MAS stovyklos aprašymas. Bus aprašyta studentų, ateitininkų stovykla, sendraugis stovykla ir Kennebunkporte.

Minkštasviedinio rungtynės tarp vadovų ir stovyklautojų MAS stovykloje Neringoje. Nuotr. Danutės Norvilaitės

Tinklinio žaidimo metu MAS stovykloje Neringoje. Nuotr. Danutės Norvilaitės

Po Chicagos dangum

Po vasaros atostogų vėl atgijo Chicagos lietuvių gyvenimas. Buvom sulaukę svečių iš Australijos, Pietų Amerikos, kiek mažiau iš Europos, keleto ir iš Lietuvos. Rašėm laiškus, protestavom sužinoję, kad Australija ir Naujoji Zelandija pripažino Sovietam Pabaltijo valstybes. Džiaugėmės išgirdę, kad paleistas iš kalėjimo Simas Kudirka.

Mūsų gegužinės nebeturi sau gražios vietos. Marijonų sodyba parduota, Bučio — apleista. Del to neįvyko kelių mūsų organizacijų ir mokyklų šventės. Tik į galą vasaros Sandaros, Lietuvių Televizijos, Margučio ir Lemono LB šventės labai pasisekė, o Balfas tokiu būdu sutelkė nemažą lėšų. Chicagos lietuviams reikia susirūpinti įsigyti gražią vietą gegužinėm.

Balzeko kultūros muziejus turi didelę vasarvietę New Buffalo mieste. Ten jau kelinti metai į to muziejaus gegužinę suvažiuoja tūkstančiai lietuvių. Šiemet nebuvo kur pastatyti svečių mašinų. Balzekai žada pirkti dar kelis akrus, kad tilptų mašinos. Suvažiuo visų kartų lietuviai. Čia jaunimas maudėsi ir žaidė. Senimas turėjo bingo ir kitokių pramogų. Buvo pagerbti mūsų sportininkai, žaidę laisvojo laido 1938-39 (Petraitis, Pralaitis, Alis ir kiti). Pasirodė Lubino padaryto filmo, kurį redagavo A. Gustaitis ir techniškai pritaikė P. Jasikonis.

Lituanistinės mokyklos pradėjo savo mokslo metus. Gausiausia iš tų mokyklų yra Done-laičio (turi 32 mokytojus ir 400 mokinių).

Chorai ir operos. Kartu su rudeniu prasidėjo chorų repeticijos. Vyčių choras, kuriam vadovauja muz. F. Strolia, jau renkasi į Vyčių salę. Pirmyn choro vadovas muz. P. Steponavičius sunkiai sirgo, bet tikimasi, kad grįš į vadovavimą; išrinkta valdyba su pirm. A. Braziliu priešaky. Dainavos ansamblis, kuriam vadovauja muz. A. Simonaitytė, rengiasi Altos kongreso metu giedoti pamaldų metu rugsėjo 29. Jūratės ir Kastyčio plokštelę pamažu įsigyja muzikos mėgėjai; viena FM radio stotis kelintą kartą ją transliavo. Operos pirm. Vyt. Radžius ir valdyba rūpinasi nauja opera. Vasarą turėjom Stephens mergaičių muzikos studijos, Motekaitienės, Balaišienės, Puodžičio, komp. La-pinsko studijų mokinių pasirodymus, o dabar jau nauji būriai renkasi į studijas.

Lietuvių televizija ir radijo programos. LTV vargais negalais suduria išlaidų galus, bet jau 8 metai baigiasi, o programa eina, kartais stipresnė, kartais silpnesnė. Dabar kas sekmadienio vakarą, 8:30, iš kanalo 26 matom ją spalvotą. Išrinkta valdyba su pirm. A. Šluta, kuris programom daugiausia ir rūpinasi, jas ir veda. Margučio radijo valandėlė veikia penkis dienas per savaitę, o Sophie Barcus, Aldonos Daukus veda, ma, leidžiama visas septynias dienas. Margutis duoda Pelkių Žiburėlių ir jaunimo valandėlę, o S. Barcus — kas antrą šeštadienį kun. Trakio ir dr. J. Adomavičiaus paskaitas. S. Barcus penktadieniais duoda jėzučių valandėlę, vedamą kun. A. Tamošaičio, o Margutis — antradieniais religinę valandėlę, vedamą kun. J. Borevičiaus. Duodama daug muzikos, dainų, pasikalbėjimų. Lietuvių Radijo Forumas kas savaitę turi vis naujų svečių ir kartais labai svarbių aktualijų.

Stasys Baras, iškilusis solistas, Michigano mieste ilgą laiką gydėsi po širdies priepuolio. Dabar jau stiprėja. Ketino išleisti savo plokštelę; visuomenė jos labai laukia.

Komp. A. Vasaitis sukūrė lietuvišką šeimą.

Vladui Jakubėnui, muzikui veteranui, kiek ilgiau sirgus, visuomenė linki ir toliau rašyti recenzijas ir paruošti naujų dainų kompozicijų.

El. Blandytė, visuomenei gerai žinoma solistė, duoda savo rečitalį rugsėjo 21 Jaunimo Centre. Dainuos tik lietuvių kompozitorių dainas.

S. Kudirkos žodžiai buvo išgirsti per Margučio radijo programą. Įkalbėta juostelė buvo gauta iš R. Kezio vadovaujamo radijo New Yorke. Būty gerai, kad tokias juosteles galėtų gauti ir kitos lietuviškos radijo programos.

Vyčių salėje spalio 5 vyks su-neštų dovanų pardavimas. Tikslas — sutelkti lėšų namo išlaikymui. Kas turi atliekamų drabužių ar kitokių daiktų, prašomi juos suvežti per visą savaitę — nuo rugsėjo 30 iki spalio 5. Pardavimas vyks 9-6 val.

Vyčių 112 kuopa rugsėjo 17 turėjo susirinkimą, kuriame buvo nominuota nauja valdyba.

Apolonija Koverienė-Augustinavičienė, buvusi Lietuvos operos solistė, rugsėjo 1 mirė nuo vėžio ligos, sulaukusi 56 m. amžiaus. Jos pirmasis vyras Augustinavičius žuvo Vokietijos traukinio nelaimėj. Sūnus Algis gyvena čia. Tėvai ir sesuo likę Lietuvoje.

Kun. Baltrus Būdvytis, sulaukęs 64 m. amžiaus, netikėtai mirė rugsėjo 11.

Vasaros stovykloj Rako apylinkės ežere nelaimingai susižeidė ir netrukus mirė skautas jaunuolis Šnektis.

Kons. J. Daužvardienės pastangomis, Amerikos viešosios mokyklos Chicagoy patikrino lietuvių aukštesniųjų mokyklų išeinamą programą. Tas mokyklas baigusieji gaus lietuvių kalbos pripažinimą, kuris amerikiečių mokyklose bus įskaitomas į svetimų kalbų kursą. Savaitgaliais vyksta eilė parengimų. Nežinau, kur nueiti, kur vertingiau. Dabar jau ir penktadienį vakarais vyksta parodų atidarymai, priėmimai, knygų pristatymai, mokyklų pasirodymai. Jau rengiamasi Balf'o rudeniniam aukų rinkimo vajui.

Bal. Brazdžionis

Tautos šventė Alvudo Lietuvio Sodyboj

Lietuvio Sodyboj (6515 S. California Ave.) rugsėjo 8, plevsuojant vėliavom, buvo iškilmingai paminėta Tautos šventė.

Gyvajam paveiksle pasirodė vaidilė (A. Brinka), vaidilutės (A. Kirvaitytė ir G. Giedriūtė) ir knygnešys (A. Kevėža), kurie atliko pritaikytas roles, dr. J. Adomavičiui darant atitinkamas interpretacijas.

Prelegentas A. Brinka nušvietė šios šventės prasmę, o A. Kirvaitytė ir J. Dumblienė padainavo patriotinių dainų. Buvo pagerbti žuvusieji už Lietuvos laisvę.

Ant. Kevėža padeklamavo savo sukurtų eilėraščių, o G. Giedriūtė pasirodė su keletu pritaikytų pasakėčių, sukurtų jos tėvelio. A. Brinka padeklamavo keletą eilėraščių iš A. Elvikienės kūrybos.

Buvo pagerbtos rašytojos alvudietės — O. Alginienė ir S. Oželienė. Pastaroji savo kalboj reikė padėką Alvudui ir jo pirmininkui dr. J. Adomavičiui.

Minėjimą uždarydamas, dr. J. Adomavičius pranešė, kad yra įsigytas dar vienas namas, greta Lietuvio Sodybos.

Baigiant sugiedotas tautos himnas.

Ant Kevėža

Posėdžiavo LB apylinkės valdyba

LB Marquette Parko apylinkės valdybos posėdis buvo rugsėjo 12 Fabijono Valinsko bute. Posėdį pradėjo pirmininkas Vladas Velža.

Pasidžiaugta gerai pavykusiu vasarą Union Pier surengtu linksmavakariu. Svečių susirinko labai daug; juos vos talpino erdvi lietuvių namų salė. Nemažą gautą pelno, kuris bus paskirtas lituanistiniam švietimui. Ruošiamas antras biuletenio numeris, kuris tuoj išeis iš spaudos. Rudenį nutarta pagyventi apylinkės veiklą, ruošiant kultūrinius pobūvius su pašnekesiais.

Jau sumokėtos buvusios valdybos senos skolos. Banke dar turime pakankamai pinigų, kurie bus naudojami švietimo reikalam.

Valdyba labai nustebo, kai rugsėjo 10 Naujienose rado klaidinančią žinią apie save, kad ji raginanti pašalinius kištis į mokyklos vidaus reikalus. Tuo klausimu LB Marquette Parko apylinkės valdyba pakartoja ankstyvesnį nutarimą, kurį pareiškė vizito metu Šv. M. Marijos gimimo parapijos klebonui kun. A. Zakarauskui: "Valdyba reiskia klebonui pagarbą, remis parapijos veiklą, remis finansiskai ir moraliskai lietuviškas organizacijas, lituanistines mokyklas, nesikiš į mokyklų vidaus tvarkymą, o programų, vadovėlių ir skaitinių tinkamumą palieka spręsti

mokytojams, tėvams ir švietimo tarybai".

Posėdy dalyvavo visi valdybos ir revizijos komisijos nariai.

LB Vakarų vidurio apygardos pirmininkas Romas Kronas, taip pat dalyvavęs posėdy, informavo, kad LB krašto valdyba sudarė komitetą, kuris suorganizuotų Simo Kudirkos fondą. Fondui vadovauja LB krašto valdybos pirmininkas Juozas Gaila. Aukos skiriamos S. Kudirkos šeimos apgyvendinimui JA Valstybėse.

Lietuviškoji visuomenė kviečiama gausiai remti Simo Kudirkos fondą. Aukos galima siųsti: S. Kudirka Fund, No. 153026-7, Liberty Federal Savings and Loan Ass., 202 North Board St., Philadelphia, Pa. 19102.

J. Kaunas

Demonstrantai prieš Australiją ir N. Zelandiją Chicagos Civic Center aikštėje rugsėjo 7. Nuotr. Romo Kasparo

HARTFORD, CONN.

Paskutinė gegužinė

Šiais metais L.A.P. klubas rengia jau trečią gegužinę, šį kartą drauge su "Tėvynės Garsų" lietuvių radijo valanda, rugsėjo 29, sekmadienį, 12 val. dienos. Tikslas — Lietuvių parko tvarkymui reikia lėšų.

Pereitų metų žiemą Hartfordą, o taip pat ir Lietuvių parką nusiautė audra — didelis lietus su šalčiu. Ledai nulaužė medžių šakas, daug kur nutraukė elektros vielas — pridaryta daug nuostolių. Savanoriškai dirbančių žmonių dėka parkas apvalytas ir vėl jame vyko gegužinės. Bet dar reiks daug darbo ir pinigų, nes kai ką reikės pirkti, o be to, reiks ir specialistus samdyti.

Todėl visi Hartfordo ir apylinkių lietuviai prašomi šioj gegužinėj gausiai dalyvauti. Jei kas negalėtų atvykti, prašomi atsiųsti paraišką palaikyti auką. Čia vėl bus skanių lietuviškų valgių, šokėjams gera muzika, visiems didelių ir mažų laimėjimų.

LAP klubo gegužinė

LAP klubas rugsėjo 8 savo parke (Lighthouse Grove Park) buvo surengęs puikią gegužinę. Iš vakaro lijo ir buvo manyta, kad nepasiseks. Bet sekmadienį, ačiū Dievui, buvo labai gražu, ir žmonių privažiavo daug. Darbščiosios šeiminkės vos spėjo gaminti lietuviškus valgius ir skanią kavą. Veikė ir vaisvandenių parduotuvė bei baras

su šaltu alučiu ir kitais gėrimais.

Prieš 4 val. atvyko ir orkestras su Jonu Martinu priešaky. Daug kas nesigailėjo papildinti padų į cementines grindis. Buvo ir lietuviškų šokių.

Pertraukų metu buvo ir laimėjimų.

Šeiminių tarpe teko matyti klubo pirmininką Joseph Thomą ir kitus. Teko sutikti ir vieną vilnietę, atvykusią į svečius pas gimines.

Kai kurie gegužinės dalyviai susitiko savo senų pažįstamų, su jais pasivaikščiojo po žaliuojantį parką prie patvinsios Connecticut upės, kuri čia atrodo kaip Nemunas ties Kaunu.

Jonas Bernotas

Pailsėjus ir vėl darban

Lietuvių Moterų Klubų Federacijos Hartfordo klubas po daugelio sezoninių darbų išsiskirstė vasaros poilsiniui. Tačiau šių metų vasara nebuvo per daug patogi poilsiam ir atostogom, nes net keletą narių šeimų aplankė nelaimės.

Nelaimė palietė Hartfordo klubo pirmininkės Stasės Čiurlienės šeimą. Birželio 28 staiga mirė jos vyras Ernestas Čiurlis, palikdamas giliam nuliūdime ją, dukterį Birutę Zabulienę, sūnų K. Čiurlį, sūnaitį ir dukraitę, taip pat New Britaino ir Hartfordo tautiečius.

Rugsėjo pradžioj mirė R. Banevičius, palikdamas liūdinčią žmoną Eleną Banevičienę — ilgametę ir uolią federacijos narę, sūnų Mykolą Banevičių, mergi, dukterį Marytę ir žentą Baltauskus, penkis vaikaičius,

Hartfordo, Conn., lituanistinės mokyklos jaunesniųjų mokinių grupė šoko tautinius šokius. Nuotr. A. Dziko

Šiluvos atlaidų procesijos metu Marquette Parko parapijoje eina iš Marijos aukštesniosios mokyklos kiemo į bažnyčią. Pirmoje eilėje kun. F. Kireilis, kan. V. Zakarauskas ir kiti kunigai. Nuotr. C. Genučio

kitus gimines, o taip pat ir liūdinčius bičiulius bei pažįstamus.

Liepos vidury iš Hartfordo į Californiją išsikėlė p. Giedraitienė su savo vyru, taip pat ilgametė ir uoli federacijos narė. Kaip matom, Hartfordo lietuvių kolonija retėja. Vieni palieka gyvųjų gretas, kiti išsikelia į geresnį klimatą, ieškodami sveikatos.

Nors ir ištikta skaudžios nelaimės, Hartfordo klubo pirmininkė St. Čiurlienė ir toliau dirba bei planuoja. Artėjant madų parodai, kuri įvyks spalio 6, sekmadienį, 3 val. p. p. Veterans Memorial Club patalpose, 100 Sunset Ridge Dr., East Hartford, pirmininkei tenka atlikti daug pareigų. Jai padeda valdyba ir narės.

Jau keleri metai iš eilės hartfordiškės ruošia šią parodą, norėdamos prisidėti prie lietuviškos mokyklos išlaikymo. Tikimės, kad ir šiais metais publika

gausiai dalyvaus, suprasdama šio tikslo reikšmę.

Atsilankiusieji turės progos išgirsti Hartfordo moterų chorą, vadovaujant muz. J. Petkaičiui, ir pamatyti Hartfordo studentų tautinį šokį Audėjėlę, pritariant moterų chorui. Net New Yorko ponios, taip pat federacijos narės, dalyvauja megztų drabužių modeliavime. Tai p. Kačinskienės rankdarbiai, kuriuos ji pati ir modeliuos. New Haveno federantės ir šiemet prisidėda prie parodos praturtinimo.

East Hartfordo Veteranų Klubo patalpos yra puikioj vietoj ant kalnelio, gražioj ir viliojančioj aplinkoj.

Šioj parodoj visi esat laukiami. Tuo paremsite dirbančius ir planuojančius, o taip pat ir siekiančius, kaip išstarti ir parašyti lietuvišką žodį.

Pasidžiaugsit gražiais rudens vaizdais, pabūsit savo tautiečių tarpe ir būsit pavaišinti, kaip ir visuomet! Laukiame!

Valdyba

JAV LB ŠVIETIMO TARYBOS VEIKLA

Kelinti metai iš eilės JAV LB švietimo taryba rengia ir globoja mokytojų studijų pedagogines savaites, kurios vasaromis vyksta jau aštunti metai.

Į š. m. rugpiūčio 11-18 Dainavoj vykusią pedagoginę savaitę — stovyklą suvažiuo rekordinis skaičius (217) stovyklautojų: du trečdaliai jaunimo — jaunesnės kartos mokytojų ir studentų ir vienas trečdalis vyresnės kartos mokytojų.

Stovyklautojai darniai bendravo, klausė pedagoginių ir literatūrinių paskaitų, po kurių vykdavo gyvos diskusijos. Paskaitas skaitė iškilūs pedagogai, literatai, dailininkai ir mokslininkai. Malonu pastebėti ir verta pasižvelgti, kad mūsų jaunimas stovykloj gyvai reikėsi, aktyviai dalyvavo programose, buvo darbštus ir tvarkingas.

Prasidėjus mokslo metam, švietimo tarybos darbuotojai Petras Pupius, ilgametis Kybartų gimnazijos mokytojas, ir Antanas Kareiva, visuomenės veikėjas, rūpestingai atlieka patarnavimus lituanistinėm mokyklom. Užsakymai yra gauti iš JAV, Australijos, Kanados, V. Vokietijos ir P. Amerikos lituanistinių mo-

kyklų. Jau šiais mokslo metais pagal užsakymus spėta išsiųsti: 1508 egz. Lietuvių kalbos pratinimų, 426 egz. skaitinių, 1293 egz. įvairių vadovėlių, 200 egz. Lietuvių tautos ir valstybės istorijos, 120 egz. Geografijos vadovėlio, 87 egz. Lietuvių kalbos gramatikos, 20 egz. Lietuvos žemėlapių, kurio iš viso parduota 124 egz.

Šiomis dienomis iš Romos laukiama naujų knygų ir mokslo priemonių.

Kai kurių vadovėlių laidos yra išsiųsusios. Jonynišės vadovėlio "Tėvų nameliai brangūs" parduoti visi 875 egz. Šio vadovėlio pareikalavimas yra didelis. 483 egz. užsakymai yra atėję iš JAV, Kanados, Australijos, V. Vokietijos ir P. Amerikos lituanistinių mokyklų. Švietimo taryba užsakė iš Romos 800 egz. šio vadovėlio; jie greitai laiku bus gauti ir siuntinėjami užsisakiusiom mokyklom.

Knygų, vadovėlių, žemėlapių ir visais švietimo reikalais prašoma kreiptis į Antaną Kareivą, 7030 So. Rockwell Ave., Chicago, Ill. Tel. PR 6-0588.

Pradedant šiuos mokslo metus, Marquette Parko lituanistinės mokyklos vadovybė atsi-klausė penkto skyriaus mokinių tėvus, ar jie sutinka, kad jų vaikai būtų mokomi iš Jonynišės vadovėlio "Tėvų nameliai brangūs". Visi tėvai raštu pareiškė sutinka.

Švietimo taryba lietuvių švietimo srity išvarė gilią vagą. Jos tikslas — išlaikyti lituanistines mokyklas gyvas, jas aprūpinti mokslo priemonėmis, vadovėliais ir skaitiniais, kuriuos rašo patys mokytojai.

J. Kaunas

— Pulk. leit. Vincas Blažys po ilgos ir sunkios ligos mirė Stockholme. Palaidotas rugpiūčio 24. Vėlonis buvo gimęs 1895 rugsėjo 30. Buvo baigęs karo mokyklos antrą laidą. Dalyvavo laisvės kovose su lenkais, ėjo įvairias pareigas Lietuvos kariuomenėj. Vokiečių okupacijos metais buvo išvežtas į Stutthof'o koncentracijos stovyklą. Karui pasibaigus, apsigyveno Švedijoje.

Per skautybę — lietuvių bei!

SKAUTŲ PASTOGĖJE

Globoja: Lietuvių Skautų Sąjunga

Redaguoja:
ps. Birutė Kidolienė, 94-08 Jamaica Ave. Woodhaven, N. Y. 11421
Tel. H1 1-3894 (Area code 212)

PRISIMINUS TARPTAUTINĘ STOVYKLĄ — "UNITY '74"

s. Kazys Matonis

Šeštadienis, birželio 29. Po lietingos nakties stovyklautojai rinkosi į estų stovyklavietę prie Lakewood, N. J. Veik visi jau buvo suvažiuavę priešpiečiai ir sunkiai darbavosi, statydami palapines, vartus, tvoras ir kitus įrengimus bei papuošimus. Šeštadienio oras pasitaisė puikus ir beatamant išdžiūvino permirkusį pušyną.

Po pietų stovyklą oficialiai atidarė. Vakare įvyko pirmas bendras laužas. Jo tema: mano tėvų žemė. Kiekviena tautybė pasirodė su šokiais, dainomis. Vieni rimtesni, kiti linksmesni, bet visi įdomūs ir skirtingi, nes juk suvažiuavo čia šešių tautybių atstovai: lietuviai, latviai, estai, vengrai, lenkai ir ukrainiečiai.

Kiekvienos tautybės buvo 20-25 asmenų. Lietuvių skaučių buvo 10. Be jų buvo keturios vadovės bendrame stovyklos arba skaučių pastovyklės štabe. Skaučių buvo 9 ir du vadovai bendrame ir skautų štabe. Viso mūsų lietuvių buvo 25. Gražus skaičius!

Sekmadienis, birželio 30. Šiandien vengrų diena. Vėlyvoje popietėje stovykla rinkosi dalyvauti vengrų programoje. Buvo įdomi paskaita, pajavirinta skaidrėmis apie vengrų tautos pradžią, įvairius raštus ir t.t. Į paskaitą įdomiai buvo įpinta kiaušinių marginimas, raštų reikšmė bei panašumas su kitų tautų raštais.

Kiekvienas susidarė įspūdį, kad nors ir visi skiriamės, bet yra daug panašumo tarp mūsų visų. Po paskaitos buvo vengrų tautinių šokių ir dainų pynė. Ir taip jie gražiai šoko! (Tarp kitko; visi vyresnieji vengrų skautai turi priklausti tautinių šokių grupėi).

Vakare apšviestoje aikštelėje įvyko tautinių šokių vakaras. Visos tautybės pašoko bent po tris šokius, į kai kuriuos įtraukdami dalį kitų skautų-skaucų. Visi dalyvavo pasipuodę savo tautiniais drabužiais, tad tikrai buvo įspūdingas margūminas. Būtinai ilgiau linksminęsi, bet negailestingas lietutis pradėjo šlakstyti, tad reikėjo skubiai išišsiskirstyti, kad tautiniai drabužiai nesuslaptų.

Nors pusryčiai buvo visiem įprasti, pietūs ir vakarienė buvo daugiau "vengriški". Tautybės dienoje reikėjo visai stovyklai parūpinti (išvirti!) savo "tautiškų" valgių pietum, vakarienei bei pavakariam. Tad kasdien valgėme lyg skirtingame restorane.

Pirmadienis, liepos 1. Šios dienos rytas buvo skirtas sportui ir žaidimams. Spardėme futbolą,

žaidėme tinklinį, kvadratą, kovėmės ežere dėl taukuoto arbužo bei kitus žaidimus žaidėme.

Šiandien estų diena. Vakaro rinkomės aikštėn, kur estų skautai ir skautės atliko savo programą. Programa buvo padaryta kaip vaidinimėlis su įpintomis tradicijomis, šokiais, dainomis ir vidurvasario šventės apeigomis. Visa stovykla buvo įtraukta į estų liaudies žaidimus, kurie, atrodo, visiems patiko, nes, ilgiau pasėdėjus, buvo smagu ir palakstyti.

Vakare įvyko liaudies dainų laužas. Teko išgirsti įvairiausių dainų: liūdny, linksmy (ypač ukrainiečių!) ir t.t.

Vėliau naktį prasidėjo naktinis žaidimas, kurį paruošė specialiai atvykę lenkų skautai vyčiai iš New Yorko. Nors įmigusiem nesinorėjo keltis, tačiau, išsijudinus ir išsibudinus, visi su entuziazmu žaidė. Žaidimas buvo miške išvedžiotas virvelės sekimas su įvairiomis kliūtimis bei pajavirinimais, sargybiniams bei pajavirinimais, sargybiniams bei pajavirinimais, sargybiniams bei pajavirinimais.

Antradienis, liepos 2. Maža miegojusi stovykla pajudėjo autobusais į Kutztown, Pa., "Pennsylvania Dutch Folk Festival". Stovykloje liko tik skelietinis štabas, kuris, tarp kitko, labai sunkiai dirbo tą dieną. Buvo vežamos šiukšlės, atvežami šiukšlės padėti prietaisai bei atliekami kiti susirinkę nemalonūs darbai. Gaila, kad nebuvo stovyklautojų! Likusieji stovykloje valgėme vengriškus-estiškus pietus.

Skautai ir skautės buvo nusivylę kelione į Kutztown. Diena pasitaikė negailestingai drėgna ir karšta. Pačiame festivalyje nieko ypatingo nebuvo. Pamoka ateičiai!

Vakare rinkomės aplink ežerą. Prie šešių atskirų lauželių buvo diskusijos ir pasikalbėjimai. Visų tautybių skautai-skaucės buvo sumaišyti, kad nebūtų kuri viena grupė prie lauželio.

Diskusijas pradėjo ir jas tam tikra kryptimi vedė diskusijų vadovai-štabo nariai. Buvo bandoma sužinoti iš pačių skautų-skaucų, kaip jie galvoja apie šio pobūdžio stovyklas, šių stovyklų, jų pačių stovyklas, priklausymą etninei grupei, dalyvavimą tos grupės kultūriniame gyvenime, antros kalbos mokėjimą ir t.t. Visose grupėse vyko labai gyvos ir įdomios pačių skautų-skaucų diskusijos. (Tik mano grupėje pasitaikė visi turbūt patys tyčiausiai, nes truputį buvo sunko-

ka juos išjudinti. Bet išjudinus ir pas mus gyvai pakalbėta.)

Bendrai, atrodo, kad stovykla visiem labai patinka, ir visi nori panašių stovyklų daugiau matyti.

Trečiadienis, liepos 3. Latvių diena, tačiau ryte dalyvavome skautiško nagingumo žaidimuose. Statėme palapines, siuvome sagas, statėme laužus ir t.t. Skiltys šiam užsiėmimui buvo sudarytos iš visų tautybių.

Vėliau dalyvavome latvių programoje, kurios tema buvo metų laikai ir ypač šv. Jono nakties šventimas: papročiai, dainos, šokiai ir žaidimai. Visi išmokome bent vieną kiekvienos tautybės dainą. Latviai buvo labai niustebinti, kad lietuviai ir ukrainiečiai jų pamokytais dainais greitai išmoko ir garsiai dainavo. Sakė: "Geriau už mus dainuojate!" Mūsų skautai ir skautės nustebo, kad galime gana daug suprasti latviškai (skaityti).

Vakare įvyko bendras laužas su įprastais pasirodymais, dainomis ir šokiais. Po laužo mūsų skautės ir skautai drožė į virtuvę bulvių skusti, nes, brolyt, rytą mūsų dienai Reikia pasiruošti ir padėti šeiminiškėm, kurios atvyks rytą mum padėti stovyklai suruošti lietuviškus pietus ir vakariene. Sakoma, kur du stos, daugiau padarys, tai ką jau kalbėti apie 20 skautų-skaucų, kurie beatamant suskuto 100 svarų bulvių. Net trys estai skautai buvo atėję padėti (vakare bulves skusti!!!), turbūt mūsų sesėm padėti.

(Bus daugiau)

"AŽUOLO" MOKYKLOS PRISIMINIMAI

"Ažuolo" ir "Gintaro" vadovų mokyklos 1974 metų sesija vyko liepos 28-rugpjūčio 4 Romovos stovyklavietėje Kanadoje. Čia pateikiami šios stovyklės įspūdžiai iš "newyorkiečio" brolio Pauliaus Šilbajorio dienos raščių.

Liepos 28. Aš pirmos dienos paskiltininkas. Radai paukščiuko lizdėlį prie pirmos pagalbos būstinės. Pastatėm dvi palapines ir ugniaurą. Statom stalą. Vėliavos nuleidime matėm ir visą stovyklą — net ir mergaites. Dainuojam visur kur tik einame. Stovykloje yra 89 berniukai ir 114 mergaitės. Vakaro programa — atidarymas. v.s. Č. Senkevičius kalba apie skautybę. Vakare — vėlai miegoti ejom. Valgėm naktiečius. Sunkus darbas — uodas baidėm.

Liepos 29. Vakaro vėlavom į vėliavos nuleidimą, šlytį į vėliavos pakėlimą. 12 val. įrengimų inspekcija. Pradėjo labai smarkiai lyti, bet mes vistiek statėm vartus. V.s. Batūra kalbėjo prie ežero, karštoj saulėj — apie skilties vadovavimą. Filmas apie skiltis ir kaip jom vadovauti.

Liepos 30. Vakare buvo laužas pas mergaites. Buvo smagu. Statėm plaustą ir turėjom rungtynes su jais, bet brolis Kiliulis sakė, kad niekas nelaimėjo, nes negerai pastatėm.

Liepos 31. Vakare buvo šokiai su gintarietėmis. Ejom gult gana vėlai. Iš ryto pusryčiam kosė nelabai išėjo, bet vistiek buvo skanu. Po pusryčių pradėjom statyti bokštą. Ieškojom pagalių. Virves rišom. Ilgai statėm ir 4 val. išskėlėm. Jis yra kokių 20 pėdų aukščio. Po bokšto pakėlimo Tėvas Kulbis mum pakalbėjo. Diena buvo lynota. Ir palapinės perslapo. Miegėm visi šlapiai. Brrr. Šiandien mergaitės ateis pas mus valgyti. Mes žadame eiti pas jas. 1 val. naktį — nakties žaidimas. Po 2 val. jau buvom palapinėse. Nekoks žaidimas.

Rugpjūčio 1. Dabar yra skautorama — Taurų skiltis signalizuoja ir kuriam laužą be degtukų. Užsiėmimai, užsiėmimai, užsiėmimai. Aš labai pavargau. O rytą bus iškyla. V.s. Saulaitis pakalbėjo apie istoriją. Šie užrašai eina labai pamažu, kartais gali daug prirašyti, o kartais ir visai nesinori

Tarptautinės stovyklos UNITY '74 lietuvių reprezentacinio vieneto skautai ir skautės ir vadovai. I-oje eilėje iš k. Rasa Bobelytė — N.Y., sk-čių skilties skiltininkė; Debra Didžbalytė — N.J., Vida Bendžiūtė — Pa., Jolita Gudaitytė — N.Y., Audronė Katinaitė — N.Y., (antr. eilėje) Nida Bačkaitytė — Va., Alė Kvedaraitė — N.J., Adutė Bulotaitė — Conn., Rasa Vilgalytė — N.Y., vieneto vadovės pavaduotoja, Audra Aleknaitytė — Ill., (treč. eilėje) Rytas Vilgalys — N.Y., sk-čių skilties skiltininkas; Andrius Danta — Pa., Lucius Strazdis — N.Y., Algis Liobis — N.J., Vytas Surdėnas — Pa., (ket. eilėje) s. Kazys Matonis — N.J., vieneto vadovas, ps. Rimas Zinas — Pa., stovyklos komendantas; Vytas Rubonis — N.J., Algis Bražinskas — N.J., Tomas Lora — N.Y., Kęstutis Mašalaitis — Pa., (penk. eilėje) s. Vanda Alekniene — Ill., stovyklos įrengimų ir papuošimų vadovė; v. sk. Milda Kvedariene — N.J., taut. šokių mokytoja ir tarptaut. parodėlės vadovė; v. sk. vsl. Rasa Lukoševičiūtė — Quebec, Ca., laužavėdė, v. Gilanda Matonienė — N.J., vieneto vadovė ir sk-čių pastovyklės viršininkė. Nuotrauka latvio vad. M. Kimenio

rašyti... Piesėm paveikslus — Lietuvos ženklus. Viena sesė laimėjo pirmą vietą. Vakare buvo laužas, bet jis ilgai nedegė. Pagaliau išdžiūvo mano miegmaišis!!

Rugpjūčio 2. Šiandien iškyla. Smarkiai lijo, ir niekas nenorėjo keltis 5:30 val. Pagaliau atsikėlėm ir 6:30 nuėjom į valgyklą pusryčių. Pavalgė 7:30 nuėjom iki ežero. Susėdom į canoes ir pradėjom kelionę — per Fox Lake ežerą. Aš irklavau, vėliavą pasikeitėm. Plaukti upe buvo gražu. Sėdžiu canoe ir rašau. Gaila, baigsis kelionė vėliavėm ir reikės pradėti žygiuoti. Išlipom iš baidarių ir pradėjom eiti. Uodai užpuolė!! Turėjome eiti su kompasu, bet kažkaip pasimetėm. Nuėjom 5 mylias daugiau negu reikėjo. Nors vėliav ir ejom su kompa-

so pagalba, vis tiek šiek tiek atsilikom. Pradėjo temti. Apie 7 val. pradėjo lyti. Lijo smarkiai, kaip iš kibiro. Vis tiek ejom. Pagaliau, jau vėlokai, patraukėm į Romuvą.

Eidami susitikom su Sakalų skiltim. Toliau visi ejom. Buvome šlapi kaip reikiant. Atėjom į pastovyklę, o čia mūsų neįsileido, nes, jeigu neišbūsime iškylų visos nakties, negausime diplomo. Laukėm iki šeštos ryto.

Rugpjūčio 3. Pagaliau atėjo 6 valanda, ir mes įvygiavom į stovyklą, susitikom brolių Kiliulių, kuris mum liepė eiti mergaičių priekeli. Po pusryčių bėgom į pirtį ir kokią valandą nusnausiti. Tada turėjome pastatyti didelį laužą. Tai buvo šeštadienis, paskutinė diena stovykloje. Gaila.

Seserijos vadovių suvažiavimas

LSS Skaučių Seserijos skrydis tūntininkėm, vietininkėm, draugininkėm ir židinietėm įvyks lapkričio 1-3 Sheraton-Cannoughton Hotel, Hamilton, Ont. Kanadoje.

Programoje numatyta: Penktadienis, lapkričio 1: atvykimas, registracija. Šeštadienis, lapkričio 2: registracija — 10 v., atidarymas — 10:30, simpoziumas "Vadovė", diskusijos, modernuoja s. Irena Kerelienė. 12 v. — pietūs, 1 v. šakų programa draugininkėm. Vadeivų, tūntininkų ir vietininkų pasitarimas rūpimais reikalais, diskusijos. Vadeivų pranešimai ir konkrečios sugestijos rajonų veiklai. Skautininkės pareiškimas "Seserijoje", modernuoja s. Saulė Šatienė. Rankdarbių demonstracijos. 5:30 vakariene. 6:30 "Morale ir religija, Skautės ir vadovės Seserijoje", praveda T. Augustinas Simanavičius, OFM, T. Paulius Baltakis, OFM, ir kun. P. Dilys. 9:00 val. linksminavimasis. Sek-

madienis, lapkričio 3: Seserijos veiklos pranešimas: 1. VS Pava-ninkėm, draugininkėm ir židinietėm įvyks lapkričio 1-3 Sheraton-Cannoughton Hotel, Hamilton, Ont. Kanadoje. 2. Gintaro vadovių mokyklos s. L. Kiliulienės pranešimas. 3. "Unity 74" vad. s. Gilandos Matonienės pranešimas. 4. V. Skautininkės pranešimas.

Visų vietovių vadovės pranešimas atvežti užsiėmimų pavyzdžius, kuriuos naudoja su-eigose.

Rankdarbiu yra kviečiamos: Montrealio "Vaivos Ratas" su gobleno audimu, dail. Liutkuvienė su šiaudinių-žolinių juostų demonstracija, sesė Milda Kvedariene ir kt.

Vadovės registruojasi pas v. sk. Mildą Trumpickienę, 83 Maple, Dundas, Ont. L9H-4W7, Canada, iki rugsėjo 30. Reg. mokestis \$12-, savaitgalio mokestis \$25- (įskaitant reg. mok.). Atlanto Rąjono sesės organizuoja autobusą, kuris sustos New Yorke ir Hartforde. Tuo reikalu kreipkitės į ps. Aldoną Katiniene, 85-08 104th St., Richmond Hill, N.Y. 11418. Tel. 846-1210.

Gintaro ir Ažuolo mokyklos skautai apžiūri įrankius ir veda užrašus. Nuotr. Č. Kiliulis

NAUJOS PROŠVAISTĖS TAURO TUNTE

Ilgesnį laiką aimanavęs dėl jaunų vadovų stokos, tūntininko Jono Vilgalio iniciatyva ir rūpesčiu Tauro tuntas, atrodo, iš užtrukusių krizės jau baigė išsikaupti. Rugsėjo 14 tūntui buvo pristatyti iš šios vasaros skautų vadų Ažuolo mokyklos grįžę keturi ryžtingi, sumanūs ir darbtingi jauni vadovai, kuriems ir buvo perduotas Šarūno d-vės vadovavimas. Stai jie: Paulius Šilbajoris — naujasis d-kas, Tauras Šulaitis — d-vės adj-tas, Lucius Strazdis ir Rytas Vilgalys — d-ko padėjėjai — instruktoriai.

Šių naujųjų ažuoliečių pirmasis dėmesys buvo atkreiptas į skautų patyrimo laipsnių programos suintensyvinimą ir bent keletos dieninių bei naktinių iškylų pravedimą, kad būsimose vasaros stovyklose būtų galima reprezentuoti tinkamiau skautiškai pasirušius.

Dideliu rimtumu ir patyrimu pasižymėjusi Ažuolo mokykla duoda vilčių, jog ir šių keturių kursantų užsiėmimai bus įvykdyti su graži pasisekimu. Juo labiau tuo tikėti skatina, kai visų d-vės skilčių vadovavimą irgi perėmė naujai Atlanto r. stovyklos skiltininkų kursūs baigę skautai: Stasys Birutis, Tomas Lora ir Justas Vilgalys. Jų jaunuliško entuziazmo ir korekciškos vadovavimo reikalinga d-ko planam įgyvendinti skiltys.

Salia sutvirtintos Šarūno d-vės žvilgsnį patraukia pagausėjęs, linksmas ir gražus tūnto atžalynas, jau treči metai rūpestingai s.v.v. sl. J. Nemicko ir sl. A. Os-molskio vadovaujama vilkiukų d-vė, žadanti priauginti ne tik naujų tūntininkų, bet ir stambesnių skautijos vadų.

Be to, tūnto tautodailės vadovas M. Jankauskas yra pareiškęs, jog jis yra pilnai pasiruošęs pradėti naują seriją darbo sueigų, kurių rezultatai, kaip ir praėjusiais metais, bus praturtinama Kaziuko mugė.

Šarūno d-vė atsiveikino su penkerius metus buvusiu d-ku s. v.v.sl. Ričardu Kruliku. Ričardas tačiau su tuntu ryšių nenutraukia, o palieka ir toliau dirbti tūnto vadijoje kaip tūnto atstovas ryšiuose su kitomis organizacijomis.

Tūnto vadija, ryžtingai pradėjusi naujuosius veiklos metus, kreipiasi į visus skautų tėvus, prašydami nuširdaus bendradarbiavimo ir pritarimo veiklos planam.

A. Gd.

Latvių VS Zigrida Gaujenieks su vyru Alfreds, Latvių S. Sigos pirmininku, Unity 74 stovykloje. Nuotr. V. Kidolio

LOS ANGELES, CALIF.

MIRĖ BALYS ČIURLIONIS

Rugsėjo 3 vakarą Los Angeles lietuvių kolonijoje pasklido žinia, kad staiga mirtis nuskynė inž. Balį Čiurlionį, vieną iš žinomos Čiurlionių giminės, davusios Lietuvai keletą pasižymėjusių sūnų. Baly buvo gimęs 1919 lapkričio 12 Leipalingyje, garsoje istorinė praeitis Dainavos šalyje. Gimnaziją baigė 1939 Alytuje. Studijavo statybos mokslus Vytauto Didžiojo universitete Kaune, Stuttgarto aukšt. technikos mokykloje, įsigydamas inžinieriaus diplomą. Emigravęs į Ameriką, gilinosi į erdvės ir okeanografijos mokslus Californijos universitete. Dirbo tolimųjų erdvių tyrimuose ir okeanų inžinerijoje povandeninės statybos projekto konstrukcijoje ir toje srityje yra atlikęs svarbių mokslinių tyrimų. Paskutiniu metu gyveno ir dirbo Port Hueneme.

Baly Čiurlionis iš jaunystės dalyvavo visuomeniniame darbe: ateitininkuose, buvo Lietuvių studentų pirm. Miunchene; gyvendamas Amerikoje — Pietinės Californijos Altos skyr. pirmininkas, LFB sambūrio pirm. ir kitų organizacijų narys ir rėmėjas.

Balio mirtis — didelis nuostolis lietuvių kolonijai. Jis buvo patįme jėgų stiprume, draugiškas, linksmas, pasiekęs savo profesinės aukštumos. Jį dažnai sutikdavom lietuvių susibūrimuose bei parengimuose. Niekas nepagalvojo, kad jis taip staiga bei netikėtai iškeliaus amžinybėn. Tai skaudus smūgis ne tik jo gyvenimo draugei Birutei ir sūnui Raimundui, bet visiems jo bičiuliam ir pažįstamiems. Pažymėtina, kad ne tik pats Baly, bet visa Čiurlionių šeima yra davusi įnašą Los Angeles lietuvių kolonijai. Birutė Čiurlionienė 6 metus yra dirbusi Šv. Kazimiero lituanistinėje šeštadieninėje mokykloje, dėstydama lietuvių kalbą ir literatūrą. Sūnus Raimundas baigęs lituanistinę mokyklą, buvo labai veiklus jūrų skautuose. Jis iššėjęs aeronautikos mokslus, šiuo metu yra aviacijos leitenantas.

Rugsėjo 6 a. a. Balio kūnas buvo atvežtas į Šv. Kazimiero bažnyčią, į kurią su juo atsisveikinti susirinko daug žmonių, o rytojaus dieną po gedulingų pamaldų išlydėtas į San Fernando misiją ir palaidotas jos kapinėse.

Ig. Medziukas

NAUJI PEDAGOGAI

Prieš keletą metų prie Los Angeles Šv. Kazimiero šeštadieninės mokyklos Vlodo Pažītros iniciatyva buvo suorganizuoti dviejų metų mokytojų kursai. Jų tikslas — paruošti naujus mokytojus šeštadieninei mokyklai. Į šiuos kursus įsirašė 11 studentų, baigusiu 10 metų lituanistikos studijas. Jų dalis rugsėjo 9 išlaikė egzaminus ir gavo mokytojų diplomą, suteikiantį teisę dėstyti lituanistiką pradžios mokykloje. Štai tie naujieji pedagogai: Algis Mikuckis, Vaidilutė Butkytė, Vilija Butkytė, Ramona Alseikaitė, Jūratė Pažėraitė,

Ilona Bužėnaitė. Juozas Spirauskas, kaip baigęs gimnaziją Lietuvoje, gavo diplomą be egzaminų. Jie visi kaip praktikantai nuo šio rudens pradės dirbti toje pačioje mokykloje, kurią prieš keletą metų baigė.

TRUMPAI

William Grigaliūnas, sulaukęs 96 metų amžiaus, mirė rugsėjo 2. Velionis buvo gimęs Lietuvoje ir prieš daugelį metų iš Chicago atvyko į Los Angeles. Čia buvo vienas iš pirmųjų Šv. Kazimiero parapijos steigėjų — parapiiečių. Daug prisidėjo prie Šv. Kazimiero parapijos paramos ir užlaikymo. Parapijos neužmiršo ir savo testamente. Velionis priklauso Šv. Vardo Draugijai ir Lietuvos vyčių senjorų kuopai. Rugsėjo 6, dalyvaujant dideliame būriui parapiiečių, velionis palaidotas Los Angeles Kalvarijos kapinėse šalia anksčiau ten palaidotos jo žmonos Barboros. Velionį senatvę uoliai globojo ir laidotuvių rūpinosi Adelė Bajalienė, padedama Spirauskų šeimos.

Šv. Kazimiero parapijos choras, vadovaujamas komp. Broniaus Budriūno, naują darbo sezoną pradėjo repeticijomis rugsėjo 20. Nuo šio rudens chorui talkins ir Sesuo M. Bernarda, muzikė, kompozitorė.

Los Angeles šaulių kuopa balių rengia spalio 12, šeštadienį, 8 val. vak. Šv. Kazimiero parapijos salė.

MOKYTOJAS FR. SKĖRYS ORDINUOTAS KUNIGU DIAKONU

Kun. Julijui Stanačiui 1973 rugpičio 4 mirus, lietuvių evangelikų liuteronų sielovados tarnyboje Vakarų Vokietijoje liko trys kunigai: A. Gelžinis Braunschweige, Juozas Urdzė Bonn — Bad Godesberge ir A. Keleris Bremene. Iš jų vienas jau yra pensininkas, antras iš eis pensijon šių metų rudenį, trečias — po trejų metų. Nors ir pensininkai, jie dar lieka aktyviai sielovados darbe, kol sveikata jiems leidžia.

Teko susirūpinti jaunesniu Bažnyčios darbuotoju. Neturint pilnai paruošto teologo, ilgameis lietuvių Vasario 16 gimnazijos mokytojas ir tikybos dėstytojas Fr. Skėrys iš Mannheimo sutiko stoti į Bažnyčios tarnybą. Lietuvių Evangelikų Liuteronų Bažnyčios išievojų vyr. Bažnyčios tarybos prezidento nutarimu, 1974 birželio 9 Fr. Skėrys buvo ordinuotas kunigu diakonu. Ordinacija įvyko Kristaus bažnyčioje Bremene, Neu Vahr, kur Bremeno lietuviai evangelikai visada renkasi pamaldom. Į ordinacijos iškilmes atsilankė su viršum 80 tautiečių iš Bremeno apylinkės ir net tolimesnių vietovių, kaip Braunschweigo ir Salzgitter - Leberstedto. Ordinacijos apeigas pagal evangelikų liuteronų nustatytą tvarką atliko garbės senjoras kun. A. Gelžinis iš Braunschweigo, asistuojant senjorui

Santa Monica, Calif., lietuvių klubas vakarą rengia spalio 19, šeštadienį, 7 val. vak. Miramar viešbučio Satellite salė. Wilshire ir Ocean, Santa Monica, Calif. Šalia vakarienių ir šokių bus ir įdomi programa.

Metinis bazaras, rengiamas Šv. Kazimiero lietuvių parapijos, šiemet įvyks spalio 20. Tarp įvairių laimėjimų rengiama ir didžiulė loterija, kurioje išleidžiamos laimėjimams 28 dovanos. Stambiausia dovana — kelionė lėktuvu iš Los Angeles į Havajus.

Pranas ir Alė Skirmantai, praleidę atostogas Europoje ir aplankę daug žymių vietų, laimingai grįžė į namus.

Petras ir Rūta Sakai iki šiol gyveno Palm Springs, Calif., kurturėjo didelį motelį. Jį pardavė ir persikėlė gyventi į anksčiau pirktus namus San Bernardino kalnuose.

Alė Rūta — Arbiene, rašytoja ir laureatė, nuo šio rudens sutiko dėstyti lietuvių literatūrą Šv. Kazimiero šeštadieninėje mokykloje.

Inž. Jonas Jukūnas buvo atvykęs iš Chicago ir rugsėjo 8, minint prezidento Antano Smetonos 100 metų gimimo sukaktį, pasakė pagrindinę kalbą. Minėjimas vyko Šv. Kazimiero parapijos salė.

Lietuvių radijas, atsižvelgdamas į klausytojų daugumos pageidavimą, nuo rugsėjo 15 pakeitė ir sutrumpino lietuviškos programos laiką. Dabar transliacijos bus sekmadieniais 4-4:30 val. popietį iš tos pačios KTYM radijo stoties. — L.Ž.K.

kun. A. Kelerui iš Bremeno ir vicesenjorui kun. J. Urdzei iš Bonn — Bad Godesbergo. Tai labai reikšmingas įvykis, nes tai pirmą ordinaciją po karo Vakarų Vokietijoje. Liturgiją atliko kun. J. Urdzė, pamokslą pasakė kun. diakonas Fr. Skėrys. Žmonių įspūdingą giedojimą galingais vargonais palydėjo studijų tarėjas ir vargonininkas B. Šmitas (Tamaros Kelerytės vyras) iš Ofeno. Po pamaldų buvo kvatė parapijos salė, kur parapiiečiai galėjo su kunigais ir vieni su kitais pasikalbėti. Pasikaitė eilė gautų sveikinimų.

Fr. Skėrys yra gimęs 1919 liepos 2 Kalėnuose, Lauksargių parapijoje, Klaipėdos krašte, stambaus ūkininko šeimoje. Nuo 1926 ligi 1932 lankė vietos pradžios mokyklą, toliau ligi 1937 — lietuvių Donelaičio gimnaziją Pagėgiuose, nuo 1937 — Tauragės mokytojų seminariją, kurią baigė 1940 birželio 17. Mokytojavo Tauragės Naumiesty ir vėliau Vokietijoje. Nuo 1955 balan-

ST. PETERSBURG, FLORIDA

St. Petersburg, Fla., įsisteigęs Lietuvių Katalikų Komiteto veiklos pradžia aktyvi. Rugsėjo 8 ir 15 mišias Holy Name bažnyčioje lietuvių kalba aukėjo kun. dr. J. Prunskis. Bažnyčia buvo pilna žmonių. Abu kartu labai turiningi kunigo pamokslai. Mišių metu skamba lietuviškos giesmės, kas čia mūsų kolonijoje retas įvykis.

Kun. dr. J. Prunskis su savo mamyte 87 m. ir sesute Anelė buvo apsisotę pas A. ir J. Valauskus. Jie suruošė kunigui pagerbimo vakarą. Svečių atsilankė gražus būrelis. Programa įvairi ir įdomi, bet įdomiausia, kai, paprašius p. Kleivai, kun. Prunskio motinėle pasakojosi savo įspūdžius ir išgyvenimus Sibire ir kaip ji atvyko pas savo sūnų kunigą į Ameriką. Visiem klausant šurpuliais ėjo per kūną.

Lietuvių Katalikų Komitetas, kiek teko nugirsti, ir finansiškai praturtėjo. Pirmąją, gal ir stambiausią, auką jam prisuntė A.A. Smigelskiai — 100 dol.

L. K. Komitetas ir toliau vėl rūpinasi, kad lietuviškos pamaldos mūsų lietuvių kolonijoje nenutrūktų. Būtų gera ir malonu, kad taip įvyktų.

Br. Urbonienė

JUOZAS SODAITIS IR JO KŪRYBINIS VEIDAS

Pasitaiko gyvenime taip, kad kai kuriems žmonėms kūrybiniai talentai pasireiškia ne žalių jaunystėje, o jau pačiame amžiaus brandume. Tą sunkiai suvokiamą prigimtį paslaptį ne kartą užtiknam beskaitydami kai kurių žinomų rašytojų, kompozitorių, poetų arba dailininkų gyvenimo biografijas. Atrodo, kad Juozas Sodaitis irgi būtų vienas iš tokių, kurie savo dailės darbais pradėjo reikštis jau subrendę. Yra taip, kad pas kai kuriuos žmones kūrybinės šaknys glūdi kažkur giliai įsikverbusios pasąmonėje arba vaizduotėje ir pasireiškia tam tikru momentu asociacijų paveiktos.

Anksčiau mes Juozą pažinom kaip žurnalistą, leidėją ir knygų platintoją. Savo metu, dar Lietuvoje, jis buvo aistringas sportininkas ir buvo labai kietas riešutas lengvojo atletikoje...

Sakoma, kad kūrybinis gabumas kurio nors srity yra tai, kas padeda žmogui sukurti ką nors nauja. Kitaip tariant, muzikas, poetas, skulptorius arba dailininkas savo ypatingą fantaziją sukuria tokį vaizdą, kuris yra originalus ir jam realus. Kaip ir mokslininkas, kūrėjas gyvenime trokšta ieškoti tiesos ir grožio. Ir jei kuomet realus gyvenimas nebeatitinka menininko vaizduotės, tuomet jisai sukuria savitą pasaulio dalį arba vaizdą, kuris jam yra tikras. Kartais yra nelengva atskirti, kur baigiasi tikrovė ir kur prasideda fantazija.

1963 metai yra pradžia, kai Juozas Sodaitis, kaip sakoma, "išėina į gyvenimą". Jis dalyvauja grupinėse meno parodose ir laimi stipendiją į Brooklyn Museum Art School, o kitais metais gauna Transit Authority

džio 18 yra mokytoju Vasario 16 gimnazijoje, kur dėsto vokiečių kalbą žemesnėse klasėse ir įvairius mokinius tikybą nuo pirmos ligi devintos klasės.

Bažnytiniam darbu, garbės senjorui kun. A. Gelžiniui padedant, jis pasiruošė privačiai ir prie senjoro kun. A. Kelerio sudarytos komisijos išlaikė lokviumą. Jam bus pavestas lietuvių evangelikų bažnytinis aptarnavimas Bavarijoje, Baden - Wuerttembergo ir Hesseno kraštuose.

Fr. Šlenteris

Juozas Sodaitis — Trys sesutės, akrilis.

antrąją premiją New Yorke. Tas jį skatina naujam darbu ir kūrybai. 1966 vienas jo darbas buvo atžymėtas garbės pažymėjimu, o 1971 Queensboro meno draugija (irgi New Yorke) jam paskyrė trečiąją premiją. Malonus jausmas apėmė širdį, kai 1972 Transit Authority didžiulėje parodoje jo natūrmortą iš 200 darbų rado kaip "best in show" ir už tai jam paskyrė stipendiją į Art Students League meno mokyklą New Yorke. Be abejo, tai išėjo į naudą, nes 1973 Little Falls, New Jersey, jis už savo paveikslą laimėjo pirmąją premiją. Pagaliau Lietuvių Bendruomenės penktojoje dailės parodoje Kultūros Židiny New Yorke jis praėjusį pavasarį gavo garbės pažymėjimą.

Vos tik įžengi į jo simpatyngai išdekoruotus namus, esančius Union, N. J., tuoj pajunti, jog patekai į menininko gijom atautą pasaulį. Kiekviena sienos pėda tviska spalvom. Visur paveikslų virtinė akį svaigina...

Ką gi byloja Juozas Sodaitis sukurtas menas? Pirmiausia, jo kūryba yra glaudžiai susijusi su lietuvių tautosakos meno tradicijomis. Toksai stilius jo paties yra pavadintas tapybine grafika. Esminius jo kūrybos bruožus sudaro lietuviškų pasakų motyvai. Jie vaizduojami stilizuotai, paprastai ir nuoširdžiai. Spalvų deriniai yra giedri ir šilti. Pavyzdžiui, baltame fone matom Egė

žalčių karalienę besikalbančią su savo žalčiais, arba Šv. Jurgį besigurmanantį su slibinu, ir taip toliau. Tačiau tai nėra vien tik dekoratyvumas, įsisavintas stilizavimas arba vien tik ornamentika. Čia taip ir matai tą ar kitą vaikystės skaitytą pasaką gyvą ir ryškią. Lietuvių tautosakos temos yra įdomios tuo, kad čia susipina įvairūs mūsų tautodailės būdingi stiliai.

Nesvetimos Juozui Sodaičiui yra ir abstraktus meno spalvingos figūros. Kai kurie Lietuvos kaimo vaizdai, pvz. bažnytkaimio arba trobelių, kiek primena Adomo Galdiko stilių. Tačiau spalvų kompozicija ir jų deriniai yra skaidūs ir tirsti, kaip, pavyzdžiui, Trakų piliis, Šv. Mykolo bažnyčia Vilniuje, Audra ateina ir kiti. Kaip sakyta, jo kūrinių charakterizuoja lietuvių kaimui ir tautosakai būdingus bruožus: paprastumą, aiškumą ir ryškių spalvų derinius.

Labai gražu ir naudinga, kad Juozas Sodaitis tapybos darbų parodą spalio 5 ir 6 rengia D. L. Kunigaikštienės Birutės draugijos New Yorko skyrius Kultūros Židiny. Skyriui pirmininkauja Malvina Kliveckienė. Parodos atidarymas įvyks spalio 5, šeštadienį, 7 val. vak. New Yorko ir New Jersey lietuvių visuomenės kviečiama šioje parodoje dalyvauti ir pasidžiaugti Juozo Sodaičio kūrybine pajega.

Julius Veblaitis

Pasaulio Liet. Katalikų Organizacijų Sąjungos Valdyba rugsėjo 7. Iš k.: vicepirm. dr. A. Radzivanienė, atstovė tarptautiniam ryšiui B. Venskuvienė, religinis patarėjas prel. J. Balkūnas, A.P., pirmininkė dr. A. Šlepetytė-Janačienė, P. Ažuolienė. Antroje eilėje B. Reventienė, išdininkė V. Penikienė, M. Vasiliauskienė ir vicepirm. M. Lušienė.

1924 FOR 1974

50 GOLDEN YEARS!

You're Invited ... TO THE CELEBRATION!

• FREE GIFTS! • REGISTER FOR A 19" COLOR TV SET

In Honor Of The Occasion — YOU NOW CAN EARN:

• EARN MORE! 7 1/2% on 4 Yr. Certificates \$4,000 Min. 6 1/2% on 2 Yr. Certificates \$2,500 Min. 5 1/4% Passbook Savings Save or Withdraw Any Amount Anytime

Dividends Compounded Daily!

On All Time Savings Accounts, withdrawals before Maturity earn the rate paid on Regular Savings Accounts, less 3 months interest.

Our 50th Birthday Party Starts Friday Sept. 20th to Sat. Oct. 19th, 1974 HOURS: Mon.-Thurs. 9 a.m. to 3 p.m. Fri. 'til 7 p.m. - Sat. 9 to Noon

SCHUYLER SAVINGS

AND LOAN ASSOCIATION

24 DAVIS AVENUE, KEARNY, N.J. 07032

Baltimorės tautų festivalyje Vytautas Bačanskas pardavinėja lietuviškas knygas. Kairėje JAV LB Krašto Valdybos pirmininkas Juozas Gaila, dešinėje aktorius Jonas Kazlauskas.

BALTIMORĖS ŽINIOS

Suaugusių klubas rugsėjo 21 surengė luau vakarą mokyklos salėje. Programą parengė Judy Nortup. Vakarą pradėjo gražioje nuotakoje.

Kalėdojimas, metinis parapičių lankymas, prasidėjo rugsėjo 24. Parapijos kunigai prel. L. Mendelis ir kun. A. Dranginis pranešė iš sakyklos ir per lietuviškąją radijo valandėlę, kada lankys įvairius miesto rajonus, kur gyvena lietuviai. Kunigai palaimins namus ir išdalins paplotėles.

Lietuvių posto 154 nariai ir jų padėjėjos rugsėjo 29 ruošia susipažinimo iškilmes didžiojoje Lietuvių svetainės salėje. Iškilmėse dalyvaus ne tik posto nariai, bet ir Baltimorės miesto ir Marylando valstijos Amerikos legiono viršininkai. Pradžią 2 val. popiet. Po iškilmių bus vaišės.

Madų parodą rengia sodalietės spalio 1 gražioje Martins West salėje. Jau dabar sodalietės platina bilietus. Prašoma bilietus iš anksto įsigyti. Jų taip pat galima gauti ir klebonijoje. Pradžią 7 v.v. Pirmą bus vakariene, o pasikui bus demonstruojami moteriški ir vyriški žiemos drabužiai. Bus ir loterija. Pelnas skiriamas Šv. Alfonso mokyklos naudai. Visi kviečiami.

Vyrų choras Daina pradės repetuoti spalio 1. Visi nariai ir tie, kurie mėgsta lietuvišką dainą, prašomi 7:30 v.v. susirinkti į lietuvių salę. Choro susirinkini-

mas buvo rugsėjo 15. Buvo padarytos apyskaitos ir apžvelgtos ateities veikla. Choras taip pat turės savo gegužinę Gordonio ir Eleonoros namuose prie Liberty Dam.

A.a. Vinco Nagornosko pagerbimą rengia spalio 6, sekmadienį. Jis buvo dramaturgas, parašė dramą "Živilė", Kaributo dukra", labai plačiai veikė Baltimorėje. Jis pats vaidino, pats režisavo ir mokė kitus vaidinti. Jo ir jo aktorių dėka buvo pastatyta graži Lietuvių svetainė, kuri turi didelę sceną. Lietuvos respublika už nuopelnus buvo jį apdovanojusi Gedimino ordinu. Tą dieną, spalio 6, pagerbimas prasidės mišiomis 11:30 v. Šv. Alfonso bažnyčioje. Per mišias giedos vyrų choras, po mišių kapinėse bus pašventintas jo paminklas. Pašventins prel. L. Mendelis. Pagerbimo akademija bus 3 v. popiet Lietuvių svetainėje. Jo pagerbimą rengia Lietuvių Tautinio Knygyno nariai. Rengėjai kviečia visus dalyvauti.

Aidą, Hamiltono mergaičių chorą, pakvietė Liet. Tautinės Sąjungos Baltimorės skyrius. Choras šią vasarą gastroliaavo Europoje. Jų koncertas Baltimorėje bus spalio 12 Lietuvių svetainėje. Pradžią 7:30 v.v. Choru v. vadovauja solistas Vaclovas Verikaitis. Jis taip pat dainuos solo su choru. Po koncerto bus šokiai. Visi maloniai kviečiami.

Jonas Obelinis

WORCESTER, MASS.

Lietuvių Organizacijų Tarybos valdybos posėdy rugsėjo 1 pirm. Pr. Stanelis perdavė visus dokumentus vicepirmininkui A. Minikauskui, nes pats, išvykdamas apsigyventi Floridoje, iš pirmininko pareigų pasitraukė.

Romuvos parke, Brocktone, rugsėjo 29, sekmadienį, LB Bostono apygarda, į kurią įeina ir Worcesterio LB apylinkė, rengia Lietuvių dieną. Ši šventė būdavo rengiama Maironio Parke. Suvažiudavo gana daug žmonių. Šiais metais visi važiavo kime į Brocktoną.

40 val. atlaidai Šv. Kazimiero parapijos bažnyčioje prasideda spalio 6, sekmadienį.

Dr. Vinco Kudirkos šaulių kuopa spalio 19 Lietuvių Piliečių Klube, 67 Vernon, rengia koncertą ir vakarienę. Pradžią 7 val. vak. Programą atliks Bostono vyrų sekstetas, vadovaujamas komp. Juliaus Gaidelio. Po puikių vaišių bus šokiai. Gros geriausias visoj Naujojoje Anglijoje orkestras. Bilietai jau gaunami pas valdybos narius ir visus šaulius. Įsigykite iš anksto.

Kun. Antanas Micūnas, MIC, Šv. Kazimiero parapijos klebonas, lapkričio 4-18 vadovaus ekskursijai į Šv. Žemę. Pakeliui ekskursija sustos keliom dienom Romoje, o grįždama aplankys Graikiją. Dėl informacijų rašyti: Rev. A. Micūnas, MIC, 41 Providence St., Worcester, Mass. 01604. Tel. (617) 754-5142.

J.M.

Nashua, N. H. Lietuviškos veiklos pradžia

Įvadą į naują veiklos sezoną Balfio skyrius ruošia linksma lietuviška popietė Šv. Kazimiero parapijos salėje rugsėjo 29, sekmadienį, 2 val. po pietų. Programą atliks išimtinai vietos jaunimas, vadovaujant Keene kolegijos studentei Julei Crauslytei, kuriai gerą tulką pažadėjo bostoniški Gintaras Karosas ir draugai. Po programos lietuviška kavutė su pyragu. Rengia Balfio skyriaus pirmininkas Kazys Grauslys su žmona ir išdininkas Juozas Kubilius su žmona.

Balfio skyrius ruošia lapkričio mėnesį vajų. Pereitais metais sutelkė 500 dol. ir pasiuntė centrai. Šalia to, sutelkė 100 dol. Altai. Skyrius turi 32 narius.

Šv. Kazimiero parapijos kleboną ir parapičius lankė kun. K. Kuzminskas ir suorganizavo būrelį rėmėjų Šalpai bei išplatino 12 egz. knygos Kronika.

Kor.

Knygos lietuvių ir anglų kalbom išmokyti:

Introduction to Modern Lithuanian, 9 dol.

Lietuviškų pokalbių plokštelė su tekstu, 6 dol.

Angliškai lietuviškas žodynas, 8 dol.

Lietuviškai angliškas žodynas, 6 dol.

Tai graži donava jaunimui ir suaugusiems visokioms progoms. Knygos gaunamos Darbininko administracijoje, 341 Highland Blvd., Brooklyn, N. N. Y. 11207.

ŠACHMATAI

Veda Kazys Merkis

— Pataisome. Amerikietis Peter Winston pasaulio jaunių pirmenybių baigmėje laimėjo 4 taškus, o ne 3.5, kaip minėjome perėitą kartą. Jis įveikė vokiečių Mack ir brazilą Sunje-Neto; lygiomis sulošė prieš jugoslavą Marijanovičių, sovietų Kočijevą, argentinietį Giardelli ir kolumbietį Henou; pralaimėjo naujam pasaulio čempionui anglui A. Mails, olandui Deaks (2 v.) ir švedui Šneider (4 v.).

— Jaunieji reiškiiasi Bostone. Kazio Merkio vedamas šachmatų treniruotes ketvirtadieniais So. Bostono lietuvių piliečių klube gana stropiai lanko Tomas Girnius, Leonas Navickas, Jonas Aleksonis, Gintaras ir Ramūnas Ivaškai, V. Senuta ir kiti. Iš mergaičių: Nijolė Ivaškaitė, D. Keturakytė, Arista Navickaitė ir kitos.

— N. Yorko LAKLubo šachmatų vadovas E. Staknys kviečia šachmatininkus, ypač jaunuosius, lankyti penktadienio vakarais Kultūros Židinį, kur šachmatininkai susirenka pažaišti.

— Pateikiame įdomią šachmatų partiją iš turnyro Canarų salose tarp argentiniečio Quinteros ir kolumbiečio Garcia:

Darbininkui paremti aukojo

Darbininko skaitytojai, prisijusdami savo prenumeratą, kartu pridėję auką už kalendorių ar šiaip spaudą parėmę:

Po 10 dol. — kun. K. Balčys, Amsterdam, N. Y., kun. J. Ruokis, Waterbury, Conn., S. Meškys, E. Pavelitis, Brooklyn, N.Y., K. Rinkevičius, Jersey City, N.J., kun. A. B. Jansonis, Lawrence, Mass.

7 dol. — V. Staknys, Elizabeth, N. J.

6 dol. — L. Davidsonis, Athol, Mass.

Po 5 dol. — Z. Bacevičius, E. Kučinskis, K. Remeza, Brooklyn, N.Y., V. Alksninis, Flushing, N.Y., A. Milleris, Woodhaven, N.Y., B. Grauzinis, Los Angeles, Calif., J. Gaila, Cherry Hill, N. J., A. Vakselis, Richmond Hill, N. Y., A. Barkauskas, Bradley Beach, N. J., A. Lauraitis, Maspeth, N. Y., J. Burdulis, Shirley, N. Y., A. Valaitis, Philadelphia, Pa., M. Slavinskis, New Hyde Park, N.Y., I. Kazlauskas, Great Neck, N. Y., J. Ugianskis, Grand Rapids, Mich., A. Patamsis, Fort Myers, Fla., A. Bocis, Langhorne, Pa., A. Janaičienė, Yonkers, N.Y.

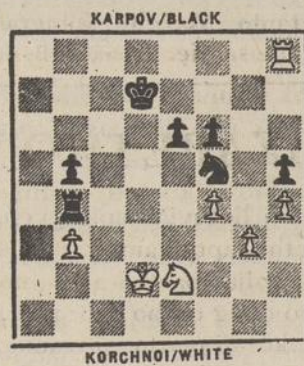
3 dol. — P. Kaspariūnas, Rahway, N. J.

Po 2 dol. — kun. K. Kasinskis, Scranton, Pa., V. Kamantauskas, Norwood, Mass., K. Vildzius, Washington, D.C., J. Juodis, Vizbaras, K. Zauka, Woodhaven, N.Y., V. Valukas, J. Vebra, New Haven, Conn., B. Sudzinskas, Industry, Pa., C. Bubnis, E. Northport, N. Y., V. Vitkus, Rochester, N. Y., J. Žukās, Richmond Hill, N. Y., S. Dzekiorius, Amsterdam, N. Y., A. Visminas, Westside, N. Y., A. Bražėnas, Detroit, Mich., B. Raugas, Delran, N. J., J. Galenski, Parlin, N. J., A. Kamantauskas, S. Boston, Mass., D. Averka-Recka, Dor-

NIMZO-INDIAN DEFENSE

Quinteros	Garcia	Quinteros	Garcia
White	Black	White	Black
1 P-Q4	N-KB3	8 P-QN4	N/4-K5
2 P-QB4	P-K3	9 Q-B2	P-Q4
3 N-QB3	B-N5	10 P-B5	NxKBP
4 Q-B2	P-B4	11 KxN	N-K5ch
5 PxP	N-R3	12 K-K1	Q-B3
6 P-QR3	BxNch	13 P-K3	QxR
7 QxR	NxP	14 B-N5ch	B-Q2
Quinteros	Garcia		
White	Black		
15 BxRch	KxB		
16 K-K2	Q-B6		
17 Q-R4ch	K-K2		
18 N-R3	Q-B5ch		
19 K-B3	NxP		
Resigns			

— Didžioji šachmatų dvikova prasidėjo rugsėjo 16, Maskvoje. Anatolijus Karpovas, 23 metų didmeistris, rungtis prieš 20 metų vyresnį didmeistrį vilką Viktorą Korčonojų. Pirmoji partija baigėsi lygiomis; Korčonojus lošė baltais. Antroje — A. Karpovas sugebėjo įveikti seną vilką — Korčonojų. Trečioji buvo nebaigta, bet joje Karpovas jau turi pranašumo. Ar sugebės Korčonojus atsilaikyti, jau yra klausimas. Tačiau ir Karpovui nelengva užduotis realizuoti nežymų pranašumą. Čia toji padėtis:

— Lietuviai šachmatininkai Australijoje gyvai reiškiiasi Adelaidėje ir Melbourne. Adelaidėje — stipri "Vytytis", kurioje lošia korespondencinių šachmatų didmeistris R. Arlauskas, Vyt. Opulskis ir kt. "Vytytis" buvo daugelio metų Adelaidės "Zaibo" turnyro nugalėtojas. Melbourne lygos rezervinėje klasėje rungtis lietuvių "Varpo" komanda. Joje lošia V. Mačiulaitis A. Baltutis, O. Baltrušaitis ir kt.

chester, Mass., M. Patrick, Milltown, N. J., K. Mitinas, Fremont Center, N. Y., D. Tilvikas, St. Petersburg Beach, Fla., P. Toleikis, Paterson, N. J., dr. J. Simaitis, Forest Hills, N. Y., P. Eliseika, Newark, N. J., J. Zilius, East Windsor, N. J., I. Kutelis, Waterbury, Conn.

Po 1 dol. — H. Chemerka, Brooklyn, N.Y., A. Skudzinskas, Dorchester, Mass., R. Lukas, Interlaken, N. J., I. Janavičius, Cleveland, Ohio, V. Chenis, Providence, R. I., V. Glaser, Woodcliff Lake, N. J., A. Zaliaduonis, St. Petersburg, Fla.

Visiem aukotojam nuoširdžiai dėkoja Darbininko administracija.

Dear Mrs. Podberezna:

I would very much like to see you again. We met during the war, at a time when your friend, a Lithuanian lady, was sick in a hospital. She was a widow, suffering from cancer. My son and I were visiting your apartment once, when a bombing raid started. We ran to hide in a church, which was near your apartment. Also, I met you again in connection with the IRO, in Bad Reichenhall. A Red Cross commission was then checking those who desired to work in hospitals.

Please call me at 201 748-2086, or write to me: Mrs. Klaudija Chranewycz, 40 Conger Street, 301-B, Bloomfield, N. J. 07003.

UŽEIKITE IR PAMATYKITE

SCHRAGER'S

Moderniausius baldus!

GERIAUSIA RŪŠIS ŽEMIAUSIOS KAINOS

DIDŽIAUSIAS PASIRINKIMAS

SCHRAGER'S

Sallonių ir Miegamųjų Komplektai, Dinetės, Bufetai, Atverčiamos Sofos, Foteliai, Atlošiami Foteliai, taip pat Kilimai, Lempos, Matracai, Vieniški Baldai

SCHRAGER'S

336 East 86th St. (tarp 1 ir 2 Aves.),

New York City

Tel.: TR 9-0400

Atidara kasdien iki 6 val.

antradienį ir šeštadienį iki 6 val.

Mokėjimo sąlygos pagal pirkėjo pageidavimą

DEXTER PARK PHARMACY
Wm. Anastasi, B. S.
77-01 JAMAICA AVENUE
(Cor. 77th Street)
Woodhaven, N.Y. 11421
WE DELIVER
Michigan 2-4130

Palaišyk lietuvišką spaudą. —
Skaityk Darbininką!

ROSLYN HEIGHTS HI RANCH
3 Bedrooms, New Eat-in-Kitchen,
Centrally A/C. Fully Finished Basement,
Above Ground Pool, Low Taxes, All Appliances, W/W Carpeting 2 Zone Heated. \$62,000. 516 484-5138

RICH TERRACE AUTOMATIC TRANSMISSION CORP.
For Automobiles, also Marine Division. All Parts in Stock Paragon-Warner Complete Rebuilding, One Day Service
1020 Castleton Ave. Staten Island
Call 212 447-1289

GENERAL REPAIR SERVICE
SPECIALIZING IN:
Sewer cleaning, welder pipefitting, roof repair, bhrrm modernization, ceramic tile installation, residential & commercial painting and all electrical appliances.
QUALITY SERVICE—LOW PRICES!
24 hours a day anywhere in NYC! call 562-3884 DAY or NITE

FOUNDRY GRAY IRON
EXPERIENCED JOURNEYMAN SQUEEZER FLOOR MOLDERS
Must be able to pass physical examination. Good wages. Fringe benefits. Pension plan. Insurance package including major medical and steady work. Write or apply at:
KENT FOUNDRY CO.
514 Butterworth Southwest
Grand Rapids, Mich. 49504

AN INVITATION FOR A DAY OF ADVENTURE
OCTOBER 12, 1974
AT THE

BROTHERHOOD WINERY

SPONSORED BY AMERICAN TRAVEL
LAST FRONTIER CO.

PROCEEDS CONTRIBUTE TO YEAR ROUND RECREATION CENTER AND SUMMER DAY CAMP. PLEDGES AND DONATIONS WILL BE ACCEPTED TO SPONSOR YOUR CHILD OR ANY OTHER KID FOR 1 OR 2 WEEKS VACATION. TICKETS \$12.00 EACH.

CALL OR WRITE

American Travel Last Frontier Co.
3578 White Plains Road, Bronx, N.Y. 10467

231-7292 6 PM — 10 PM
Mr. S. Bailey 681-6712 6 PM-10 PM
Mr. L. Gatling 325-4897 9 AM - 5 PM

TAKE NO. 2 TRAIN TO GUNHILL ROAD STOP. BUSES WILL BE LOADING AT 212TH ST. & WHITE PLAINS RD. BX., 124TH ST. & 7TH AVE, 125th & ST. NICHOLAS AVE. FROM 7 AM — 8:30 AM
OCTOBER 12, 1974

REDDING ELECTRONICS, spalvotų televizijų bei radijo aparatų taisymo krautuvė, rasite visada gerą patarnavimą. Vincentas Kurinskis, išdirbęs 20 m. RCA Service Co., prieš 5 metus su sūnumi James įsigijo krautuvę ir kviečia visus apylinkės lietuvius į patarnavimus pasinaudoti. Adresas: Redding Electronics, 3414 Fulton St., Brooklyn, N.Y. 11208 (tarp Lincoln ir Autumn gatvių). Tel. 647-2327.

SPARTA — Rašomos mašinėlės įv. kalbomis, radio, spalv. TV, komplektai, įv. biznio mašinos — pigiausiai. Praneškite kuo interesuojatės ir flrmų autentiškus katalogus gausite iš SPARTA sav.: J. L. Giedraitis, 10 Baity Dr. E. Northport, N. Y. 11731. Tel. (516) 757-0055.

LITAS

INVESTAVIMAS — TAUPYMAS
PASKOLOS — KELIONĖS
ŪKINIAI PATARIMAI
DOKUMENTŲ PARUOŠIMAI
TAKSŲ PILDYMAS
NUOSAVYBIŲ PIRKIMAS IR PARDAVIMAS
APDRAUDOS

Litas Investing Co. Inc.
86-01 114th St., Richmond Hill, N. Y. 11418
VADOVAUJA V. VEBELIŪNAS
(212) 441-6947

Litas Travel Service,
87-18 Lefferts Blv., Richmond Hill, N. Y. 11418
VADOVAUJA NOMEĖDA ALEKSANDRAVICIUS
(212) 846-1650

MOVING STORAGE
Reasonable Rates
Same Day Service
First Month Free
Call Us At 288-3277
or 876-5454

DON AND JEANIE'S SUNOCO
Satisfied Customers Minor Repairs Road Service, Tune Ups, Tires, Accessories, Member A.A.A. 3rd and Oxford Street Belvidere, N. J. Call 201 475-4527 Ask for Don and Jean Stull Owners

AVOID BEING FIRED
SUBSCRIBE TO RIVERA'S
WAKE UP SERVICE
CALL 212 342-4018

SEA ISLE CITY, N.J. TOWNHOUSE COMPLEX
For sale by owner. 4 brand new large 3 B.R. townhouse apartments centrally located. 1 blk. to beach & marina. Excol. invest. Seasonal or year-round rental. Total package \$145,000. 29% down payment, balance 25 yr. mortgage at 8 1/2%. Must sell. For appt. call 609-858-4753.

A.J.K. CONSTRUCTION CO.
We Specialize in All Types of Home Alteration, Carpeting Doors, etc., Free Estimates. 796-4404 Call Any Time

ROAD RUNNER DELIVERY SERVICE
214 Gates Ave. Little Ferry, N.J. Package Delivery for N. J. and N.Y. Area Also Flat Delivery
Call 201 641-3140
Mr. Al Dougard

FLAT RATE MOVERS
935 E. 163rd Street
Bronx, N. Y. Lic. & Bonded Hauling 3 men & Van Commercial & Residential Free Estimates Call 329-0900

RIEDEL & DARU INC.
Plumbing & Sewer Installation Quality Work Reasonable Prices free estimates 628 Lincoln Blvd. Westwood, N.J. Call 201 666-2347

WEST VACUUM SYSTEMS
Garage Doors and Intercombs & Security Systems
P. O. Box 147
Bloomfield N. J.
Call 201 743-4215

EXP. PAINTING & PAPER HANGING
We Specialize in Furniture Repair & Refinishing also Cabinet Spraying Reasonable Rates Call 24 Hours
516 FR 4-0395

BEAT THE HIGH COST OF MOVING AND HAULING INC.
Anything, Any Time, Anywhere Free Estimates 24 Hour Service
Call 212 864-4985

ALL TYPES BROKEN & LOOSE FURNITURE REPAIRED IN YOUR HOME
CALL DOCTOR FURNITURE
CALL 222-8569

KODĖL RENGIAMAS KULTŪROS ŽIDINIO BALIUS?

Kultūros Židinio išlaikymo komitetas posėdžiavo rugsėjo 17 ir susipažino su dabartine padėtimi. Jau buvo skelbta, kad Kultūros Židinis pats neišsilaiko, nes jo patalpos tarnauja lietuviškai visuomenei už minimalinį atlyginimą. Nenorima kelti kainų, nes nuo to nukentėtų lietuviškas kultūrinis gyvenimas. (Dū trečdaliai patalpų naudojimo laiko yra neapmokami.)

Židinio išlaikymas metams atsieina tarp 30-35 tūkstančių dol. Numatoma pajamų apie 10-12 tūkstančių per metus. Tai du trečdaliai reikiamų pinigų reikia sutelkti kitokiu būdu. Dar yra ir skolos, kurią reikia išmokėti.

Šiemet nuo sausio 1 iki rugsėjo 1 išleista 11,477.71 dol., pajamų gauta tik 3,150 dol.

Išlaidų didžiausias pozicijas sudaro šviesa, apšildymas ir sargas. Pilna apyskaita bus išsiuntinėta auktojams su pakvietimu į balių.

Tad šis lapkričio 16 rengiamas balius ir skiriamas Kultūros Židiniui išlaikyti. Balių rengia Kultūros Židinio išlaikymo komitetas ir visus nuosirdžiai kviečia įsijungti į Židinio išlaikytuos.

Dovanos baliams dalyviams
Balius rengiamas labdaros reikalam, bet šį kartą rengėjai nori šiuo bei tuo atžymėti visus balius dalyvius. Kas nuo liepos 1 iki balius (iki lapkričio 16) paaukos 50 dol., tas, įeidamas į balių, gaus bilietą į solistės Maralin Niska koncertą.

Marijona Tumasonienė-Scharf, ilgus metus gyvenusi Brooklyne, o dabar gyvenanti Texas, kuriam laikui buvo atvykusi į Brooklyną, aplankė savo pažįstamus ir draugus. Grįžusi namo, prisijungė 500 dol. Darbininko „Istaigos“ remontui bei spaudos reikalams. Kiek anksčiau buvo paaukėjusi visą tūkstantį Kultūros Židiniui. Kad ir toliau gyvendama, mielai veikia lietuviškame pasaulyje, skaito Darbininką. Geradarė labai pajėgi, nors jau peržengusi 80 m. amžiaus. Ilgų bei sveikų metų linkėjimai nuo draugų Brooklyne. Padėką už aukas reiškia Darbininko administracija bei lietuviai pranciškonai.

Marijona Tumasonienė — Scharf

Solistė Maralin Niska yra žymi Metropolitan ir New York City operų solistė, dainuoja pirmąsias eiles. Ji dalyvavo Kultūros Židinio atidarymo koncerte ir pažadėjo dainuoti lietuviams, nes jos vyro tėvas buvo lietuvis. Ji mėgsta lietuvių, domisi lietuviškais kultūros reikalais, turi dail. A. Galdiko paveikslų. Jos koncertas Kultūros Židinyje bus pavasaris.

Taip pat skiriamos dvi įėjimo premijos (door prize). Tai kelionė dviem asmenim į Nassau ar į Puerto Rico ir savaitės pr gyvenimas viešbutyje. Šie du kelionės bilietai ir atostogų savaitė gaunama per Lito kelionių biurą.

Tad visi kviečiami neatsilikti ir dalyvauti šiame baliuje, kuriame ne tik duosite, bet ir gausite. Aukos prašom siųsti šiuo adresu: Kultūros Židinis — Franciscan Fathers, Building Fund, 361 Highland Blvd., Brooklyn, N. Y. 11207.

APREIŠKIMO PARAPIJOS ŽINIOS

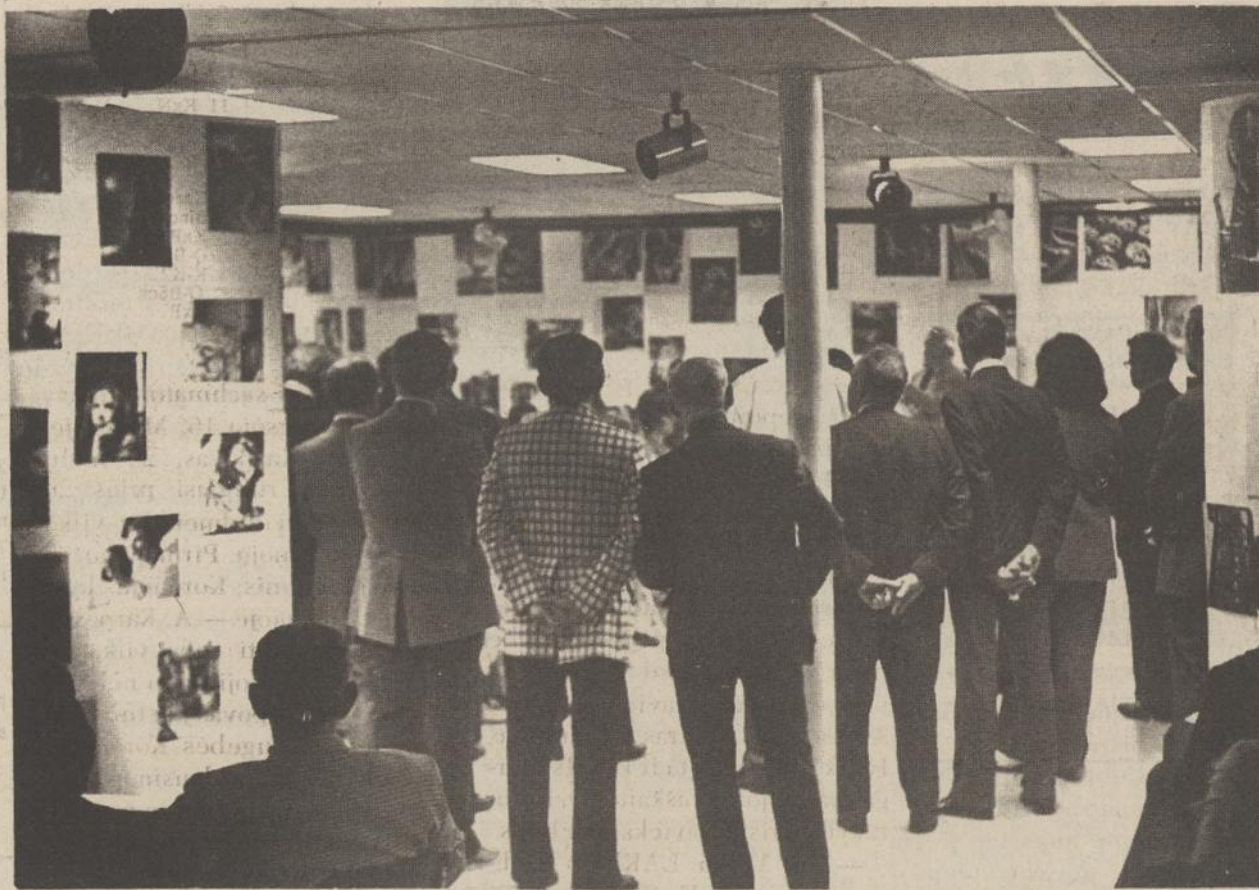
Apreiškimo parapijos vadovė labiausiai siejoja, kad žmonės kuo gausiausiai lankyti lietuviškas pamaldas. Kasdien aukojamos mišios lietuviškai, giedamos mirusiųjų prisiminimui psalmės-egzekvijos. Sekmadieniais lietuviškos mišios būna 8 val. ir suma. Visi kviečiami bent sekmadieniais lankyti savo parapijos lietuviškas pamaldas. Ateityje pramatoma pakviesti svečių kalbėtojų, surengti religinius koncertus, rekolekcijas.

Parapijos choras šiemet mini savo veiklos 60 metų sukaktį. Ta proga kviečiami įsijungti į chorą nauji asmenys. Chorui vadovauja muzikas Algirdas Kačanauskas.

Pabendravimo valandėlės rengiamos kiekvieno mėnesio pirmą sekmadienį ar atitinkamai progai pasitaikius. Po pamaldų visi susirenka į parapijos salę, kur prie kavutės turi progos pabendrauti. Pirmą tokia popietė bus spalio 6. Ta proga kun. Juozas Čekavičius papasakos savo kelionių įspūdžius. Taip pat galės pasisakyti ir kiti iš savo kelionių po Europą. Tokį pabendravinimą rengia specialus pobūvių komitetas.

Organizacinė veikla parapijoje reiškiasi labai gyvai. Čia veikia Lietuvos vyčių 41-oji kuopa. Ieškoma naujų narių, organizuojami vytiški pobūviai. Kitais metais New Yorke bus vyčių seimas, tai kuopai teks gerokai padirbėti. Šios kuopos narių tarp yra Juozas Bulevičius, Antanas Mažeika, dr. Denis Mažeika su žmona, kun. Pranas Raugalas, kun. Antanas Račkauskas, kun. Ladas Budreckas, kun. Stasys Raila, adv. Antanas Šavelskis ir eilė kitų.

Moterų Sąjungos 29 kuopa savo metinius pietus rengia spa-

Vytauto Maželio fotografijos parodoje, kuri vyko rugsėjo 7-8 Kultūros Židinio majoje salėje. Nuotrauka B. Bivainytės

ELIZABETHO LIETUVIŲ LAISVĖS SALEI 50 M.

Pirmieji lietuviai, apsigyvenę Elizabeth, aptinkami 1878 metais. Kolonija sparčiai augo, nes čia buvo daug darbo galimybių. Čia veikė Singerio siuvamųjų mašinų fabrikas, miesto pašonė buvo naftos valyklos, laivų statybos, chemikalų, municijos pramonės ir kita. Ilgainiui į Elizabethą privažiavo arti 10,000 tautiečių. Pradžioje, neturėdami savos bažnyčios ir kunigo, jie eidavo į Šv. Patriko bažnyčią. Atsirado būtinas reikalas turėti savo maldos namus, o susirinkimams savo salę.

Lietuvai tapus nepriklausoma valstybe, tautinė sąmonė smarkiai atgijo. Pavyzdžiui, Lietuvos Laisvės paskolos laktų lietuviai išpirkė už 35,000 dol. Nuosavo namo įsigijimo mintis gimė 1921. Bruno Kopūstaitis pasiūlė jam duoti Lithuanian Liberty Hall vardą. Romualdo Džiovalio pastangomis 1924 pavasarį buvo nupirktas sklypas 269 Second Street, ir prasidėjo statybos darbai. Kertinis akmuo buvo padėtas su didelėmis iškilėmis, dalyvaujant gausiom lietuvių organizacijom ir Elizabetho miesto valdžios atstovam. Viskas vyko sparčiai. Buvo parduotos 2609 akcijos-šerai; tai sudarė tvirtą statybos kapitalą. Pastatas, salė, baras ir kėgliaivimo įrengimai buvo baigti ir visuomenei atidaryti 1924 spalio mėn. Sveitinė tapo vieta, kur lietuviai po sunkaus darbo galėjo atleisti savo raumenis, susiburdami užieigoti, o savaitgaliais nuosavoj salėje vykdavo įvairūs parengimai.

Po antrojo pasaulinio karo į Elizabethą iš sugriautos Vokietijos 13. Pelnas skiriamas parapijos naudai.

Šv. Raštas ir Kronikos platina mos kiekvieną sekmadienį bažnyčioje.

Dievo Diena šiais metais buvo rugsėjo 22 Šv. Patriko katedroje. Apreiškimo parapijai atstovavo kun. St. Raila.

PADEKA

Nuosirdžiai dėkoju dr. St. Petruskui už rūpestingą priežiūrą ir gydymą mano žmonos, kai ji buvo sunkiai susirgusi ir gulėjo Alexian Brothers ligoninėje Elizabeth.

Taip pat išreiškiame gilią padėką ponam J. ir P. Ivaskams už jų širdingą ir labai didelę pagalbą jos nelaimingo atsitikimo metu, kai mes abu buvome labai sukrėsti.

Su pagarba
Dail. T. Petraitis ir žmona

RESPONSIBLE PERSON — SALES & STOCK WORK Junior and Ladies Boutique. Trainee or experienced person leading to management position. Part-Full Time. Opportunity. Future in profit sharing. The Palace 108-21 Jamaica Avenue, Richmond Hill, L. I. VI 9-1312.

jos miestų atvyko 320 naujakių, ir Liberty Hall pasidarė nuolatine įvairių susirinkimų bei renginių vieta. Šandien čia prieglobstį savo susirinkimams randa Lietuvių Bendruomenės, Tautinės Sąjungos, skautų ir skaučių darbuotojai ir kiti. Be to, jau eilę metų šiose patalpose repetuoja mūsų judri jaunimo tautinių šokių grupė Liepsna.

Lietuvių sveitinės vadovybės, jos direktoriai ir akcininkai sveikina vieni kitus bei visus lietuvių bičiulius šia reikšminga 50 metų gyvotės proga, linkėdami, kad ši vieta ir toliau pasiliktų lietuviškų susirinkimų ir tautinės veiklos namais, kur lietuviška liepsnelė ilgus metus rusentų ir šildytų mūsų pavargusias širdis.

Dabartinė vadovybė 1973-1974: prezidentas Kazys Ožalas, finansų sekretorius — Valentinas Mėlinis, knygų sekretorius — Pranas Pūronas; direktoriai: John Reedy, Edmundas Kubaitis, Pranas Kudulis, Elena

Juškenė, Algis Bitėnas, Rimas Bitėnas, Romas Pūronas; vedėjas — Jonas Švedas, jo pagalbininkai — Pranas Kudulis ir Robertas Margadonna.

-o-
Ta proga spalio 5, šeštadienį, 7 val. vak. yra rengiamas didžiulis jubiliejinis minėjimas su puota.

Dalyvaus Lietuvos gen. konsulas New Yorke Anicetas Simutis ir Elizabetho miesto burmistras Thomas Dunn. Jie sveikins visus. Šia menine programa, kurią atliks aktorius Vitalis Žukauskas ir New Jersey vyrų kvartetas Vyturiai, kuriam vadovauja dr. Darius Slavinskas. Svečiai bus vaišinami skania vakariene ir tauriais gėrimais. Po to šokiai iki gaidžių.

Sveitinės adresas: 269 Second St., Elizabeth, N.J. Tel. EL 1-6646 (area code 201).

Bilietus užsisakyti dabar, nes bus numeruoti stalai.

J. Veblaitis

Baltijos tautų šventė Priedainė

Priedainė, gražiam latvių amfiteatre, rugpiūčio 24 UBA-BATUN surengė Baltijos tautų šventę.

Šventę atidarė ir jai vadovavo Batuno pirmininkas Ints Rupners. Programa buvo įvairi ir gana įdomi.

Šį sykį stipriausiai pasirodė estai su labai gyvais tautiniais šokiais ir sparnuotuoju sportu, kur žaidėjos, atrodė, ne vaikšto, bet savo melsvuose šyduose bando skristi; jos priminė pasakų undines.

Latviam atstovavo solistė sopranas Olga Ozolins ir gitaristas Andris Karklins. Reikia pastebėti, kad solistė Olga pasirodė visai neįprastai — ne taip, kaip kitos solistės, kurios ateina prie mikrofonų išskirtinai išsiuosišios ir, muzikai palydint, traukia ariją po arijos; ji atėjo kukliai apsirengusi, atsisėdo ant kėdės ir, gitara sau pritardama, dainavo liaudies dainas, pereinančias į skundus ir raudas. Ypač puikiai nuskambėjo daina "Baltijos jūra", harmonizuota Raimonds Pails.

Lietuviam atstovavo New Britain, Conn. moterų sekstetas Svajonė, vadovaujamas muz. Jono Beinoriaus. Nors sekstetas nepasizymėjo išskirtiniu balsingumu, bet dainos buvo parinktos labai vykusiai: arba visai negirdėtos, kaip "Linai ir tu", harmonizuota J. Beinoriaus, arba labai retai girdimos, kaip "Sesuo žydrioji Vilija" — A. Kačanausko, "Suktinėlis" — M. Čiurlionio ir kitos kity kompozitorių; dėl to ir klausytis buvo gana malonu.

Zinoma, lietuviai turėjo pasirodyti stipriai. Sekstetas buvo geras, bet vieno per mažai. Bėda, kad pas mus dainos menas smarkiai pradėjo slūbuoti. New Jersey turėjom visai neblogo Rūtos ansamblių, kuris turėjo vi-

sai pajėgų chorą, bet nebegirdėti nei ansamblio, nei choro.

Nepakankamas buvo ir lietuvių žiūrovų skaičius. Kodėl mes neįmanome pavyzdžio iš mūsų dviejų "jaunuolių", kurie, balti kaip obelų žiedai, niekada nepavargsta, visur suspėja — ar demonstracijos, ar protestai, ar suvažiavimai. Kur tik Lietuvos reikalai, ten yra ir jie. Abu juos radau ir šioje šventėje. Tai gerbiamas prelatas Jonas Balkūnas ir garbingasis Helsinkio kalnys dr. P. Vileišis. Jiem visados ir netoli, ir geras oras.

Kam kam, bet organizacijų vadovybėm į Batuno rengiamas šventes turi būti ir netoli, ir geras oras.

Batunas ne tik lanko Jungtinių Tautų atstovybes, supažindindamas jas su Baltijos tautų padėtim, bet turi išvystę ir stiprų informacinį tinklą.

Batuno darbų didžiausią našą neša jo vykdomasis vicepirmininkas Kęstutis Miklas. Jo priežiūroje buvo ir ši šventė. Visiem batuniečiam reikia linkėti sėkmės ir ištvermės, o mes pasižadėkim nuosirdžiau juos paremti ir dolerių, ir darbų.

P. Pūronas

BOSTONO ŽINIOS

Dalia Jasaitytė, Laimos ir dr. Stasio Jasaičių duktė, rugsėjo 12 Northeastern universitete gavo magistro laipsnį. Studijavo istoriją. Bakalauro laipsnį Dalia gavo Loyolos universitete Chicagoje, Ill.

Antanui Matjoškai, LB Bostono apylinkės pirmininkui, jo 60 metų sukakties proga rengiamas pagerbimas. Pagerbimo komitetą sudaro: pirm. Andrius Keturakis, vicepirm. Antanas Andriulionis, sekr. Bronius Kruopis ir ižd. Henrikas Čepas.

Tomas Žičkus, geologas, su žmona ir sūneliu poros savičių atostogas praleido pas savo tėvus Alę ir Povilą Žičkus Bostone. Jis dirba federalinei valdžiai prie upių reguliavimo apsaugos nuo potvynių Sacramento, Calif. Rugsėjo 16 išskrido atgal į Californiją ir ten gavo naują paskyrimą ir paaukštinimą į North Caroliną.

Juozas Babravičius guli Carney ligoninėje dr. Stasio Jasaičio priežiūroje.

LB Bostono apygardos diena bus rugsėjo 29 Romuvos parke Brocktone.

Lietuvių radijo valandėlės Laisvės Varpo vakaras bus spalio 13 Liet. Piliiečių draugijos salėje.

Liet. Piliiečių draugija 75 metų sukaktį mini lapkričio 24.

VARGAS DĖL MOKYKLŲ

Federalinis teisėjas Bostone W. Arthur Garrity Jr. įsakė vežioti Bostono mokinius į įvairias tolimas mokyklas. Ne tik baltieji, bet ir daugelį juodųjų tėvų to nenori. Dėl to kilo didelis pasipriešinimas. Pirmą dieną autobusai buvo apmėtyti akmenimis, išdaužyti langai. Vazinėjo šimtai autobusų veik tuščių, nes tėvai nėlėdžia savo vaikų saugumo sumetimais. Vien So. Bostono aukštesniąją ir vieną pradžios mokyklą saugo 400 policininkų. Visiem jiems reikia mokėti atvalandžius. Ateinantiems metams vežiojimas autobusais atsisieš apie devynis milijonus dolerių. Tą sunkią našą turės pakelti vietos gyventojai, nes federalinė valdžia padarė nutarimą, kad pinigų vaikų vežiojimui neskirs.

Bostonas yra giliai sukrėstas, bet teisėjui Garrity tai nei šilta nei šalta. Jis tik rugsėjo 17 pranešė, kad nėra tėvų nusikaltimo, jei jie neleidžia vaikų į mokyklą, kol nėra saugaus kelio.

NAUJAUSIOS KNYGOS

Dail. Adomo Galdiko monografija — su persiuntimu 16 dol., Naujųjų metų istorija, premijuotas B. Pukelėvičiūtės romanas—4.50 dol., Pr. Naujokaičio Lietuvių literatūros istorija, I tomas, kietais viršeliais — 10 dol., VI. Mingėlos Medinis Dievas, 5 dol. Šios ir kitos lietuviškos knygos bei muzikos plokštelės gaunamos Darbininko administracijoje: 341 Highland Blvd., Brooklyn, N. Y. 11207.

Geriausia dovana — metinė Darbininko prenumerata. Jei Jūsų draugų ir pažįstamų tarpe kas nors dar neskaito Darbininko, tai kaip dovana jį užsakykite. Naujiems skaitytojams pirmųjų metų prenumerata tik 8 dol.

SOUTH BOSTON SAVINGS BANK

Inkorporuotas 1883

460 West Broadway, South Boston Massachusetts

"Kur tūkstančiai taupo milijonus"

ALFRED W. ARCHIBALD, President

Šio banko direktorių taryboje yra adv. Jonas J. Grigalius. Reikale su patarnautojais galima susikalbėti ir lietuviškai • Turtas—Assets virš \$213,000,000.

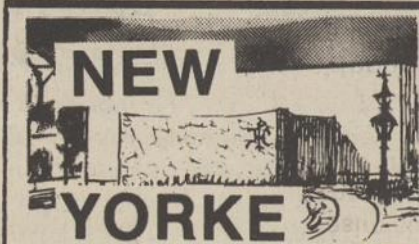
CURRENT DIVIDEND RATES

- Regular a/c — 5 1/4 %
- 1 year Term Deposit — 5 %
- Special Notice a/c — 5 1/2 %
- 2 year Term Deposit — 6 %

— All Accounts Compounded Daily —

Liūdinti žmona Ona, duktė Ona Pluškonienė, žentas Kęstutis, anūkės Danutė ir Rimutė

DARBININKAS

Redakcija (212) 827-1352
Administr. (212) 827-1351
Spaustuvė (212) 827-1350
Vienuolynas .. (212) 235-5962
K. Ž. salė (212) 827-9645

341 HIGHLAND BLVD.
BROOKLYN, N.Y. 11207

Jaunimo pamaldos Kultūros Židiny — šį sekmadienį, rugsėjo 29 d., 11 val. Pamaldas laikys iš Brazilijos atvykęs kun. H. Sulcas. Po pamaldų jis rodyt skaidres ir padarys pranešimą apie Brazilijos lietuvių jaunimo veiklą bei indėnų gyvenimą. Pamaldų pravedimu rūpinasi Kultūros Židinio administracinio komiteto jaunimo reikalų sekcija, o vaišėmis — ateitininkai. New Yorko ir apylinkių jaunimas maloniai kviečiamas atsilankyti.

Balfo vėjus New York'e šiemet prasideda rugsėjo 15 ir baigsi 1975 sausio 24. Vajų rengia Balfo 100-tasis skyrius.

Prel. J. Balkūnas rugsėjo 26 išskrido į Chicagą ir dalyvaus Amerikos lietuvių kongrese, kuris vyks rugsėjo 28 ir 29 dienomis. Jis pasakys pamokslą lietuvių ir anglų kalbomis.

Dail. Česlovas Janušas buvo sunegalavęs praeitą savaitę ir buvo paguldytas St. Johns ligoninėje. Šios savaitės pradžioje jau grįžo iš ligoninės.

New Yorko priešmokyklinis darželis (nursery) "Gintarėliai" pradėjo darbą rugsėjo 19 Kultūros Židinyje. Darželis vyksta ketvirtadieniais nuo 10 iki 12 val. Visi vaikučiai nuo 2 iki 4 metų kviečiami įsijungti į darželį, kur turės progos pažais, pasimokyti dainų drauge su kitais lietuvišiais vaikučiais. Programa yra suplanuota įdomi ir įvairi. Mažųjų grupę mokyti sudaro: pirmininkė A. Maldutienė, išdalininkė D. Svetickienė, narė A. Marijošienė. Visais darželio reikalais prašome kreiptis į A. Maldutienę, tel. (212) 776-7434.

Ką girdėsime Kultūros Klubo popietėje?

Vaižganto Kultūros Klubo popietė bus rugsėjo 29, sekmadienį, 4 v. popiet Kultūros Židinio mažojoje salėje.

Šia popiete pradedamas rudens veiklos sezonas. Klubo svečias — rašytojas, žurnalistas Bronys Raila, kuris gyvena Los Angeles, Calif. Jis lankosi šiame Atlanto pakraštyje, rugsėjo 21 kalbėjo Bostono kultūrinių subatvakarių programoje, ir rugsėjo 28 atvyks į New Yorką. Sustoja pas dr. V. ir B. Paprockus, Richmond Hill, N. Y.

Vaižganto Kultūros Klubo popietėje dr. V. Paprockas trumpu žodžiu pristatys svečią rašytoją, poetą Leonardą Žitkevičių kalbės apie jo naują knygą "Paguoda", gi iš knygos ištrauką paskaitys aktorius Vitalis Žukauskas ir Marija Žukauskienė. Kalbės ir svečias Bronys Raila. Jo kalbos tema — Pesimisto išpažintis su variacijomis. Po programos — kavutė. Visi kviečiami.

Vaižganto Kultūros Klubo POPIETĖ

rugsėjo 29, sekmadienį, 4 v. popiet
Kultūros Židinio mažojoje salėje

Bronys Raila, rašytojas ir žurnalistas, iš Los Angeles, Calif., kalbės tema "Pesimisto išpažintis su variacijomis"
Dr. Vaclovas Paprockas pristatys svečią kalbėtoją **Leonardą Žitkevičių** supažindins su Br. Railos knyga "Paguoda"

Vitalis Žukauskas, aktorius, ir **Marija Žukauskienė** paskaitys ištrauką iš "Paguodos"

Visi kviečiami!

Sol. Irena Grigaliūnaitė pasirodys drauge su Clevelando vyrų oktetu Laisvės Žiburio radijo rudens koncerte — baliuje spalio 26 Kultūros Židinyje.

Liucija Gudeliene iš Hot Springs, Ark., buvo atvykusi į New Yorką ir, Birutės Labutienės palydėta, lankėsi Darbininko administracijoje, kur įsigijo visą eilę lietuviškų plokštelių ir paliko dešimtinę Kultūros Židiniui, kuriame anksčiau ji yra įamžinusi savo mirusius tėvus ir brolį Paužolius. Anksčiau L. Gudeliene gyveno New York'e, Bronx'e, buvo veikli visuomenininkė, aktyviai reišėsi Operetės chore ir kitose organizacijose. Aplankiusi senąją vietą New York'e, ji grįžo atgal į Hot Springs, Ark.

Dail. Jadvygos Paukštienės paroda bus lapkričio 2 ir 3 Kultūros Židinyje. Jos kūryboje vyrauja subjektyvių pergyvenimų bei nuotaikų vaizdai. Matysime nemažą darbų ir abstraktinėmis temomis. Tai bus jos pirmoji paroda šiame pakraštyje. Visi New Yorko ir apylinkės lietuviai iš anksto kviečiami apsilankyti šioje parodoje. Parodą rengia Lietuvių Moterų Klubų Federacija.

Sol. Mečišlovo Razgačio koncertas iš spalio 13 nukeliamas į spalio 27 (spalio 13 vyksta Aušros Vartų choro koncertas K. Židinyje). Jo koncertas bus Laisvės salėje, Elizabethe. Pradžia 5 v.v.

Juozas Sodaitis suprojektavo menišką skelbimą (poster) metinei Transit Authority Art Association dailės parodai, kuri įvyks spalio 7-20 New York'e po žeminio traukinio stotyje (57 St. ir Avenue of the Americas). Šio skelbimo atspausda dešimties tūkstančių, ir jis bus iškabinamas visuose požeminiuose traukiniuose. Juozas Sodaitis yra šios meno organizacijos narys nuo 1961 metų, ir jos metinėse parodose, šalia kitų atžymėjimų, už savo tapybos darbus, yra gavęs dvi meno stipendijas: į Brooklyn Meno Muziejų ir Art Students League New York'e.

Montrealio Aušros Vartų choras. Viduryje choro dirigentė Mme Madeleine D. Roch, kairėje šone akompaniatorė Mlle. M.A. Roch, dešinėje choro vadovas sol. A. Keblys.

Rašytojas ir žurnalistas Bronys Raila atvyks į New Yorką ir rugsėjo 29, sekmadienį, 4 v. popiet kalba Vaižganto Kultūros Klubo popietėje Kultūros Židinyje.

Jadvyga Matulaitienė, tautinių šokių instituto pirmininkė, rugsėjo 21 ir 22 buvo išvykusi į Hamiltoną ir dalyvavo to instituto posėdžiuose.

N. Y. tautinių šokių grupė rugsėjo 15 gražiai pasirodė pas armėnus, kur vyko New Yorko tautų festivalis.

Vyr. skaučių židinio Vilijos suėiga bus rugsėjo 30, pirmadienį, pas Giedrę Kulpienę, 84-01 101 St., Richmond Hill, N. Y. Pradžia 7:30 v.v.

Dail. Povilo Puzino vardo premiją už alejinį paveikslą skiria The Allied Artist of America, Inc. savo 61-oje metinėje parodoje, kuri įvyks spalio 31 — lapkričio 17 National Academie galerijoje, 1083 Fifth Ave., New York'e. Premijos dydis 150 dol. Gyvas būdamas, dail. P. Puzinas aktyviai reišėsi šioje prestižų turinčioje dailininkų organizacijoje. Metinė šios organizacijos paroda yra atžymėtinas įvykis amerikiečių meno gyvenime ir jai darbai atrenkami iš daugelio kandidatų. Tarp skiriamų premijų pažymėtos The Allied Artists of America garbės aukso medalis ir 200 dol., The Emily Lowe premija ir 300 dol. už šiuolaikinę tapybą ir kit.

Ieškoma moteris, kuri galėtų pasikalbėti su 84 metų lietuve senute ir ją prižiūrėti. Reiktų dirbti šeštadieniais ir sekmadieniais, laisvą dieną gautų vidury savaitės. Atlyginimas savaitei 90 dol. Kreiptis: Mrs. Paul Baz, 35 Eastway Rd., Bridgeport, Conn. 06606. Tel. (203) 374-9114.

Anna Yozenas-Jozėnienė, čia gimusi ir augusi lietuvaite, Amerikos Lietuvių Tarybos narė New York'e, dalyvaus kaip delegatė Amerikos Lietuvių Tarybos suvažiavime ir atstuntame Lietuvių Kongrese, kurie vyks Chicagoje rugsėjo 27-29. Praeitame Darbininko nr. jos pavardė per klaidą buvo praleista minint kitus 4 delegatus: Alb. Ošlapą, Oną Spūdienę, Bobelį ir Petrą Ažuo-lą. Advokatas Step. Bredes irgi vyksta, nes jis yra Altos centro valdybos išdo globėjas.

Valerija Milukas-Lagauskienė, 58 m. amžiaus, gyvenusi Woodhaven, N.Y., mirė rugsėjo 20. Palaidota 23. Paliko liūdinčią vyrą Praną, 2 dukras ir anūkus. Šermenimis rūpinosi Šalinskių šermeninė Woodhavene.

Už Elenos Zofijos Jurgėlienės vėlę pamaldos bus laikomos šeštadienį, rugsėjo 28 d., 10 val. Tėvų pranciškonų koplyčioje, Brooklyne.

Pasaulio Lietuvių Katalikių Organizacijų Sąjungos valdybos pirmas rudens posėdis įvyko rugsėjo 7 M. Vasiliauskiene bute Richmond Hill, N. Y. Be valdybos narių jame dalyvavo religinis patarėjas prel. J. Balkūnas, P. A., ir PLKOS atstovė tarptautiniam ryšiam B. Venskuviene iš Paryžiaus. Ji padarė paskutinių metų veiklos apžvalgą Europoje ir plačiai atsakinėjo į valdybos narių klausimus. Buvo aptarti ateinančio PLKOS tarybos suvažiavimo klausimai, Australijos ir Zelandijos valdžių nutarimai, Lietuvos bylos pristatymas ir išjudinimas Jungtinėse Tautose, pasaulinis katalikių moterų unijos suvažiavimas rugsėjo mėnesį Tanzanijoje, Afrikoje, PLKOS tarybos sudarymas Europoje bei kiti einamieji reikalai. Ilgiau sustota ties valdybos nutarimu išleisti leidinį apie lietuvių katalikų veiklą išeivijoje. Po posėdžio dalyvės buvo M. ir A. Vasiliauskų pakviestos gražiom vaišėm.

Pavergtos Lietuvos pogrindžio leidinys Kronika anglų kalba "Christ Behind Wire" Nr. 5, "Out of the Depths" Nr. 6 ir "Desecrated Shrines" Nr. 7 gaunama Darbininko administracijoje. Kaina po 1 dol. su persiuntimu. Taip pat gaunama lietuviškai (septyni numeriai) didelio formato knyga "Kronika", kurios kaina 2.50. Rašykite Darbininkas, 341 Highland Blvd. Brooklyn, N. Y. 11207.

Birutės spalio 5-6 rengia dail. Juozo Sodačio darbų parodą Kultūros Židinio mažojoje salėje. Atidarymas šeštadienį, spalio 5, 7 val. vak.

Ateitininkų sendraugių metinis susirinkimas bus spalio 4, penktadienį, 8 v.v. Kultūros Židinyje.

Kun. Pr. Geisčiūno laidotu-vėse, kurios buvo rugsėjo 17, ant-radienį, Putnamo seserų vienuolyne, iš New Yorko buvo nu-vykę Tėv. Viktoras Gidžiūnas, OFM, ir kun. Jonas Pakalniškis.

TĖVAI RENKASI

Maironio lituanistinės mokyklos mokinių tėvai renkasi rugsėjo 28, šeštadienį, 9:15 v. ryto mokyklos pastate. Čia bus svarstoma mokslo mokesčio pakėlimas ir mokytojų algų padidinimas.

Pavasarij išrinktas tėvų komite-tas perims pareigas šiame susi-rinkime.

Dalyvaukite susirinkime, kad be jūsų žinios nebūtų pakeltas mokslo mokeskis, mokytojų algos padidintos ar kas nors kita nutar-ta! J.R.

SĄSKRYDIS

NERINGOJ, VERMONTE,

Rugsėjo 29 dieną, sekmadienį, Šv. Mišios 11:30 val.

Laureatė, rašytoja, aktorė **Birutė Pakelevičiūtė** atliks meninę programą

Minėsime Šiluvos Marijos šventę ir Tautos šventę!

Kviečiami visi stovyklautojų tėvai, stovyklautojai ir visi Rėmėjai — Bendradarbiai

NEKALTAI PRADĖTOSIOS MARIJOS SESERYS IR RĖMĖJŲ CENTRO VALDYBA

SPALIO 5-6, 1974
KULTŪROS ŽIDINYJE
(žemutinėje salėje)

Juozo Sodačio TAPYBOS DARBŲ PARODA

šeštadienį, spalio 5, nuo 3 val.
sekmadienį, spalio 6, nuo 12 val. iki 8 val.

Parodos atidarymas šeštadienį,
spalio 5, 7 val. v.

Lankytojus maloniai kviečia rengėjos —

D.L.K. Birutės Dr-jos New Yorko skyrius

N.Y. SKAUTAMS
REMTI KOMITETAS

MALONIAI KVIEČIA
VISUS ATSLANKYTI

Į JŲ RENGIAMĄ
BALIŲ

Š. M. SPALIO MĖN. 19 D. ŠEŠTADIENĮ 8 VAL. VAKARO
KULTŪROS ŽIDINYJE

AUKA \$12.50 ASMENIUI STALAS 10-ČIAI ASMENŲ
ŠOKIAMS GROS A M O U R ORKESTRAS

STALUS UŽSISAKYTI IKI Š.M. SPALIO MĖN. 14 'D.
PAS

H. MIKLĄ 516-HU 2-0196 V. KULPĄ 212-VI6-1056

A. MIČIULĮ 212 441-1131

For rent in private house in Greenpoint, Brooklyn: I. Apartment — 4 rooms and bath, 3rd floor. Young business couple preferred. II. Two furnished rooms with bath, 2nd floor. Call tel. EV 3-3595.

Ridgewood išnuomojamas antrame aukšte butas iš 6 ir pusės kambarių. Butas prie gero susisiekimo ir už prieinamą kainą. Tel. EV 2-4974.

Woodhavene išnuomojamas kambarys mergaitei, pageidaujama studentė. Tel. 296-0843.

Ridgewoode, geroj vietoj, prie gero susisiekimo, ramiam name išnuomojamas kambarys su baldais senesnio amžiaus vyrui arba moteriai. Skambinti: EV 6-1635.

Woodhavene išnuomojami du gražūs kambariai. Tel. TA 7-7987.

LB New Yorko apygardos valdyba
ir
LB New Yorko apylinkės
maloniai kviečia visus į iškilių

MONTREALIO AUŠROS VARTŲ CHORO KONCERTĄ

Spalio 13, sekmadienį (pirmadienis yra nedarbo diena),
Kultūros Židinyje
Pradžia 6 v.v.

Po koncerto šokiai, grojant magnetofono orkestrui
Veiks valgių ir atgaivos bufetas
Pelnas skiriamas lietuviško švietimo reikalui New York'e
lėjimo auka: suaugusiems — 5 dol., moksleiviams — 3 dol.

LB New Yorko apygardos valdyba